DECRETUM ATHENIENSIUM IN HONOREM HYRCANI PONTIFICIS M. IUDAEORUM FACTUM: COMMENTARIO HISTORICO GRAMMATICO CRITICO

DE ... PATRVM
ATHE... NIENSIVM
IN H... ONOREM
HYRCANI ... PONTIFICIS
IVDAEORVM FACTVM
COMMENTARIO
HISTORICO GRAMMATICO CRITICO
ILLVSTRAVIT
IO. TOB. KREBSIO. A. M.
ET SCHOLAE ... CHEMNICENSIS CONR.

LONGINV... ... Sect. III.
Μεγάλης ἀσκήσεως ... ἀμφισβήτησιν ...

LIPSIAE
APVD IO. CHR. ... LANGENHEMIVM.
... 1751.

VI

MAGNIFICO SV

IO. GOT

HERM

SVPREMI SENATV

A S S E

ORATORI SA

PRIN

PATRONO OP

D.

R O

VMMEREVEREN DO

TTFRIED

MANNO

TVS ECCLESIASTICI

S SORI

A CRO AVLICO

N CILI

TIMO MAXIMO

D. D.

VIR MAG... GNIFICE

SUMME RE... EVERENDE!

C... ut fit, VIR
literarum divin...
coniunctio, et ...
tudo, ut illae e...
restant ac vigeant, hae ...
ad verum hominum felicita...
mirandum sane est, inter ...
Doctores quosdam fuisse ...
ptos, ut et sibi ipsis persu...
suasum cuperent, quae doct...
corum pariter ac Latinorum...
tur, cum homini, religioni...
luftrato, esse noxiam, pest...
studio fugiendam. In num...
bonis literis inimicissimorum...
dignatiuncula quadam mire...
rorynnum? qui cum ab ine...
manae doctrinae elegantia ...

X

...IR MAGNIFICE...
...inarum et humanarum
affinitatis quasi necesse
ex harum cultura ...
autem sine illarum ...
itatem nihil conferant ...
ipsos veteris ecclesiae ...
eo opinionis errore ca-
...aderent, et aliis per-
...trina ex lectione Grae-
...um Scriptorum hauria-
...is Christianae luce col-
...tiferam, omnique adeo
...ero horum hominum.
...m, quis non cum in-
...tur ipsum fuisse ...
...unse fere aetate ...
...apeus quicquid ...
stante ...

stantissimorum vtriusque linguae Scriptorum esset penitus, feliciterque cognouisset, multaque exinde adiumenta ad Sacrarum literarum interpretationem abstulisset; ecstasi, nescio qua, impulsus repente, tanquam Epicuri Atomus de perpendiculari linea, de studiorum ratione deflexit, adeo vt, quam antea in deliciis habuerat doctrinam humanam, eam tanquam pestem aliquam exsecrandam putaret. Hic vero longe absum vt dubitem, quin TV, VIR MAGNIFICE, *qui nihil, nisi iniurias, obliuisci soles; memineris, istos literarum humanarum contemptores, vt aliquam suae siue ignorantiae, siue ignauiae defendendae speciem obtenderent, ad Constitutiones illas Apostolicas prouocasse, in earumque auctoritate libenter delituisse: Sed et illud, si quis alius,* TV *sane optime scis, istas Constitutiones Impostoris, nescio cuius, fraude Apostolis esse falso tributas, nullamque adeo fidem iis, auctoritatemque tribuendam. Neque vero est, vt multis rationibus ista contemptorum humanae doctrinae opinio, ab ignorantia profecta, ab ignauia autem propugnata, conuincatur et refellatur, cum antiquitatis ecclesiasticae memoria, grauissima sane in hac re testis, luculenter doceat, quo tempore humanae literae floruerint, eo diuinarum quoque culturam viguisse, contra ea autem Christianae religionis, atque adeo summae feli-*

citatis

bonis literis dedita ... de rebus
tas, a longo inde tempore
nis auctoritas iniuste pro...
... sollicite exp...
restituta et revocata, fe...
rapta Scripturae Sacrae
adeo, ut humanarum lite...
puriori doctrinae divina...
aperuisseque iure existimet
antiqua illa aetas (utinam
magnum istorum humana...
rum promentum tulit.
defuerunt Viri et ingen...
doctrinae abundantia, in
sacrarum literarum facul...
nerandi, verbo, HER...

X

...menta in illarum interp...
...collabefactata. A sexti...
...rum ignorantiae, et, qu...
...omnes sequi solet, super...
...Christianum quasi ob...
...quam misera fuit divi...
...quam deploranda for...
...eriles an aniles dica...
...urae Sacrae extiterunt!
...issimo illo seculo, ignor...
...ebris discussis, serena lux
...isque vita est reddita, non
...us divinus sentiendi liber...
...re impotentis domina...
...praescripta, omnium aut...
...petita, iustis vindiciis...
...ed sana etiam, et incorrupta
...ae interpretatio rediit,
...terarum instauratio viam
...ae reducendae muniisse,
...etur. Quamquam autem
...m non nostra quoque,
...ae doctrinae contempo...
...tamen tunc quoque non
...ii felicitate, et omnis
...nterpretationis denique
...tate conspiciendi et ve...
...MANNO similes, qui
et

3

et re ipsa edocti cognouerunt, et auctoritate sua ostenderunt, literas diuinas cum humanis artissimo esse, amicissimoque vinculo iungendas, et neminem, nisi ingenium, omnium fere literarum humanarum tanquam flumine inundatum, attulerit, in Scripturae Sacrae interpretatione satis feliciter posse versari. Horum Sapientum Virorum exemplum, vt quisque est de Sacris Literis bene merendi studiosissimus, puriorisque doctrinae tuendae cupidissimus, ita religiosissime nostris temporibus sequendum sibi putat, praesertim cum TV, VIR MAGNIFICE, cuius doctrinae, fidei, pietatique cum omnium, tum sacrarum inprimis literarum cura et tutela non magis sapienti consilio, quam felici euentu commissa est, grauissima auctoritate TVA doceas, quam arctissimo affinitatis quasi vinculo diuinarum, humanarumque literarum studium sit coniungendum. Hic vero amplissimum, eumque amoenissimum campum in laudes TVAS, non dicam diuinas, satis est dixisse TVAS, digrediendi aperiri mihi video, sed retinet me cum magnificus ille animus TVVS, quo laudanda facere mauis, quam laudari, tum meus pudor, et summae doctrinae TVAE debitus, et ex conscientia imbecillitatis meae profectus. Habent sane magnorum Virorum splendidae virtutes hoc, vt oratione vulgari non tam illustrentur, quam obscurentur,

inpri-

... TVARVM,
CE, ... quam
... TIBI ...
... MAGNIFI...
... TVO, et ...
... TVAS, ...
... praedicem, quam tacita ...
... TVARVM splendore iam ...
interpretem ad TE missi ...
... NOMINI MAG...
TVO. In quo si paullo ...
fuisse videar, forte me de...
quid huius culpae est, id ...
erga TE meae religioni ...
enim hic Commentarius me...
Atheniensium Decretum ...
dis rebus, cum ad diuinas, ...
spectantibus, TVO autem ...
praesidioque vtriusque doct...
tur, foueatur et alatur; re...

VIR MAGNIFI...
... comitatu venerabili ...
... ionem, venerationemque ...
... amplitudo est, ut que...
... is digne eas celebra...
... eas partes acturu...
... diuina facundia, de...
... structus. Quare dubi...
... ICE, et celso illi animo ...
... isto sane et pio, ut vir...
... splendor aciem mentis ...
... am orationis quasi voce ...
... animi obseruantia, pie...
... am. Huius meae in TE ...
... animique mei, virtutum ...
... dudum perculsi, quasi ...
... hoc Opusculum Flavii ...
... NIFICO inscriptum ...
... temerarior, audacior ...
... fendet hoc, quod, qui...
... omne officii, pietatis ...
... sit delegandum.
... eus ad nobilissimum ...
... occupatus sit in illustrand...
... tum humanas literas ...
... studio, auctoritate, ...
... rinae cultura sustente...
... futurum me esse ...
... tabam ... nu-
... am,

tabam, Personae TVAE debitam, si huius opusculi mei censuram, et quasi spectationem summo iudicio deferrem, submitteremque TVO. Magnopere mihi ipse gratulabor, si, quicquid est huius laboris, studiique mei, id TIBI non penitus displicuisse cognouero; in summa autem felicitatis meae ponam, si intellexero, meam erga TE pietatem TIBI probari: cuius colendae, dum viuam, tam studiosum me futurum esse sancta mente confirmo, vt a nullo eorum, qui in felicissimo illo clientum TVORVM choro censentur, superatus esse videar

VIR MAGNIFICE
SVMME REVERENDO NOMINI TVO

ADDICTVS DEDITVSQVE CLIENS
IOHANNES TOBIAS KREBS.

... ratio redditur.

A ... amplissimis ... ... finitis ... ... mos fuisse ... ... suorum con... ... parci, et ... vtrique ad ... honores non egregie meritis ... dos putarent: Cuius rei testim... DEMOSTHENES et [b]) PLV... dit, MILTIADI, ob sua in ... ἐπ' ... corona elegin... ... ... &
... menter fuisse aduersarium. ... oleagina in magno aliquo prec... tradit. Postea vero cum, re ip... facile re vehementius, actiosu... clara quaeque suscipienda facien...

a) In Orat. adu. Leptin. p. ... Ed. ...
b) In Vita Cimonis p. ... Ed. ...

... s temporibus in Atheniensium in... ...iterarum monumentis edocti, sci... ...de hoc, vt in virtutibus ciuium ...ondecorandis, remunerandisque ... quodammodo maligni essent. ... adeo, de vniuersa Republica ...on nisi raros, et tenues tribuen... ...monium cum multi alii, tum [c]) ...VTARCHVS praebet, qui era... ... rempublicam merita θαλλοῦ ...inam petenti, Sochares vehe... Scilicet tunc temporis corona ...tio erat, vt [d]) AESCHINES ...psa edocti, cognouissent, nulla ...e hominum animos ad prae... ...ri posse quam honestis hono... ...rum ...

...A 2

c) ...lf. Aeschin. contra Ctesiph. p. 300.
d) Contra Ctesiph. p. 301.

rum tanquam ſtimulis, vt praeclare obſeruat [d]) DEMOSTHENES; non ſolum liberaliores, ſed etiam pene effuſi in honoribus decernendis facti ſunt, adeo vt idem [e]) Orator grauiſſimus non honorifice magis, quam vere dixiſſe videatur, Athenienſium ciuitatem a nulla alia vnquam eſſe beneficientia ſuperatam. Neque enim legatis ſolum, ſuo munere rite perſunctis, ſed aliis etiam ciuibus, quorum opera egregium quoddam emolumentum in Rempublicam redundauerat, omne honoris genus tributum eſſe [f]) DEMOSTHENES docet, *παρ' ὑμῖν ςέφανοί τε καὶ ἀτέλειαι, καὶ σιτήσεις, καὶ τοιαῦτά ἐςιν, ὧν ἄν τις ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν τύχοι*, *Apud vos praeſtantibus viris praemia ſunt propoſita coronae, immunitates, victus in curia, et eius generis alia.* Neque vero haec Athenienſium liberalitas viros, vtilitati, ſalutique publicae conſulentes, hoc honoris genere augendi et remunerandi, his ſolum finibus cohiberi ſe, coercerique paſſa eſt, vt ciues tantum huius honoris participes facerent; ſed alienigenas etiam, quorum ſtudia in Rempublicam Athenienſium eminuerant, in eius quaſi ſocietatem recipiendos exiſtimabant. Cuius erga exteros liberalitatis etſi multa documenta extant, nullum tamen nobilius, illuſtriusue eſt eo decreto, quod factum eſt in honorem HYRCANI, Pontif. M. Iudaeorum, et quod nobis diligentia [g]) IOSEPHI, Hiſtorici vna omnium et conſentiente elegantum in his rebus iudicum voce, grauiſſimi et maximi, literarum monumentis conſignatum reliquit. In quo Decreto emendando, commentationisque luce illuſtrando temporis aliquid, ſtudiique collocauimus, rati

d) In Leptin. p. 362.

e) In Leptin. p. 379.

f) In Leptinem p. 375.

g) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 16.

rati, nos ſuſcepturos eſſe rem, neque a ſtudiorum noſtrorum, munerisque nobis impoſiti, ratione ſeiunctam, neque forte harum literarum ſtudioſis inutilem. Ipſius enim Decreti huius ea eſt dignitas, vt fieri vix poſſit, quin vnusquisque, paullo humanior, eius cognitione mirifice capiatur; in multis autem eius intellectus tam difficilis eſt, vt, niſi obſcuritatis tenebrae, luce interpretationis cum ex Antiquitatum graecarum cognitione, tum ipſius linguae ratione illata, diſcutiantur et depellantur, paucos in legendo eo, intelligendoque feliciter verſaturos eſſe exiſtimemus. Quare cum multorum intereſſe arbitraremur, nobiliſſimum hoc Antiquitatis monumentum, a barbariei, ignorantiaeque gurgite non abſorptum, cognoſcere, non omnium autem eam cognitionem cum graecae linguae, tum rerum ipſarum eſſe putaremus, vt intelligere id poſſint; non verendum nobis videbatur, ne conſilium noſtrum in multas multorum voculas, reprehenſionesque incurreret, ſi hoc Decretum, a nemine, quantum quidem ſciamus, illuſtratum, pro ingenii noſtri, doctrinaeque copiolis aliqua interpretationis luce colluſtraremus, eruditorumque iudicio ſpectandum ſubmitteremus. Acceſſit et alia ratio, eaque paullo grauior, quae nos commouit, vt huic Decreto emendando, illuſtrando, et in adſpectum eruditorum emittendo animum adiiceremus. Scilicet multa in eo occurrunt, inprimis Magiſtratuum nomina, quorum cognitio, paullo accuratior, multis N. T. locis, non ſatis claris, non parum lucis affundere poteſt. Cum autem ex aliquot inde annis toti fuerimus in ſcribenda Critica Wolfiana ſ. Animaduerſionibus in WOLFII, τȣ̃ νῦν ἐν ἁγίοις, Curas Philologico-Criticas N. T. elaborandis, adeo vt quicquid temporis ceteris negotiis, pro muneris noſtri religione

obeundis, surripere potuimus, id omni huic labori impenderimus, facile autem intelligamus, huius suscepti operis nostri ambitum esse ampliorem, quam qui exigui et studii et temporis terminis circumscribi a nobis, comprehendique possit, opusque adeo illud tardius, quam pro spe, opinioneque nostra, in lucem proditurum sit; consilium cepimus, interim commoda hac occasione vnum et item alterum nostri laboris specimen exhibere, vt ex iis Lectores Humanissimi de toto consilio, quod in Animaduersionibus illis scribendis sequimur, quodammodo possint iudicare. Neque enim eo animo illas Animaduersiones Historico-Philologico-Criticas, scribere aggressi sumus, vt de WOLFII, Viri de literis cum in vniuersum omnibus, tum sacris inprimis, immortaliter meriti fama, maxima illa quidem, honestis tamen artibus parta, delibatum aliquid, detractumque velimus, vt forte ieiuni quidam, et maligni interpretes consilii nostri calumnientur; sed, vt illas Curas Philologicas, aureum sane opus, et vix ab vllo alio, quam a Wolfio sperandum, iuuentuti, harum literarum studiosae paullo vtiliores reddamus, adeo vt, si quid in iis desit, aut scriptorum, quae post WOLFII obitum prodierunt, aut nostra etiam ingenii, doctrinaeque qualicunque ope suppleamus, quod minus recte, accurateque dictum videatur, modeste, et sine vlla verborum contumelia, emendemus, quod denique non satis clare confirmatum est, luculentissimis rationibus stabilire studeamus. Hoc est consilium nostrum, quod in toto illo opere sequemur: hic animus, quo ad Philologicas illas Curas Wolfii, τοῦ πάνυ, vel augendas, vel emendandas accessimus. Sed age ipsum Decretum nostrum exhibeamus, et primum quidem ex Edit. Coloniae An. MDCXCI. (nam Hauercampiana hic parum, aut nihil, ab illa discrepat)

Latina interpretatione GELENII adiuncta. Cum autem et Decretum ipſum non minus in ſingulis vocibus, quam interpungendi ratione tam miſere ſaepe corruptum ſit, vt nullum, certe non niſi ineptiſſimum ſenſum inde elicere poſſis, interpretatio autem latina in multis tam inſiceta et inſulſa deprehendatur, vt, quid hoc Decretum ſibi velit, ne hariolando quidem aſſequi poſſis; ſubiungemus poſtea idem Decretum, vt nos emendandum, interpungendum, latineque reddendum putabamus: cuius emendationis, interpunctionis, interpretationisque noſtrae latinae rationem in Commentario reddemus. Ceterum Lectores Humaniſſimos quam humaniſſime rogatos volumus, vt, cum interdum digreſſiones, paullo longiores, a nobis factas, diſputatiunculamque quorundam locorum v. c. *Archontum*, *Prytanum*, *Strategorum*, *Epiſtatarum* et *Proedrorum* paullo altius repetitam viderint, eius rei gratiam nobis faciant, veniamque concedant. Neque id fecimus, vana quadam, et putida obſcurae diligentiae, variaeque doctrinae oſtentatione allecti, ſed honeſto conſilio, multorum legentium rationibus conſulendi, commoti. Nam cum facile praeuideremus, fore, vt haec Commentatio noſtra in manus quoque iuuentutis, graecarum literarum ſtudioſae, perueniret, eam autem ab harum rerum cognitione non ita inſtructam putaremus, vt hanc diſputationem noſtram, ex Antiquitatibus Atticis petitam, eamque paullo reconditiorem intelligendo aſſequi poſſit, niſi quaedam res paullo fuſius, dilucidiusue illuſtrarentur; facile perſuaderi nobis patiebamur, vt conſtitueremus, iuuenum inprimis ſtudio, commoditatique legendi hac ratione ſuccurrere. Quare ſi laſciuiſſe, luxuriaſſeque interdum in digreſſionibus faciendis cuiquam videamur; certiſſima nos, iucundiſſimaque ſpes tenet, fore vt laudabili conſilio, et ex re, vtilitateque iuuenum peccaſſe exiſtimemur.

DECRETVM ATHENIENSIVM

Ἐπὶ πρυτανέως καὶ ἱερέως διονυσίου τοῦ ἀσκληπιάδου μηνὸς πανέμου πέμπτη ἀπιόντος, ἐπεδόθη τοῖς στρατηγοῖς ψήφισμα ἀθηναίων, ἐπὶ ἀγαθοκλέους ἄρχοντος. ἐυκλῆς μενάνδρου ἀλιμούσιος ἐγραμμάτευε μουνιχιόνος ἐνδεκάτη τῆς πρυτανείας, ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν προέδρων. ἐπεψήφισε δωρόθεος ἀρχιερεὺς καὶ οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ. διονύσιος διονυσίου ἔιπεν, ἐπειδὴ ὑρκανὸς ἀλεξάνδρου ἀρχιερεὺς καὶ ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων διατελεῖ κοινῆ τε τῷ δήμῳ καὶ ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν ἑκάστῳ ἐυνοῶν, καὶ πάσῃ χρώμενος περὶ αὐτοὺς σπουδῆ, καὶ τοὺς παραγενομένους ἀθηναίων, ἢ κατὰ πρεσβείαν, ἢ κατ᾽ ἰδίαν πρόφασιν ὡς αὐτὸν ὑποδέχεται φιλοφρόνως, καὶ προπέμπει τῆς ἀσφαλοῦς αὐτῶν ἐπανόδου προνοούμενος, ἐμαρτυρήθη μὲν καὶ πρότερον περὶ τούτων. δέδοκται δὲ καὶ νῦν θεοδοσίου τοῦ θεοδώρου σουνιέως εἰσηγησαμένου καὶ περὶ τῆς ἀνδρὸς ἀρετῆς ὑπομνήσαντος τὸν δῆμον, καὶ ὅτι προαίρεσιν ἔχει ποιεῖν ἡμᾶς ὅτι ποτ᾽ ἂν δύναται ἀγαθὸν, τι-

INTERPRETATIO LATINA GELENII.

Sub iudice et ſacerdote Dionyſio Aſclepiadis, panemi menſis luna vigeſima, oblatum eſt ducibus decretum Athenienſium, Agathocle principe: de quo Eucles Menandri Alimuſius ſcriba retulit Munychionis vndecimo, concilio iudicum facto in theatro: ſuffragia collegit Dorotheus ſummus ſacerdos, et aſſeſſores ex populo. Dionyſius Dionyſii dixit: Quoniam Hyrcanus Alexandri pontifex Iudaeorum ac ethnarcha perpetua tam publice quam priuatim ciues noſtros beneuolentia proſequitur, nullam benemerendi occaſionem praetermittens: et quotquot Athenienſium vel propter legationes, vel propter priuata negotia illuc deueniunt, acceptos comiter, deducendos etiam curat in reditu, idque multorum conſtat teſtimoniis: viſum eſt nunc, Theodoſio Theodori referente, et populum de huius viri virtute commonefaciente, quam propenſus ſit ad bene merendum de noſtris ciuibus, honora-

μῆσαι τὸν ἄνδρα χρυσῷ ϛεφάνῳ ἀριϛείῳ κατὰ τὸν νόμον, καὶ ϛῆσαι αὐτȣ̃ εἰκόνα χαλκῆν ἐν τῷ τεμένει τȣ̃ δήμȣ καὶ τῶν χαρίτων, ἀνειπεῖν δὲ τὸν ϛέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις τραγῳδῶν τῶν καινῶν ἀγομένων, καὶ παναθηναίων καὶ ἐλευσινίων, καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν. ἐπιμεληθῆναι δὲ τȣ̀ς ϛρατηγȣ̀ς διαμένοντί τε αὐτῷ, καὶ διαφυλάσσοντι τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν, εἶναι πᾶν ὅτι ἂν ἐπινοήσωμεν εἰς τιμὴν, καὶ χάριν τῆς ἀνδρὸς σπȣδῆς καὶ φιλοτιμίας, ἵνα τȣ́των γενομένων φαίνηται ὁ δῆμος ἡμῶν ἀποδεχόμενος τȣ̀ς ἀγαθȣ̀ς, καὶ τῆς προσηκȣ́σης ἀμοιβῆς ἀξιῶν, καὶ ζηλώσῃ τὴν περὶ ἡμᾶς σπȣδὴν ἐκ τῶν ἤδη τετιμημένων. ἑλέσθαι δὲ καὶ πρέσβεις ἐξ ἁπάντων ἀθηναίων, οἵτινές τε αὐτῷ κομιȣ̃σι τὸ ψήφισμα, καὶ παρακαλέσȣσι τὸν προσδεξάμενον τὰς τιμὰς πειρᾶσθαί τι ποιεῖν ἀγαθὸν ἡμῶν τὴν πόλιν.

re hunc virum virtutis ergo corona aurea iuxta legem, ponere ei effigiem auream in templo Demi et Charitum: et praeconis voce promulgari eam coronam in theatro Liberalibus, dum nouae tragoediae aguntur, et Panathenaeis et Eleusiniis, et in gymnicis certaminibus. curaeque esse nostris ducibus, vt dum ille in amicitia nostra perseuerat, vt, quicquid in honorem eius et gratiam pro fauore et meritis excogitauerimus, exequantur sedulo, quo perspicua sit omnibus populi nostri erga bonos viros gratitudo ac beneuolentia, et huiusmodi honoribus plures ad benemerendum de nobis inuitentur. Eligi etiam legatos idoneos ex omni Atheniensium numero, qui ad illum hoc decretum perferant, hortenturque, vt, acceptis his honoribus, certet nobiscum beneficiis.

IDEM

EX NOSTRA EMENDATIONE INTERPVNCTIONE

Ἐπὶ πρυτανέως καὶ ἱερέως Διονυσίȣ τȣ̃ Ἀσκληπιάδȣ, μηνὸς Πανέμȣ πέμπτῃ ἀπιόντος, ἀπεδόθη τοῖς ςρατηγοῖς ψήφισμα Ἀθηναίων. Ἐπὶ Ἀγαθοκλέȣς ἄρχοντος Εὐκλῆς Μενάνδρȣ Ἀλιμȣ́σιος ἐγραμμάτευε, Μȣνιχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ, τῶν προέδρων ἐπεψήφισε Δωρόθεος Ἐρχιεὺς καὶ οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ, Διονύσιος Διονυσίȣ εἶπεν. Ἐπειδὴ Ὑρκανὸς Ἀλεξάνδρȣ ἀρχιερεὺς καὶ ἐθνάρχης τῶν Ἰȣδαίων διατελεῖ κοινῇ τε τῷ δήμῳ, καὶ ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν ἑκάςῳ εὔνοων, καὶ πάσῃ χρώμενος περὶ αὐτȣ̀ς σπȣδῇ, καὶ τȣ̀ς παραγενομένȣς Ἀθηναίων ἢ κατὰ πρεσβείαν, ἢ κατ' ἰδίαν πρόφασιν ὡς αὐτὸν ὑποδέχεται φιλοφρόνως, καὶ προπέμπει, τῆς ἀσφαλȣ̃ς αὐτῶν ἐπανόδȣ προνοȣ́μενος (ἐμαρτυρήθη μὲν καὶ πρότερον περὶ τȣ́των, καὶ νῦν Θεοδοσίȣ τȣ̃ Θεοδώρȣ Σȣνιέως εἰσηγησαμένȣ καὶ περὶ τῆς ἀνδρὸς ἀρετῆς ὑπομνήσαντος

τὸν

DECRETVM.

ET INTERPRETATIONE LATINA.

Prytane et Sacerdote Dionyſio Aſclepiadis *filio*, menſis Panemi deſinentis quinto *die*, delatum eſt ad ſtrategos Decretum Athenienſium. Archonte Agatholce, Eucles Menandri *filius* Alimuſius ſcribae munere fungebatur, Munychionis *menſis* vndecimo die Prytaniae, concione habita in theatro, ex Proedris populo ſuffragii ferendi poteſtatem fecit Dorotheus Erchienſis, et reliqui Proedri, Dionyſius Dionyſii *filius* retulit: Quoniam Hyrcanus Alexandri *filius*, Pontifex Iudaeorum et Ethnarcha, perpetuo cum publice in vniuerſum populum, tum priuatim erga ſingulos ciues beneuolus eſt, omnique ſtudio eos proſequitur, et qui *eo* veniunt Athenienſes aut legationis, aut ſuorum negotiorum cauſa, eos humaniter apud ſe hoſpitio excipit, et deducit, ſaluo et incolumi eorum reditui proſpiciens (harum rerum cauſa et antea laudem conſecutus eſt, et nunc Theodoſio Theodori *filio* Sunieo mentionem fa-

τὸν δῆμον, καὶ ὅτι προαίρεσιν ἔχει ποιεῖν ἡμᾶς ὅ, τι ποτ᾽ ἂν δύνηται ἀγαθὸν:) δεδόχθαι τιμῆσαι τὸν ἄνδρα χρυσῷ ςεφάνῳ, ἀριςείῳ κατὰ τὸν νόμον, καὶ ςῆσαι αὐτȣ͂ εἰκόνα χαλκῆν ἐν τῷ τεμένει τȣ͂ Δήμȣ καὶ τῶν Χαρίτων, ἀνειπεῖν δὲ τὸν ςέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳδῶν τῶν καινῶν ἀγομένων, καὶ Παναθηναίοις καὶ Ἐλευσινίοις, καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν· ἐπιμεληθῆναι δὲ τȣ̀ς ςρατηγȣ̀ς διαμένοντί τε αὐτῷ, καὶ διαφυλάσσοντι τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν, εἶναι πᾶν ὅ, τι ἂν ἐπινοήσωμεν εἰς τιμὴν, καὶ χάριν τῆς ἀνδρὸς σπȣδῆς καὶ φιλοτιμίας· ἵνα τȣ́των γενομένων φαίνηται ὁ δῆμος ἡμῶν ἀποδεχόμενος τȣ̀ς ἀγαθȣ̀ς, καὶ τῆς προσηκȣ́σης ἀμοιϐῆς ἀξιῶν, καὶ ζηλώσῃ τὴν περὶ ἡμᾶς σπȣδὴν ἐκ τῶν ἤδη τετιμημένων, ἑλέσθαι δὲ καὶ πρέσϐεις ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων, οἵτινές τε αὐτῷ κομιȣ͂σι τὸ ψήφισμα, καὶ παρακαλέσȣσι προσδεξάμενον τὰς τιμὰς πειρᾶσθαί τι ποιεῖν ἀγαθὸν ἡμῶν τὴν πόλιν.

COM-

ciente, et de eius beneficiis populum commonefaciente, et de voluntate et ſtudio benefaciendi nobis, quocunque modo poſſit:) placuit, honorare Virum corona aurea, praemio virtutis legitimo, eiusque ſtatuam aeream ponere in templo Demi et Charitum, pronunciare autem *praeconis voce* coronam ſ. coronae donationem in theatro Dionyſiis, cum tragoediae nouae aguntur, et Panathenaeis et Eleuſiniis, et in certaminibus gymnicis: curae autem eſſe ſtrategis, vt ei, perſeueranti, et ſeruanti ſuam erga nos beneuolentiam, omnia obtingant, quaecunque excogitare poſſimus in honorem et remunerationem ſtudii eius et liberalitatis: vt, his factis, appareat, noſtrum populum grato eſſe animo erga bene meritos, eosque debita remuneratione ornare, et is imitetur noſtram liberalitatem, ob honores, *ipſi* a nobis tributos; praeterea etiam legatos ex omnibus Athenienſibus eligi, qui et Decretum ei perferant, et cohortentur, vt, honores *a nobis* conſecutus ſtudeat ciuitati noſtrae benefacere.

COM-

COMMENTARIVS
HISTORICVS GRAMMATICVS CRITICVS.

Ἐπὶ πρυτανέως καὶ ἱερέως Διονυσίου) More receptum erat apud Athenienses, vt ψηφίσμασι s. Decretis nomen non solum Ἄρχοντος ἐπωνύμου, ipso mensis die adnotato, sed etiam ipsius Tribus πρυτανευούσης h. e. illius, quae tunc in senatu, Populoque praesidebat, nec non illius, in cuius sententiam et relationem Decretum factum erat, quin ipsius scribae praefigeretur: factum est hoc eo consilio vt et illius Decreti auctoritatem indicarent, et tempus, quo factum esset, certa aliqua, et nunquam fallaci nota insignirent. Quod ex multis Decretis, quae nobis temporis iniuria non inuidit, dilucide intelligitur, et dilucidius appareret, si CRATERI liber, PLVTARCHO, [a]) HARPOCRATIONI [b]) et POLLVCI [c]) laudatus, in quo omnia Atheniensium Psephismata summo studio collegerat, adhuc superstes esset. Romani, vt in multis aliis, ita et in hoc Atheniensium morem secuti videntur, quod SCtis nomina Consulum, annum designantium, mensis, loci, vbi facta erant, eorum denique, qui scribendo adfuerant, nomina adderent: Cuius rei testimonia multa cum in CICERONE, tum in Decretis Romanis et Asiaticis, quae pro Iudaeis facta sunt, a IOSEPHO [d]) seruatis, a IAC. GRONOVIO autem illustratis, et seorsim editis, inueniuntur. Idem quoque fidei, probationisque pignus praebet hoc Decretum, in quo non solum annus, per ἄρχοντα ἐπώνυμον indicatus, illiusque mensis, et huius dies, sed nomen quoque *Prytanis*, *Epistatae*, *Scribae*, quin illius, in cuius sententiam Decretum factum est, diserte indicatur. Hic vero nos remorantur, et ad caetera festinantibus nobis laciniam trahunt verba Ἐπὶ πρυτανέως καὶ ἱερέως Διονυσίου. Cum enim constet, diuersa fere munera Athenis fuisse *Prytaneatum* et *Sacerdotium*; non inepte quis quaerat, quomodo igitur Dionysius πρύτανις et ἱερεύς? quam dubitationem etsi mallemus alios nobis soluere, quam aliis eximere; non poenitebit tamen, quid nobis de ea re videatur, proferre, acutioribusque diiudicandum permittere. Sed disputationem de *Pryta-*

a) In Cimon. p. 890. Edit. Steph.
b) In voc. νύμφαιον.
c) Lib. VIII. c. 10.
d) Lib XIV. Ἀρχαιολογ. c. 16 et 17.

Prytanibus paullo altius repetendam putamus, vt, difficultatum quasi impedimentis remotis, facilius progredi, feliciusque rem inuestigandam inuenire possimus. In quo quidem suscepturos nos esse putamus rem, adolescentibus erudiendis vtilem, viris autem doctis non iniucundam: praesertim cum, quae in sequentibus de *Epistata*, *Proedrisque* disputabuntur, nisi Senatus Prytanumque ratione cognita, satis intelligi non possint. Iam primum satis constat, *Prytanes* fuisse quinquaginta illos Senatores, decimamque adeo partem Senatus, qui *Prytaniae* munus obirent, Senatuique praesiderent, eosque non tam sacris, quam ciuilibus negotiis peragendis constitutos. Scilicet sublatis Regibus, Archontibusque perpetuis abrogatis, Respublica Atheniensium ita constituta est, vt popularis imperii forma introduceretur, idque imperium penes populum esset. Itaque vniuersi ciues in Tribus, tanquam Classes, distributi, popularis huius imperii participes erant, adeo vt quaelibet Tribuum constanti quodam, nec perturbato ordine populi conuentibus, concionibusque praeesset, et in legibus ferendis, abrogandisque, caeterisque rebus omnibus publicis administrandis omnia suffragiis Tribuum committerentur. Et Solonis quidem temporibus non nisi *quatuor* Tribus erant, suis quaeque nominibus insignitae, vt est apud PLVTARCHVM, [e]) quamquam subinde variis nominibus indicantur: postea vero anno 3 Olympiadis LXVII a Clisthene, seu, vt alii tradunt, Alcmaeone, Tribuum numerus ita auctus est, vt decem essent, adeo vt quaelibet earum, quoniam ciuilis Atticus annus lunaris erat, ac 354 diebus constabat, dies 36 vel 35 praesideret. Denique anno 3 Olympiadis CXVIII duae nouae Tribus additae sunt, *Antigonis* et *Demetrias* appellatae: quo facto, vna quaeque earum vno tantum mense praesidebat, singulaeque adeo *Prytaniae* 30 vel 29 dies complectebantur: sed in harum duarum Tribuum locum postea successere Tribus *Attalis* et *Ptolemaeis*, vt POLLVX [f]) et DODWELLVS [g]) existimant. Quae denique accessit decima tertia Tribus, *Hadrianis* dicta, ea hoc loco non vtimur. Pro diuerso igitur Tribuum numero, ipse quoque Senatus, cuius praesides *Prytanes* erant, nunc paucioribus, nunc pluribus ciuibus constabat. Et initio quidem hic Atheniensis Senatus, ab Areopagitico semper distinguendus,

e) In Solon. p. 172.
f) Lib. VIII. c. 9. sect. 109. 110.
g) De Cyclis Diss. III. sect. 40.

guendus, *Quadringentis* solum ciuibus compositus erat. Solon enim ex Tribubus singulis, quas illius tempore *quatuor* esse diximus, *centenos elegit*, qui Senatoris munera obirent, vt auctor est PLVTARCHVS: [h]) Postea vero cum ex instituto CLISTHENIS numerus Tribuum ita creuisset, vt *decem* essent, ex qualibet Tribu non nisi *quinquageni* eligebantur, vt adeo vniuersus Senatus *Quingentis* constaret: vnde saepe in Graecorum monumentis occurrit *ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων Senatus Quingentorum*, et *πεντακόσιοι κυάμῳ λαχόντες Quingenti sortito electi.* Cum denique duae Tribus additae sunt, ipse quoque Senatus ad *sexcentorum* numerum auctus est, qui ex XII Tribubus electi Senatum constituebant, vt tradit PLVTARCHVS. [i]) Senatus *sexcentorum* mentio quoque fit in veteri inscriptione, a Cyriaco quondam Athenis descripta, quam ex MVRATORIO exhibuit CORSINVS: [k]) ἡ βουλὴ ἐξ ἀρειοπάγου, καὶ ἡ βουλὴ τῶν Ἑξακοσίων, καὶ ὁ δῆμος Τιβέριον Κλαύδιον Νούνιον υἱὸν - - ἀρχιερέα Ἀντωνίας Σεβάστης, *Areopagi Senatus, et Senatus Sexcentorum, et Populus Tiberium Claudium Nunium Philini filium Pontificem maximum Antoniae Augustae.* Iam vero ex singulis Tribubus, quo tempore v. c. X erant, *quinquaginta* ciues, sorte designati, in Senatum adscribebantur, qui integrum annum munera Senatoria obibant. Cum vero vnaquaeque X Tribuum non toto anno, sed decima tantum eius parte, atque adeo aequali temporis spatio vniuerso Senatui praeesse deberet, iterum sortis arbitrio permittebatur, quaenam ex X Tribubus *primo* loco, quae *secundo*, et sic deinceps, Senatui praesideret: et quoniam Atticus annus ciuilis, quippe lunaris, 354 dierum spatio finiebatur, *Prytaniae* s. Tribus praesidentis tempus 36 vel 35 dierum spatio circumscribebatur. Quinquaginta illi senatores eiusdem Tribus, qui *Prytaniae* munere fungebantur, *Prytanes* vocabantur. Horum *Prytanum* munera erant, Senatum quotidie cogere, nisi forte dies sacer aut nefastus incideret, vt auctor est POLLVX, [l]) resque in Senatu gerendas moderari, ἐκκλησίας h. e. conciones populi indicere, si extra ordinem habendae erant, aut si κυρίαι h. e. *statutae* erant, eas dirigere. Cum autem haec munera a quinquaginta *Prytanibus* iunctis non satis feliciter peragi posse viderentur, hi quinquaginta

h) In Solon. p. 161.
i) In Demetr. p. 1637.
k) In Fast. Attic. Diss. VI. p. 262.
l) Lib. VIII. c. 9. sect. 95. conf. POTTER. Archaeol. Graeca Lib. I. c. 18.

ta Prytanes in *quinque* alias minores classes s. Decurias separabantur, quarum quaelibet *decem Prytanes* complecteretur, singulaeque adeo Decuriae *septem* dierum spatio praesiderent. Et hi quidem erant *Prytanes* Athenis, haec eorum dignitas et munera. Neque vero Athenis solum, sed in aliis quoque Graeciae vrbibus Prytanes fuisse reperimus, quamquam hi ab illis in eo diuersi erant, vt eorum potestas summa, imperiumque fere annuum esset. LIVIVS,[m]) de Hegesilocho loquens, *qui cum in summo Magistratu esset, PRYTANIN ipsi* Rhodii *vocant*. Corinthios quoque, eiectis Regibus, summos sibi Magistratus constituisse *Prytanes*, auctor est PAVSANIAS.[n]) In multis aliis Graeciae vrbibus hos *Prytanes* fuisse, vel illa πρυτανεῖα, quorum creberrima apud Veteres mentio, satis docent: quod dudum vidit magnus ille CASAVBONVS,[o]) *Atqui Tarentinos*, inquit, *suum Prytaneum habuisse, in eoque* πῦρ ἄσβεστον *seruasse, testis historia, quae hic narratur. Habuerunt et Corinthii, Rhodii, Milesii, Tenedii, Argiui, Syphnii, Thasii*. Plura in hanc rem dabunt SPANHEMIVS [p]) et VAN DALEN,[q]) viri in hoc litterarum genere summi. In his autem ciuitatibus interdum plures *Prytanes* fuerunt, quorum qui princeps, et ἐπώνυμος erat, πρῶτος πρύτανις dicebatur, reliqui vero, veluti eius Adsessores, οἱ περὶ πρύτανιν appellabantur, quod cum ex Marmoribus, tum aliis Antiquitatis monumentis luculentissime docuerunt vterque Vir doctissimus, modo laudatus. Hi *Prytanes* quoniam summum imperium in ciuitatibus obtinebant, factum est, vt πρύτανις *Rectorem, Moderatorem* denotet, vt PHILO [r]) Caligulam Imperatorem nominat τὸν πρύτανιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων *moderatorem rerum humanarum*, ipsumque verbum πρυτανεύειν pro *constituere, decernere* vsurpetur, vt apud ARISTOPHANEM,[s]) περὶ εἰρήνης πρυτανεύειν, et apud DEMOSTHENEM, [t]) πρυτανεῦσαι de eo, *qui alicuius rei dux et auctor est*. Sed ad *Prytanes* Atheniensium redeundum est, quos cum ostenderimus rebus ciuilibus peragendis fuisse constitutos; illa dubitatio tollenda est, quo modo Dionysius, qui in hoc Decreto πρυτανέως, atque adeo

 ciui-

m) Lib. XLII. c. 45.
n) In Corinthiac.
o) Animadu. in Athenaeum Lib. XV. c. 19.
p) De Vsu et Praest. Numism. T. I. Diss. IX. p. 700. seq.
q) Dissertatt. ad Antiquitatt. et Marmora p. 390. seq.
r) In Flaccum p. 982.
s) Acharn. v. 60. cf. Schol. ad Thesmophor. v. 661.
t) De Rhod. Libert. p. 78.

ciuilis magistratus nomine insignitur, ἱερεὺς quoque dicatur. Scilicet cum πρυτανέως muneribus colligatum fuisse existimo sacerdotium, curamue sacrorum, non quidem quorumuis, ita vt huius vel illius Dei, Deaeue consecratus et perpetuus sacerdos fuerit; sed eorum tantum, praecipue certe, quae Deae Vestae facienda erant. Fuisse autem sacra quaedam non ordinariis sacerdotibus, sed aliis reipublicae viris principibus iniuncta, eius rei testis luculentus est ARISTOTELIS[u]) locus, Ἐχομένη δὲ ταύτης ἡ πρὸς τὰς θυσίας ἀφωρισμένη τὰς κοινὰς πάσας, ὅσας μὴ τοῖς ἱερεῦσι ἀποδίδωσιν ὁ νόμος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κοινῆς ἑστίας ἔχουσι τὴν τιμήν. καλοῦσι δὲ οἱ μὲν ἄρχοντας τούτους, οἱ δὲ βασιλεῖς, οἱ δὲ πρυτανεῖς, *Huic proxima est ea curatio, quae ad omnia publica sacrificia excepta est, ea scilicet, quae lex sacerdotibus non permittit, sed iis, qui hunc honorem habent a totius ciuitatis foco. Vocant autem hos alii Archontes, alii Reges sacrorum, alii PRYTANES.* Confirmat idem sacrum munus *Prytanum* locus THEOPHRASTI,[x]) huic rei accommodatissimus, vbi de homine, inepte ambitioso, ita: Ἀμέλει δὲ καὶ συνδιοικήσασθαι παρὰ τῶν πρυτάνεων, ὅπως ἀπαγγείλῃ τῷ δήμῳ τὰ ἱερά· καὶ παρασκευασάμενος λαμπρὸν ἱμάτιον, καὶ ἐστεφανωμένος παρελθὼν εἰπεῖν; Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐθύομεν οἱ ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ τὰ ἱερὰ τῇ μητρὶ τῶν Θεῶν ἄξια καὶ καλά, καὶ ὑμεῖς δέχεσθαι τὰ ἀγαθά: *Sane etiam quae pertinent ad curam Prytanum ipse diligenter curare solet, quo possit, vbi litatum fuerit, rem populo renunciare. Itaque candidatus s. veste candida indutus et coronatus in concionem prodit, et infit: NOS PRYTANES, O Athenienses, Matri Deum (Vestae) sacra rite fecimus, et litauimus: vos igitur omnia fausta exspectate.* Faciunt huc quoque illa DEMOSTHENIS,[y]) Ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν ἑκάστοτε κοινῇ καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις, *Ego autem scio, omnes Prytanes semper vna sacrificare, et vna comedere*, et paulo post, καὶ ἡ βουλὴ τὰ αὐτὰ ταῦτα εἰσιτήρια ἔθυσε συνειστιάθη, ad haec verba vltima VLPIANVS, προσηγεῖται εἰσιούσης τῆς βουλῆς, ὁ τὰς θυσίας ποιούμενος. Haec sacrificia autem quin in *Prytaneo*, atque adeo Deae Vestae oblata fuerint vix est vt dubitemus, cum addatur, *Prytanes* vna cibum capere; quod quidem in *Prytaneo* factum esse et aliunde scimus, et SCHOLIASTES THVCYDIDIS[z]) diserte tradit, πρυτανεῖον ἐστιν οἶκος μέγας,

u) Lib. VI. Politic. c. 8.

x) In Character. περὶ μικροφιλοτιμίας sub fin.

y) De falsa Legat. p. 224.

z) Ad Lib. II. c. 15.

γας, ἔνθα αἱ σιτήσεις ἐδίδοντο τοῖς πολιτευομένοις. ἐκαλεῖτο δὲ ὕτως, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ πρυτάνεις, οἱ τῶν ὅλων διοικηταί. Eodem autem loco ſacra feciſſe *Prytanes*, veterum monumentis docemur. PAVSANIAS [a]) τȢ βȢλευτηρίȢ τῶν πεντακοσίων πλησίον Θόλος ἐςὶ καλȢμένη, καὶ θύȢσι τε ἐνταῦθα πρυτάνεις, *Prope curiam quingentorum eſt Tholus, vbi Prytanes ſacrificant:* Θόλον autem a *Prytaneo* non fuiſſe diuerſum, non ſolum ex eo colligas, quod, cum alii Auctores dicant, Prytanes vna cibum cepiſſe in *Prytaneo*, POLLVX [b]) factum id tradat in *Tholo*, loco vocibus ὁμωνύμοις deſignato; ſed SVIDAE [c]) etiam auctoritate confirmatur, qui ſcribit πρυτανεῖον, θεσμοθέτιον, θόλος, cf. pluribus in hanc rem diſputantem DALENIVM [d]) Neque vero mirum videri debet, cum *Prytanum* negotiis aliis etiam ſacrificandi munus coniunctum fuiſſe, cum nihil conuenientius videatur quam hoc, vt qui Senatui et populo praeſiderent, ii ſacra quoque pro iis facerent: hoc autem ſacrum munus tam diu obtinebant, quamdiu πρυτανείας munere fungebantur. Haec ad illuſtrationem verborum ἐπὶ πρυτανέως καὶ ἱερέως ΔιονυσίȢ attulimus, ex quibus intelligetur, Interpretem Latinum vocem πρυτανέως minus accurate per *iudicem* reddidiſſe. Caeterum moris fuiſſe nomina quoque ſacerdotum Decretis inſcribere, annosque eorum nominibus notare; docet illuſtris SPANHEMIVS, [e]) etſi aliter ſentire ſcio DODWELLVM, de Cyclis veter. Diſſert. II, ſ. 14, p. 82.

Ἀπεδόθη τοῖς ςρατηγοῖς ψήφισμα Ἀθηναίων.) Pro ἐπεδόθη, quod eſt in editionibus, lego ἀπεδόθη, vt me quoque legendum eſſe per litteras monuit Celeberr. ERNESTI, quod reſpondet Latinorum *deferri*, quae vox in hac re propria et ſolennis eſt. Saepe ſcilicet cum in aliis Praepoſitionibus, Verbo iunctis, tum in hac ipſa, pro ἀπὸ poſita, peccatum eſt. Sic in Decretis Aſiaticis et Romanis pro Iudaeis IAC. GRONOVIO [f]) ex Ioſepho collectis, legitur ἐπέδωκεν ἡμῖν τὴν παρά σȢ ἐπιςολήν, vbi omnino ſcribendum ἀπέδωκεν; ſequitur enim, paucis interiectis, τήν τε ἐπιςολὴν τὴν ἀποδοθεῖσαν ἐδεξάμεθα, et alio [g]) loco apud eundem ὁ τὴν ἐπιςολὴν ἡμῖν ἀποδȢ̀ς. Sed hoc leue, nec multum difficultatis habet: illa forte

a) In Attic. c. 5.
b) Lib. VIII. c. 15. ſect. 155.
c) voc. πρυτανεῖον.
d) Diſſert. II. ad Antiquitatt. et Marm. p. 211. cf. CORSIN. Faſt. Attic. Diſſert. XI. p. 146.
e) De Vſu et Praeſt. Numiſm. T. II. p. 417.
f) pag. 14.
g) pag. 20.

forte grauior et difficilior quaeſtio, quinam hic ϛϱατηγοὶ intelligendi ſint, et quare ad eos hoc Decretum fuerit delatum? Primam quaeſtionem primum expediemus. Scilicet quemadmodum apud Romanos vox *Praetoris* et militarem et ciuilem magiſtratum denotat; ſic apud Athenienſes vox ϛϱατηγȣ̃ ipſa quoque diuerſo ſignificatu accipiebatur, adeo vt non minus ciuilem, quam militarem magiſtratum denotaret. Hic vero neque conſilii noſtri, neque inſtituti eſt, agere de decem illis *ſtrategis*, ex vnaquaque Tribu electis, et quibus *Polemarchus* tanquam Praeſes quidam et moderator apponebatur, qui belli gerendi cauſa inſtituti ſunt, de quibus eſt apud HERODOTVM, [h]) HARPOCRATIONEM [i]) et alios: his enim ϛϱατηγοῖς hoc loco minime vtimur; ſuſcepti negotii ratio potius a nobis poſtulat, vt, quinam hic ϛϱατηγοὶ intelligendi ſint, oſtendamus. Hic vero longe abſumus, vt dubitemus, quin in hoc Decreto per τȣ̀ς ϛϱατηγȣ̀ς indicentur ὁ ϛϱατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων, et ille alter ὁ ϛϱατηγὸς ἐπὶ τῆς διοικήσεως. Hos duos enim ſemper fere intelligendos eſſe, vbi ϛϱατηγῶν, multitudinis numero, et quidem pacis temporibus, mentio fit, ex multis veterum locis obſeruauimus. Sic in illo Decreto apud DEMOSTHENEM [k]) Ἐπὶ Μνησιφίλȣ Ἄϱχοντος etc. mentio fit Στϱατηγῶν, qui quales fuerint, in eodem Decreto docetur, nempe ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων ϛϱατηγὸς, καὶ ὁ (ϛϱατηγὸς) ἐπὶ τῆς διοικήσεως, h. e. *Armorum Praefectus ſ. rerum militarium Curator*, qui pacis quoque temporibus Athenis erat, *et Praetor vrbanus ſ. rebus vrbanis conſtitutus*, non, vt interpres Latinus, *quaeſtor*. Et hoc quidem duplicis *ſtrategorum* genus ſemper intelligendum eſt, vbi non de bellicis expeditionibus ſermo eſt, et ϛϱατηγῶν tamen, multitudinis numero mentio iniicitur. Nec eſt, quod quis miretur, vocem ϛϱατηγȣ̃, quae fere ducem belli denotat, de magiſtratibus vrbanis, pacis tempore munere ſuo fungentibus, vſurpari. Antiquiſſimis enim temporibus vox ϛϱατȣ̃, quae poſtea *exercitum* denotare coepta eſt, ſignificabat *populum*, *ciuium multitudinem*. In quam rem vel vnum SOPHOCLIS [l]) locum afferre iuuat.

ΣΤΡΑΤΟ'Σ δ' ὅπως ὁϱᾷ νιν ἐκπεπτωκότα.

Populus autem ſ. multitudo ſpectantium vbi eum prolapſum videt.

Plura

h) Lib. VI. p. 422. Ed. Gronou.

i) In voc. ϛϱατηγοί. cf. Perizon. ad Aelian. V. H. Lib. III. c. 17 et V. c. 13.

k) De Coron. p. 318.

l) In Electra V. 752.

Plura de huius vocis ſignificatu, non ſatis cognito, exempla dabit SPANHEMIVS.[m]) Hinc factum, vt ϛρατηγὸς quemcunque *praefectum*, nulla ratione ad res bellicas habita, denotaret: Quo ſenſu nobiliſſimus ille Iudaicus Iudaicarum Antiquitatum auctor Ioſephum, quem alias ſemper fere ἐπίτροπον τῆς Αἰγύπτȣ vocat, ϛρατηγὸν appellat.[n]) Huius vocis ſignificatus diligenter obuerſari debet animis legentium cum ſacros, tum profanos auctores, ne, vbi ϛρατηγοὶ nominantur, ſemper de ducibus belli, aut praefectis copiarum militarium cogitent, a quo errore viros etiam doctiſſimos non ſemper immunes fuiſſe obſeruauimus: HAMMONDVM certe eius rei ignoratio in errorem induxit, vt ϛρατηγὸν apud Diu. Lucam[o]) de cohortium Romanarum praefecto interpretaretur, de quo Lucae loco poſtea pluribus. Hic vero cum diſputamus de *ſtrategis*, quid impedit, quo minus vnum et item alterum N. T. locum conſideremus, eique ex Antiquitatibus Graecis aliquid lucis affundere ſtudeamus. PAVLLVS et SILAS abducti[p]) dicuntur ad *ſtrategos*, *προσαγαγόντες αὐτȣ̀ς τοῖς ϛρατηγοῖς -- οἱ ϛρατηγοὶ περιῤῥήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια.* Cum Macedonia, eiusque adeo vrbs primaria, Philippi, vbi haec acciderunt, ex longo, inde tempore Romanorum poteſtati ſubiecta pareret, facile intelligitur, per ϛρατιγȣ̀ς non *duces belli*, ſed *duces ciuiles* hic eſſe intelligendos: qui quales fuerint, non vna eſt, eademque Virorum doctorum ſententia. Et magnus quidem CASAVBONVS[q]) ille ſcribit: *Seculo Athenaei ϛρατιγοὶ in municipiis dicebantur etiam ciuiles et vrbani magiſtratus, vt Actor. XVI. 20.* Cui cum multi alii, tum WOLFIVS ὁ πάνυ ſubſcribendum putarunt. Sed non ſatis accurate de hac re CASAVBONVS. Nam neque Athenaei demum aetate iſte τȣ̃ ϛρατηγȣ̃ vſus obtinuit, vt dudum contra Caſaubonum obſeruauit SPANHEMIVS,[r]) et ex iis, quae paullo ante diſputauimus, ſatis apparet: neque in hoc Lucae ſermo eſt de *municipio* aliquo, ſed *colonia*, quarum vrbium diuerſiſſimam fuiſſe rationem, Veterum auctoritas luculenter docet: *Philippos* autem *coloniam* fuiſſe, cum ex ipſo D. Lucae loco apparet, et a Viris[s]) doctis abunde Vete-

m) De Vſu et Praeſt. Numiſ. T. I. Diſſ. IX. p. 697. et ad Iulian. Orat. p. 75.

n) Lib. II. Ἀρχαιολογ. c. 3.

o) Euangel. C. XXII. v. 4.

p) Act. Apoſt. C. XVI. v. 20.

q) Animaduerſ. ad Athenaeum Lib. V. c. 14.

r) Ad Iuliani Orat. p. 77.

s) Spanhem. de Vſu et Praeſtant. Numiſm. T. II. Diſſ. XIII. p. 601. CELLAR. Diſſertatt. Academ. p. 711.

Veterum teſtimoniis confirmatum eſt. Neque male tamen CASAVBONVS, qui de magiſtratibus vrbanis hos ϛρατηγὺς accipit, cum et ipſa conditio vrbis *Philipporum* non patiatur, vt de ducibus belli intelligamus, et Veterum monumenta, nummi praeterea, et Marmora luculenter doceant, in aliis quoque Graeciae ciuitatibus ϛρατηγὺς ciuilibus negotiis adminiſtrandis fuiſſe praefectos. Scilicet multae Graeciae ciuitates ſummum Magiſtratum ſuum appellarunt ϛρατηγὸν, ſecutae, vti in aliis, ita et in hac re, morem Athenienſium, qui, vti ſupra monebamus, magiſtratum quoque vrbanum dixere ϛρατηγὸν. Huius autem ϛρατηγῦ poteſtas et dignitas cum eſſet in iis ciuitatibus ſumma, factum eſt, vt quemadmodum Athenis Ἄρχοντος ἐπωνύμȣ, Romae autem COSS: nomine, ſic ibi ϛρατηγῦ, tanquam ἐπωνύμȣ, nomine anni ſignarentur, ſaepe etiam nummi inſignirentur. Neque id quemquam mouere debet, quod in hoc Actorum loco plurium ϛρατηγῶν mentio fiat, cum, auctoribus Veteribus, ſatis conſtet, in Graeciae ciuitatibus, pro ipſarum magnitudine et dignitate, nunc vnum, nunc plures ϛρατηγὺς fuiſſe. In quam rem iuuat egregium ARISTOTELIS [t]) locum huc afferre: Ἔνθα μὲν ȣ̓ͅν ἐπὶ πᾶσι τȣ́τοις ἀρχαὶ πλείȣς εἰσὶν, ἔνθα δ' ἐλάττȣς· οἷον ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσι μία περὶ πάντων· καλȣ̃σι δὲ ϛράτηγȣ̀ς καὶ πολεμάρχȣς τοιȣ́τȣς, *Alicubi ergo ſuper his plures ſunt magiſtratus, alicubi pauciores, veluti in paruis ciuitatibus vnus magiſtatus, omnia ciuilia negotia adminiſtraturus, conſtituitur. Tales autem vocant STRATEGOS et POLEMARCHOS.* Sic CICERO, [u]) vbi de *Temno*, vrbe Aeoliae, loquitur, quinque Praetorum ſ. ϛρατηγῶν mentionem facit: *cum ciuitate mihi res eſt acerrima, et conficientiſſima literarum, in qua nummus commoueri nullus poteſt ſine QVINQVE PRAETORIBVS.* Sic in Foedere Smyrnenſium, cum Magneſiis icto, a Spanhemio [x]) autem allato, haec leguntur: Στρατηγῶν γνώμη, quae indicant, et ibi plures hoc magiſtratu eſſe functos. Cum autem in vna, eademque ciuitate plures ϛρατηγοὶ eſſent, (cauſas eius rei coniectando aſſequi ſtudet. DALENIVS [y]) vnus illorum, qui princeps et praeſes erat, dicebatur ϛρατηγὸς πρῶτος, eratque ἐπώνυμος, ita vt in annis deſignandis eius vnius nomine vterentur, caeterorum nulla in ea re ratione

t) Politic. Lib. VI. c. 8.
u) Pro Flacco c. 19.
x) Ad Iuliani Orat. p. 77.
y) Diſſertatt. ad Antiquitatt. et Marmora p. 255.

ne habita. Ex στρατηγοῖς ἐπωνύμοις porro patet, hunc magistratum fuisse annuum, atque adeo vnum, eundemque diuersis temporibus plus vice simplici hoc munus obire potuisse, vnde in Inscriptione, ex SPONIO a DALENIO[z]) allata, Lucius Bonnatus ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΣ *bis princeps s. praeses strategorum* fuisse dicitur. Non igitur mirandum, *Philippis*, vrbe quippe primaria, et Macedoniae principe plures στρατηγοὺς fuisse. Et haec quidem de *Strategis* in laudato Actorum loco, a quo discedere nondum possumus, cum nos quaedam difficultas retineat, cui tollendae si quam rationem attulerimus, non existimabimur operam lusisse, et perdidisse, praesertim cum videam, WOLFIVM, Virum alias diligentissimum, accuratissimumque ne verbulo quidem de ea difficultate, eiusque amouendae ratione, Lectores monuisse. Scilicet paullo ante contendimus, vti in aliis Graeciae vrbibus, ita etiam *Philippis* στρατηγοὺς obtinuisse *summum magistratum vrbanum:* quinam igitur illi Ἄρχοντες, quorum v. 19. fit mentio? quae ipsorum partes, quae dignitas? maiorne an minor quam στρατηγῶν? Et primum quidem notatu dignum videtur, in multis Graeciae ciuitatibus, non στρατηγοὺς solum, sed ἄρχοντας quoque summum magistratum fuisse. In quam rem digna sunt verba VAILLANTII, quae ex DALENIO[a]) huc transferantur: Στρατηγὸς *in nummis* (addere potuerat, et in marmoribus) *PRAETOR est, summus vrbis magistratus, et vt in Ciuitatibus Latinis Duumuir. Magistratus ille ab Atheniensibus, vt Archontum auctoritatem imminuerent, est introductus; at cum vterque magistratus ab iis in Ioniam cum Colonis transiisset, hinc factum est, vt aliae vrbes sibi Archontes adhuc pro magistratibus retinuerint, aliae Praetoribus vterentur.* Scilicet vt στρατηγοὶ in quibusdam vrbibus, ita ἄρχοντες in aliis summo magistratu fungebantur. Hinc ille ἄρχων in quibusdam vrbibus ἐπώνυμος f. *anni signator*, vt in Decreto Deliorum apud IOSEPHVM: [b]) Ἐπὶ Ἄρχοντες Βοιωτοῦ μηνὸς Θαργηλιῶνος εἰκοστῇ χρηματισμὸς στρατηγῶν, et in multis aliis. Neque vnus tantum, sed plures in vna ciuitate ἄρχοντες erant, quemadmodum ex hoc ipso Actorum loco patet, plures *Philippis* fuisse. Cum autem plures erant Archontes in vna ciuitate, eadem eorum ratio erat, quam στρα-

z) Dissertatt. ad Antiquitatt. et Marmora p. 243.

a) In Dissertatt. ad Antiquitatt. et Marm. p. 409.

b) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.

στρατηγῶν fuisse supra admonebamus, nempe vt vnus eorum princeps et praeses esset caeterorum, dictus propterea πρῶτος ἄρχων in nummis publice cusis: De qua re videndus saepius nobis laudatus DALENIVS.[c]) Iam cum *Philippis* et στρατηγὸς et ἄρχοντας fuisse constet, quorum vtrique summum vrbis imperium hinc inde commissum scimus; merito illa quaestio disceptanda est, vtrum ἀρχόντων, an στρατηγῶν maior potestas, dignitasque *Philippis* fuerit. Haec quaestio cum, in tanto veterum silentio, non possit ita expediri, vt nihil dubitationis relinquat; ad opem coniecturae decurrendum est, quae quo propius verum erit, eo plus auctoritatis, opinor, habebit. Mihi quidem, re paullo diligentius considerata, animus inclinat eo, vt putem, *Philippis* auctoritatem, dignitatemque *Strategorum* maiorem fuisse, quam *Archontum:* In hanc sententiam vt descenderem, persuasit mihi ipsius Actorum loci consideratio. Quaecunque enim de PAVLLO et SILA spoliatis, virgarum ictu caesis, in carcerem coniectis, ex eoque dimissis narrantur, ea omnia ex imperio auctoritateque *Strategorum* acta dicuntur, vt, quasdam in ea re partes *Archontum* fuisse, ne verbo quidem indicetur: quae res, nisi me amor, studiumque sententiae, a me defendendae, fallit, maiorem potestatem *Strategis*, quam *Archontibus* vindicat, adeo vt ἄρχοντες *magistratus* s. *Senatores*, στρατηγοὶ autem *Praesides*, *moderatoresque Senatus* fuisse videantur. Multum auctoritatis huic sententiae ex eo accedit, quod in multis Graeciae ciuitatibus *Strategos* τῇ βουλῇ s. *Senatui*, vt Romae COSS. praesedisse animaduerti. Sic v. c. in *Decreto Ephesiorum pro Iudaeis* apud IOSEPHVM[d]) *Strategi* dicuntur fecisse relationem de securitate ac libertate Iudaeorum ad Senatum populumque, ex quorum relatione δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ *decreuit Senatus et populus.* *In Decreto Sardianorum* apud eundem,[e]) Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στρατηγῶν εἰσηγησαμένων *Decreuit Senatus et Populus relatione a Strategis facta:* in eodem dicitur locus Iudaeis habitationi aedificandae assignatus a *Strategis*, tanquam summo ibi magistratu, vt adeo in quibusdam locis *Strategi* praesides et Directores magistratuum, Senatorumque fuerint. Quare verborum Lucae τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς Ἄρχοντας, καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς etc. hunc sensum esse puto: Paul-

c) Dissertatt. ad Antiquitatt. et Marmora p. 225.

d) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.

e) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.

Paullus et Silas primum in forum ad magistratus (ἄρχοντας) tracti, postea ad *Strategos*, summum quippe magistratum, ducti sunt, qui, totius iudicii arbitri, statim eos virgis caesos in carcerem coniici iusserunt. Sed intelligimus, nos hic versari in loco lubrico, toto quippe coniecturali, in quo si titubasse nos, lapsosque animaduerterint acutiores, doctrinae suae ope nos, opinor, erigent. Interim laetamur, nos postea cognouisse, CELLARIVM [f]) in eadem fuisse sententia, neque cum HVG. GROTIO ἄρχοντας et στρατηγὲς in hoc Actorum loco pro iisdem habuisse. Quocunque autem modo nobis haec illius Actorum loci interpretatio cesserit (id enim non nostrum est, sed aliorum iudicium), iuuat tamen huic amoeno diuerticulo paullulum immorari, et quaedam alia N. T. loca, in quibus τῶν στρατηγῶν mentio fit, considerare. D. LVCAS [g]) alio loco στρατηγῶν meminit: cuius vocis significatus etsi varius est, tamen hic sine vllo errandi periculo per στρατηγὲς *praefectos templi* intelligi potest, quoniam qui hic nude στρατηγοὶ dicuntur, in eodem Cap. v. 52. στρατηγοὶ τῦ ἱερῦ diserte nominantur. Sed quemadmodum hoc nihil difficultatis habet, ita illa quaestio Interpretes in varias, easque magnopere discrepantes sententias distraxit, quinam per *praefectos templi intelligendi sint*. Et HAMMANDO quidem ad h. l. non dubium videtur, quin hi στρατηγοὶ τῦ ἱερῦ non alii sint, qam *Praefecti cohortis, vel plurium cohortium Romanarum, quae in porticibus templi excubias agerent, ne ibi, Iudaeorum concursu, seditio oriretur:* Eiusdem fere sententiae est ERASM. SCHMIDIVS. [h]) Et habet sane haec sententia magnam veri speciem. Nam v. 1. dicitur Festum Paschatis appropinquasse; illo autem tempore vnam cohortem Romanam, armis instructam, supra templi porticus, tumultum, si quis oriretur, compressuram, fuisse collocatam, docuit me IOSEPHVS, [i]) auctor in his rebus sane grauissimus. Quamquam autem hoc nomine HAMMONDI, aliorumque sententia sese quodammodo commendat, tamen non vnum est, quod nos ab assensu, ei praebendo, retinet. Quis enim animum inducat, vt sibi persuadeat, Iudam, cum in eo erat, vt Christum proderet, ad Tribunum militum Romanorum accessisse, et pactum esse de Seruatore prodendo cum eo, homine non

 solum

f) In Dissertatt. Academ. p. 712.

g) In Euang. C. XXII. v. 4.

h) Ad Act. Apost. IV. 1.

i) Lib. XX. Ἀρχαιολογ. c. 4. et 7. et περὶ Ἁλώσ. Lib. II. c. 11.

ſolum Ethnico, ſed etiam ne minimum quidem ius in his rebus habente, vt omnes fateri coguntur, niſi hoſpites in Romana Hiſtoria dici ſe, haberique velint. Iudamne igitur aut omnium rerum ita ignarum fuiſſe putemus, vt neſciuerit, huius Tribuni militum nullas plane partes, nullum ius in Chriſto damnando eſſe; aut ita ſtultum et dementem, vt cum eo de proditionis mercede paciſceretur, quem, (vt ille GALLIO, Proconſul Romanus, de quo D. LVCAS, [k]) totum illud negotium, tanquam a ſe longe alieniſſimum, non curare, ſed ridere, contemnere certe, ſciret? Deinde et hoc HAMMONDI ſententiam conuincit, quod in multis N. T. locis στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ coniunctos videmus cum ἀρχιερεῦσι, γραμματεῦσι et aliis Iudaeorum Principibus, et ea quidem occaſione, cum de rebus, ad religionem Iudaicam vnice ſpectantibus agendum, conſultandumque erat. Quis autem credat Iudaeorum conſilio, in quo de religione agebatur, Tribunos militum, homines religionis Iudaicae et ignaros et contemtores, irriſoresque tanquam Iudices aſſediſſe? Eas res curabant ſcilicet homines Ethnici! Quid? quod hos στρατηγοὺς cum Iudaeorum Principibus conueniſſe, et de rebus ſacris agitaſſe eo tempore legimus, quo nullum Iudaeorum Feſtum, nullique adeo milites Romani ſupra porticus Templi conſtituti erant. Nam illam cohortem Romanam tantum diebus feſtis in Templo poſitam fuiſſe, loca IOSEPHI, ſupra laudata diſerte docent, vt adeo extra illud tempus ne στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ quidem, ſi opinionem HAMMONDI ſequare, eſſe potuerit. Reiecta igitur HAMMONDI ſententia, contendimus, per hos *praefectos templi* Iudaeos eſſe intelligendos. Iudaeos enim Hieroſolymis ſuos ſibi habuiſſe *Strategos*, cum alia Veterum monumenta, tum grauiſſima ſacrarum literarum auctoritas luculentiſſime docet. In quo quidem non obuerſari animo debent ii *Strategi*, qui bello gerendo creabantur, (quae στρατηγῶν notio, male huic loco illata, HAMMONDO fraudi fuiſſe videtur) cum tunc temporis Iudaeis, Romano imperio ſubiectis, belli gerendi ius ademtum eſſet; ſed tales, quae praeſidio, Templi Hieroſolymitani tuendi cauſa, conſtituto, praefecti erant. Huius Praeſidii, ad tutelam Templi poſiti, mentio iam fit in Veteri Teſtamento, [l]) cum in captiuitate Babylonica שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף abducti dicuntur; quae verba LXX Seniores, reddiderunt τρεῖς

τοὺς

k) Act. Apoſt. C. XVIII. v. 12.   l) 2 Regg. C. XXV. v. 18.

τὺς Φυλάσσοντας τὸν ςαθμόν, paullo obſcurius: dilucidius autem IOSEPHVS [m]) τὺς Φιλάσσοντας τὸ ἹΕΡΟΝ ἡγεμόνας, τρεῖς δὲ ἦσαν ὗτοι. Facit huc quoque PHILONIS [n]) locus, vbi Leuitae dicuntur excubias per templi montem egiſſe, portarum excubias, noctu, atque interdiu obiiſſe: ἦσαν δέ τινες τεταγμένοι νεωκόροι, καὶ ἱερόδυλοι τῶν πυλωρῶν τεταγμένοι τάξιν. Has autem excubias ſecundi quoque Templi tempore fuiſſe actas, ex Iudaeorum ſcriptis docet S. R. DEYLINGIVS, [o]) Vir omnium eruditorum iudicio et diuina et humana ſapientia abundans. Harum autem excubiarum Leuiticarum praefecti ſunt ii ipſi, qui a Luca nunc ςρατηγοὶ, nunc ςρατηγοὶ τῦ ἱερῦ vocantur. Neque hic ſolum, ſed aliis [p]) quoque in locis per ςρατηγὺς praefecti excubiarum in Templo intelligendi ſunt: quae loca, ſi conſiderantur, docebunt, hos *Strategos* cum Summo Pontifice, Sacerdotibus, et Sadducaeis ita iungi, vt facile intelligas, eos eiusdem generis, religionisque fuiſſe, vt adeo vel ex his locis HAMMONDVS conuinci poſſit, qui ςρατηγὺς τῦ ἱερῦ Romanos, atque adeo a Iudaeorum gente, religioneque ſeiunctos fuiſſe contendit. Hic vero nemini id ſcrupulum iniiciat, quod cum LVCAS, in Euangelio plurium ςρατηγῶν mentionem fecerit, in Actis Apoſt. vnum tantum commemoret. Non enim hoc inſolens eſt, aut ab aliorum Auctorum loquendi more alienum, vt, cum antea de aliquo Magiſtratu, Multitudinis Numero, locuti ſunt, mox ita eius mentionem faciant, ac ſi vnus tantum eo munere functus videatur. Sic, ne longe exemplum, petamus, apud IOSEPHVM [q]) *in Decreto Epheſiorum*, Νικάνωρ Ἐφήμυ εἶπεν εἰσηγησαμένων τῶν ςρατηγῶν - - ὁ ςρατηγὸς συνεχώρησε nunc plurium, nunc vnius tantum ςρατηγῦ mentio fit. Quod autem, etſi plures erant, tamen vnus tantum nominatur, eius rei ratio haud dubie haec eſt, quod is caeterorum princeps, et dignitate, auctoritateque quaſi praeſes eſſet: quod ipſum quoque in Graeciae ciuitatibus non inuſitatum fuiſſe, ſupra obſeruabamus, vt, etſi plures in vna eademque vrbe ςρατηγοὶ eſſent, vnus tamen illorum, dignitate, aut alia quacunque re prae caeteris excellens, ςρατηγὸς diceretur κατ᾽ ἐξοχὴν, aut etiam ςρατηγὸς πρῶτος. Iuuat in hanc rem alia exempla afferre, ex quibus edocti ſcimus, plures fuiſſe ἱερεῖς

m) Lib. X. Ἀρχαιολογ. c. 11.
n) De Poen. p. 922.
o) Obſeruatt. Sacr. P. III. p. 303.
p) Act. Apoſt. C. IV. v. 1. et C. V. v. 24. et 26.
q) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.

ἱερεῖς, eorumque principem ἀρχιερέα esse dictum: nihilo tamen minus Summum Pontificem s. ἀρχιερέα saepe legimus appellari ἱερέα. Sic CHRISTVS, qui PAVLLO r) tantum non semper ἀρχιερεὺς dicitur, ab eodem tamen ἱερεὺς dicitur. s) Neque aliter SIMON, Summus Pontifex, nunc ἱερεὺς, nunc ἱερεὺς μέγας vocatur. t) Ex quo loquendi more intelligendus, et illustrandus LVCAE u) locus, ὅ, τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς: vbi ἱερεὺς dicitur κατ' ἐξοχὴν de Summo Sacerdote, vt patet ex v. 27, qui autem dicuntur ἀρχιερεῖς, non sunt ii, qui summo sacerdotio tunc temporis fungebantur, sed olim functi erant, idque magnificum nomen honoris causa retinuerant, eodem modo, quo Ἀσιάρχαι in N. T. dicuntur, x) qui olim Asiarchiae Sacerdotium obierant, illudque nomen in memoriam splendidi illius muneris administrati retinuerant, vt pluribus, Θεοῦ διδόντος, ostendemus in Animaduersionibus nostris ad WOLFII, τοῦ νῦν ἐν ἁγίοις, Curas Philologico-Criticas. Sed ex quo loco egressi, et paullo latius euagati sumus, ad eum redeat Disputatio nostra. Scilicet eramus in eo, vt ostenderemus in his Decreti nostri verbis, ἀπεδόθη τοῖς στρατηγοῖς ψήφισμα Ἀθηναίων, per στρατηγοὺς non *duces belli*, sed *magistratus vrbanos* esse intelligendos, quod supra nos confirmasse existimamus. Restat alia quaedam dubitatio, quae diu ancipitem me tenuit, quare scilicet hoc Decretum inprimis ad *Strategos* fuerit delatum. Viri docti, quorum ingenium, studiumque occupatum fuit in exponendis Magistratuum Atheniensium officiis et muneribus, a nobis in dubia hac re consulti, nihil responsi dederunt. Ipsi igitur Veteres, in consilium adhibiti, docuerunt nos, inter caetera munera στρατηγῶν, quibus quidem hoc loco vtimur, nempe τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως et τοῦ ἐπὶ τῶν ὅπλων, fuisse non solum haec, vt concionem y) populi conuocarent, z) Senatum vna cum Prytanibus cogerent, et ea, quae in concione populi acta erant, ad Senatum a) referrent, sed etiam, quod ad rem praesentem inprimis facit, vt legatos, publice aliquo mandata, aut Decreta etiam Senatus Populique perferendi causa mittendos, eligerent. b) Hoc τῶν στρατηγῶν munus ex his Decreti nostri verbis dilucide apparet, ἐπιμε-

r) Hebr. C. II. v. 17. III. 1. IV. 14. 15.
s) Hebr. V. 6.
t) 1 Maccab. C. XV. v. 1. et 2.
u) Act. Apost. V. 24.
x) Act. Apost. C. XIX. v. 31.
y) DEMOSTH. de Corona p. 318. A.
z) DEMOSTH. de Cor. p. 323. A.
a) DEMOSTH. de Cor. p. 323. B.
b) DEMOSTH. de Cor. p. 328. A.

ἐπιμεληθῆναι δὲ τὰς στρατηγὰς - - ἑλέσθαι δὲ καὶ πρέσβεις ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων, οἵ τινες τε αὐτῷ (Ὑρκανῷ) κομιᾶσι τὸ ψήφισμα. Alia causa, quare hoc Decretum ad *strategos* delatum est, ipsa quoque a Decreto nobis suppeditata, haec est, vt, quicquid honorum, ornamentorumque *Hyrcano*, exhibendorum, Atheniensis populus excogitauerit, et decreuerit, id *strategi* exsequendum curarent: ἐπιμεληθῆναι δὲ τὰς στρατηγὰς διαμένοντί τε αὐτῷ, καὶ διαφυλάσσοντι τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν, εἶναι πᾶν ὅ, τι ἂν ἐπινοήσωμεν εἰς τιμὴν καὶ χάριν τῆς ἀνδρὸς σπεδῆς καὶ φιλοτιμίας. Videtur autem huius rei cura eam ob causam Strategis commissa fuisse, ne *Psephisma* aut corrumpi, aut supprimi posset, sed vt in Μητρῷον s. Aedem Matris Deum, vbi Decreta seruari moris erat, deferretur. Quamquam enim officium Psephismatum seruandorum erat *scribae*, a Senatu sorte electi, vt diserte POLLVX c) tradit; tamen, quoniam a scribis, mercedula aliqua corruptis, Decreta interdum vitiata fuisse ex DEMOSTHENE, d) eiusque Enarratore VLPIANO, e) constat; non dubium videtur, quin his *Strategis* id muneris iniunctum fuerit, vt Decreta exsequenda, et in Μητρῷον deferenda curarent, vt eo delata vim suam, auctoritatemque legitimam consequerentur. Quemadmodum enim in Romanorum institutis hoc fuisse, auctoribus f) Veteribus, scimus, vt SCta non prius aliquam vim haberent, quam delata essent in Aerarium: ita Athenis quoque in more fuisse prope verum videtur, vt *Psephismata* tum demum auctoritatem obtinerent, si in Μητρῷον essent delata. Sed hoc, non nisi sola coniectura ducti, attulimus. Caeterum aliquot mensium interuallum intercessit inter tempus huius *Psephismatis* facti, et ad *Strategos* delati. Factum enim est vndecimo die Mensis *Munychionis*, respondentis fere Romanorum *Aprili*, ad *Strategos* autem delatum vigesimo quinto die Mensis Syro-Macedonici *Panemi*, qui Atheniensium *Metageitnioni*, Romanorum autem *Augusto* fere conuenit, ex diuersarum gentium Mensium collatione, instituta a DODWELLO g) et CORSINO, h) quam tutius sequendam puto, quam *Gazam* de Mensibus Atticis, aut Vetus Lexicon, vtrumque ab

c) Lib. VIII. f. 98.

d) De Fals. Legat. p. 226.

e) In DEMOSTH. Orat. de Fals. Legat. p. 210.

f) SVETON. August. c. 94. TACIT. Annal. Lib. III. c. 51. et ibi Lipsius.

g) De Cyclis Veter. Differt. IX. sect. 6.

h) Fast. Attic. Differt. II. p. 63.

ab H. STEPHANO[i]) exhibitum. Hoc vero temporis ſpatium eam forte ob cauſam interceſſit, quia hoc *Pſephiſma*, a Populo factum, Senatui recitandum eſſet, vt penitus inſpici, cognoſcique ab eo poſſet: quae actio ψηφισμάτων εἰσήγησις dicebatur, de qua eſt apud POLLVCEM.[k]) Quae denique de ςρατηγῶν muneribus diximus, ex iis intelligetur, ςρατηγὺς in hoc Decreto *Praetores* potius eſſe, quam cum Latino Interprete, *Duces* reddendos. Caeterum poſt verba ἀπεδόθη τοῖς ςρατηγοῖς ψήφισμα Ἀθηναίων maior diſtinctio ponenda eſt: ſignificatur enim HYRCANO, quorum curae, et quo tempore huius Decreti exſecutio fuerit commiſſa.

Ἐπὶ Ἀγαθοκλέυς ἄρχοντος) In Edit. Ittigiana, nec non Hauercampiana, haec verba antecedentibus annectuntur: Male ſane, et contra omnem Decretorum concipiendorum formulam! Verba enim Ἐπὶ Ἀγαθοκλέυς ἄρχοντος ſunt initium nouae periodi, vno orationis filo continuandae vſque ad Διονύσιος Διονυσίυ εἶπεν, vt in ipſo Decreto, ex noſtra interpunctione conſtituto, typis exſcribendum curauimus: aliorum enim diſtinctio mire perturbata et confuſa eſt. Haec omnia autem propterea vno orationis vinculo nectenda putamus, quia cum ex DEMOSTHENE, tum aliis edocti ſcimus, ante ipſam Decreti formulam breuiter et notam temporis, et nomina eorum praefigi, quorum quaedam partes in Decreto conficiendo fuerint. Sic DEMOSTHENES,[l]) Ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλυ, Ἑκατομβαιῶνος (ſiue vt CORSINVS[m]) legendum oſtendit Ἐλαφηβολιῶνος) ἔνῃ καὶ νέᾳ, Φυλῆς πρυτανευύσης Πανδιονίδος, Δημοσθένης Δημοσθένυς εἶπεν: et apud THVCYDIDEM,[n]) ἔδοξε τῷ δήμῳ, Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, Φαίνιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεςάτει, Λάχης εἶπε. Tale illud ANDOCIDIS,[o]) a DVKERO ibi laudatum, Ἔδοξε τῇ βυλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Αἰαντὶς ἐπρυτάνευε, Κλεογένης ἐγραμμάτευε, Βοηθὸς ἐπεςάτει. Neque aliter in quodam Marmore, quod ex SPONIO exhibuit CORSINVS,[p]) Ἐπὶ Φαιδρίυ ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ὀγδόῃ, ἐκκλησία, ἐν τῷ ἱερῷ τῦ Ἀπόλλωνος Διονύσιος Διονυσίυ Ἀρχιθιασίτης εἶπεν. Et ſic in aliis pene innumeris Decretis, vt mirari ſubierit, Viros, alioquin perſpicaciſſimos, prauam interpunctionem in hoc Decreto noſtro non animaduertiſſe.

i) In Appendice Theſ. Gr. L.
k) Lib. V. §. 177.
l) De Coron. p. 316.
m) In Faſt. Attic. Diſſ. III. p. 129.
n) Lib. IV. c. 118.
o) Orat. de Myſteriis p. 220.
p) In Faſt. Attic. Diſſ. VIII. p. 370.

tiſſe. Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Praepoſitionem ἐπὶ tempori, quo aliquid acciderit, deſignando adhiberi ab optimo quoque ſcriptore, tritius eſt, quam vt admonendum ſit. Recte igitur, et loquendi mori optimorum ſcriptorum conuenienter LVCAS q) ſcripſit, Ἐπ' Ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα: r) alibi autem ex Hebraeorum more locutus eſt, Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου, Graecus ſcriptor, Hebraeos non imitatus, dixiſſet Ἐφ' Ἡρώδου omiſſo τῷ ἐγένετο. Nam bonus ille PFOCHENIVS, s) hanc loquendi formulam ab Hebraiſmi ſuſpicione vindicare conatus, vti in multis aliis, ita et hic, nihil vidit, dudum eo nomine caſtigatus a GATAKERO, t) VORSTIO, u) MOS. SOLANC x) et aliis: Nec ita loca, ab HOR. VITRINGA, y) cauſae Pfochenianae defendendae, allata quicquam efficiunt: de qua re fuſius et accuratius in Critica noſtra Wolfiana. Haec Decreti noſtri verba, Ἐπὶ Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος, Annalium ille Conditor, BARONIVS, reddit *ſub principe Agathocle*, male! recte eo nomine caſtigatus a CASAVBONO: z) rectius vox ἄρχων in latina interpretatione retinetur, eiusque vis et poteſtas eſt exponenda, cum non vnum *Archontum* genus Athenis fuiſſe ſciamus. Scilicet quemadmodum in vniuerſum Athenienſium ingenium ad imperii ſui ſtatum commutandum procliue fuit, ſemperque amore nouae formae Reipublicae mirifice exarſit; ita quoque in *Archontum* imperio hinc inde mutato mirum quam inconſtantes, mutabilesque fuerint. Nam poſt vltimum eorum Regum CODRVM, qui, Auctoribus CICERONE, a) PAVSANIA, b) IVSTINO, c) ſpontanea morte perniciem publicam depulſurus, hoſtium telis ſe expoſuerat, honeſteque occubuerat, illius poſteris non regnum permiſſum eſt, quod iure haereditario ad eos pertinere videbatur, ſed mitior aliqua, populariorque imperii forma, eaque ὑπεύθυνος, ſ. rationibus, Populo reddendis, obnoxia iis committebatur, adeo vt hi imperii Athenienſium gubernatores *Archontes*, et quidem perpetui et eſſent et vocarentur: quorum primus, hoc magiſtratu functus, fuit MEDON, filius CODRI, vnde eius

q) Euang. C. III. v. 2.
r) Euang. C. I. v. 5.
s) In Diatribe de Purit. N. T. §. 51.
t) De Stilo N. I. C. XXV.
u) Philol. Sacr. T. I. p. m. 106. ſq.
x) De Stilo N. T. p. 310. in Syntagmate Rhenferd.
y) In Animadu. ad Vorſtium. p. 215.
z) In Exercitatt. Anti Baronian. XV. §. 11.
a) Diſputatt. Tuſcul. I. 48.
b) In Attic.
c) Lib. II. c. 6.

eius posteri et successores, *Medontidae* appellati. Et hac quidem imperii forma satis felices sibi, beatique Athenienses videbantur, cum post ALMAEONEM, qui inter *Medontidas* s. *Archontes annuos* decimum tertium, et vltimum locum obtinuerat, paullo liberioris, et magis popularis imperii cupido eos incessisset, adeo vt, ex DIONYSII[d]) calculo, anno 1. Olympiad. VII. Archontes *decennales* s. *decennium tantum* imperantes, creati sint, quorum primus fuit CHAROPS. Horum Archontum decennalium cum septem, atque adeo 70 annis imperassent; etiam haec decennalis imperii forma in ERIXIA, horum Archontum vltimo, sublata est, cum hoc etiam imperii tempus nimis diuturnum, populari que statui non satis conueniens videretur. Itaque libertati suae, securitatique melius se consulturos putabant, si hoc imperium angustioribus et temporis, et potestatis limitibus circumscriberent: placuit ergo *Archontes annuos* instituere, qui *nouem* ex summae dignitatis, reique familiaris ciuibus electi non nisi *annuo Magistratu* fungerentur. Incidit hoc tempus, quo *Archontes annui*, quorum primus CREON fuit, instituti sunt, in annum 3 Olympiad. XXIV, vt DIONYSIVS[e]) auctor est, quamquam PAVSANIAS[f]) tradere videtur, hos Archontes iam Olympiade XXIII institutos fuisse: qui quomodo cum DIONYSIO conciliandus sit docet CORSINVS,[g]) Vir in hoc doctrinae genere facile princeps: Sed nec horum Archontum dignitas diu durauit, cum Athenienses, effuso quodam et abiecto assentandi studio in ANTIGONVM et DEMETRIVM, Macedoniae Reges, abrepti, illa Archontum dignitate penitus sublata, alios Magistratus, Ἱερεῖς Σωτήρων dictos, instituerent: quamquam vix nouendecim exacti erant anni, cum, his sacerdotibus sublatis, consuetudo creandorum *Archontum annuorum* s. *Nouemuirorum* reuocata est, quorum nomen et munera semper durauerunt, donec, Athenis a *Sylla* expugnatis, Atheniensium ciuitas Romanorum Reipublicae, moxque Imperatorum imperio subiecta paruit. Et haec quidem breuiter, pro instituti nostri ratione, de diuersis Imperii Atheniensium formis differere placuit: vberiorem eius rei cognitionem desideranti satisfacient

SIGO-

d) Antiquitatt. Roman, Lib. I. c. 71. et 75.

e) L. c.

f) In Messen. c. 15.

g) In Fast. Attic. Dissert. I. §. IV. V.

SIGONIVS,[h]) POSTELLVS,[i]) MEVRSIVS,[k]) et de Archontibus inprimis, eorumque muneribus, CORSINVS.[l]) De his Archontibus annuis f. Nouemuiris insignis est POLLVCIS[m]) locus. Ἀρχόντων Ἀθήνησιν ὀνόματα· οἱ ἐννέα Ἄρχοντες· εἰσὶ δὲ ὁ τῶ ἐνιαυτῶ ἐπώνυμος Ἄρχων, Βασιλεὺς, Πολέμαρχος, καὶ Θεσμοθέται ἕξ, ἐκ τέτων γὰρ οἱ ἐννέα Ἄρχοντες συμπληρῶνται: *Archontum Atheniensium nomina. Nouem Archontes: Sunt vero Archon annum denominans, Rex, Polemarchus, atque Sex Thesmothetae : hisce enim nouem archontes illi complentur.* Quamquam igitur *nouem Archontes* erant, tamen primus eorum, sortis arbitrio eum honorem nactus, κατ' ἐξοχὴν *Archon* dicebatur, et quidem ἐπώνυμος, quia in anno designando eius nomen adhibebatur. In quam rem Auctor [n]) Etymologici Magni (quem non vna coniectura ductus CORSINVS [o]) *Andromachum* fuisse putat) ἐστιν ὧν ὁ τὴν ἐπώνυμον ἄρχων ἀρχὴν, ἀφ' ὧ καὶ ἐνιαυτὸς ἐμετρεῖτο, *Est igitur Eponymus Archon, a quo annus numeratur:* qui ipse quoque *Archon* in hoc Decreto nostro intelligendus est. Itaque illam consuetudinem apud Athenienses obtinuisse inuenimus, vt in rerum gestarum, Decretorum factorum, legum latarum, aliorumque negotiorum notatu dignorum temporibus designandis Archontis Eponymi nomine, tanquam perspicuo certoque charactere, vterentur, eoque annum notarent, quo res contigisset, quoniam quilibet annus huius Archontis nomine designari, et ab alio sine errandi periculo distingui poterat. Sed hic disceptanda est quaestio, ex quo *Archontum* genere *Agathocles* fuerit? cui confusa, annexaque est altera, an duplex *Archontum Eponymorum* genus statuendum sit? quae res tantis difficultatum tenebris, in summo Veterum de ea re silentio, obducta est, vt Viri, in hoc litterarum genere versatissimi, ingenii sui, doctrinaeque luce non satis clare collustrare eam potuerint. Scilicet, vt de posteriori quaestione incipiamus, cum paullo ante dixerimus, Archontis Eponymi nomen Decretis publice factis, inscribi, et in Fastos solitum fuisse referri; non inepte quis quaerat, an omnes illi Archontes, quorum nomina Decretis praefixa legimus, *Eponymi*, et quidem ex eorum *Archontum Eponymorum* genere fuerint,

 quo-

h) In Libb. de Republ. Atheniens.
i) In Libro de Magistratt. Atheniens.
k) In Libb. de Regno Attic. et Archontibus Atheniens.
l) In Fast. Attic. Diss. I. et VII.
m) Lib VIII. c. 9. sect. 85.
n) In Ἄρχων.
o) In Fast. Attic. Diss. VIII. p. 386.

quorum nomina in Fastos referebantur, iisque anni designabantur? Et habet sane ea sententia, quae hoc affirmat, aliquam veri speciem, cum ex Veterum monumentis erudiamur, nomen *Archontis Eponymi*, qui annum signaret, Decretis fuisse inscriptum. Neque tamen eius auctoritatis ea sententia est, quin grauioribus rationibus confutari possit, atque adeo sit reiicienda. Multos enim Archontes in Veterum monumentis deprehendimus, quorum nomina quamuis Decretis publicis praefixa conspiciamus, ipsique adeo *Eponymi* esse videantur; Fastis tamen inscribi nec debent, nec possunt, sed ex *Eponymorum Archontum* catalogo penitus sunt expungendi. Duplex igitur *Archontum Eponymorum* genus statuendum est, quorum alterum est eorum, qui non solum Decretis inscribebantur, sed Fastis etiam adiungebantur, adeoque annum signabant: alterum autem eorum, qui Decreta quidem interdum nomine suo insigniebant, sed in Fastos non referebantur, neque adeo annum notabant; quos accuratius forte *Pseudeponymos* appellare possis. Gloria duplicis horum Archontum generis obseruati merito tribuenda est PALMERIO, p) quem non videtur legisse DODWELLVS q) cum illud *Archontum Eponymorum*, et *Pseudeponymorum* discrimen nondum eruditis Viris obseruatum esse scribat. Quamquam autem indiciis maxime perspicuis apparet, magnum aliquod esse discrimen inter duplicis huius generis Archontes, illud tamen perquam obscurum, multisque difficultatibus implicitum est, qua nota *Pseudeponymi* ab *Eponymis Archontibus* discernendi sint, et quinam illi *Pseudeponymi Archontes* fuerint, cum a Veteribus in hac quaestione disceptanda nihil fere adiumenti peti possit, totaque adeo ea res coniecturis innitatur. Et DODWELLVM r) quidem non poenitet eius esse sententiae, vt putet, Archontem *Pseudeponymum* non alium fuisse, quam Prytaniae *Epistatam*, illum scilicet, qui illo ipso die concioni praesederit, quo Decretum factum sit. Hanc sententiam tanta veri specie, tantoque doctrinae apparatu, vt solet, commendabilem facit, vt parum absit, quin alios ad assensum non tam permoueat, quam rapiat. Si quis autem rem paullo attentius, curatiusue perpenderit, non pauca in illa sententia inueniet, quae a vero quam longissime

p) In Exercitatt. p. 135.

q) De Veterum Cyclis Diss. III. sect. 40. 41.

r) De Cyclis Veterum Diss. III. Sect. 40.

giſſime videntur remota. Quis enim animum inducat, vt credat, nomina dignitatum et munerum maxime diuerſorum, *Archontis* nempe et *Epiſtatae*, tam promiſcue fuiſſe Athenis vſurpata, tamque confuſa, vt in Decretis, aliisque monumentis publicis vnus idemque ciuis modo *Epiſtatae*, modo *Archontis* nomine inſigniretur, vt *Archontis* nomen modo Supremum Athenienſium magiſtratum, modo Prytaniarum *Epiſtatam* indicaret? praeſertim cum in Decretis, vbi diſerte *Archontis* nomen legitur, etiam nomen Epiſtatae, qui praefuit concioni, addatur, vt in hoc ipſo Decreto factum videmus, de qua re paullo poſt. Hanc dubitationem cum contra ſententiam ſuam afferri poſſe praeuideret DODWELLVS, ita ſe ei occurrere poſſe putauit, ſi diceret, haec duo genera Archontum, *Epiſtatae* ſcilicet, et *Archontis Eponymi*, hoc charactere a ſe ſecernenda eſſe, *in rebus Senatus Archontem anni intelligendum eſſe; in rebus vero Populi Archontem alium non anni, ſed Prytanniae Eponymum, neutiquam ad Faſtos referendum.* Sed haec ſententia, diſcrimenque inter duos hos Archontes a DODWELLO excogitatum, Veterum monumentorum auctoritate plane euertitur. Nam multa extant Decreta, laudata a CORSINO,[s]) nomine *Archontis annui* inſignita, quae non ſolum ad Senatum, ſed ad conciones Populi etiam ſunt referenda. Quid? quod in multis Decretis, in quibus non Senatus, ſed Eccleſiae, et Proedrorum Prytaniarum mentio fit, tamen Archontis ἐπωνύμȣ nomine ſignata ſunt: Tale eſt illud apud DIOGEN. LAERTIVM,[t]) Ἐπὶ Ἀῤῥενίδȣ Ἄρχοντες etc. quod a mendis, quibus ſcatet, purgatum exhibuit CORSINVS, [u]) neque minus ex hoc Decreto noſtro DODWELLI ratio conuelli penitus poteſt. In eo enim commemoratur concio Populi, Epiſtata, Proedri, et tamen *Agathoclis* nomen praefigitur, quem Archontem ἐπώνυμον fuiſſe ipſe DODWELLVS[x]) fatetur. Denique grauiſſimum argumentum contra hanc DODWELLI ſententiam ex ipſa Athenienſis Reipublicae forma afferri poteſt, cum conſtet, Decreta non ſolius Senatus auctoritate, ſed ex Senatus, et Populi ſententia facta fuiſſe, neque a Populo ſolo aliquid decerni potuiſſe, niſi προβȣ́λευμα [y]) ſ. προβȣ́λευτον eſſet, h. e. niſi antea a Senatu probatum fuiſſet, vt adeo

 DOD-

s) In Faſt. Attic. Diſſ. VII. p. 297.
t) Lib. VII. ſeg. 10.
u) In Faſt. Attic. Diſſ. VI. p. 283.
x) De Cyclis Veter. Diſſ. II. Sect. 15.
y) HARPOCRAT. in Προβȣ́λ. et VLPIAN. in Ariſtocr. p. 88.

DODWELLI sententia reiicienda sit, qua contendit, quaedam Decreta a solo Populo facta esse, iisque nomen non *Archontis Eponymi*, sed *Epistatae* inscriptum: quasi vero Archon Eponymus non etiam Ecclesiis et adfuerit et praefuerit! Pluribus contra DODWELLVM disputantem vide CORSINVM. [z]) Reiecta igitur DODWELLI sententia, dicendum, quid mihi de ea re videatur. Ego quidem, quo saepius rem, diligentiusque perpendo, eo magis animum inclinare sentio eo, vt sententiae CORSINI subscribendum putem. [a]) Is autem, rationibus grauissimis permotus, existimat, Archontem illum Pseudeponymum, Decretis interdum inscriptum, fuisse vnum aliquem ex Nouemuiris, *Regem* puta, aut *Polemarchum*, aut aliquem ex *Thesmothetis*. Quae quidem sententia mira quadam veri specie, et gratia sese commendat. Non prope verum est, si Archon Eponymus aut vita defunctus, aut abrogatus, aut aliis denique quibuscunque causis impeditus Senatui, aut Populi concioni adesse et praeesse non potuerit, aliquem ex *Nouemuiris* Senatui, Ecclesiaeque praefuisse, illiusque adeo nomen, non autem Archontis Eponymi absentis, fuisse adscriptum. Neque est, quod quis dicat, eam ob causam non probabile videri, huius Archontis nomen Decretis fuisse inscriptum, quia non toto anno, sed breui tantum tempore concioni praefuerit. Cum enim nomen *Epistatae*, quamuis integro anno non nisi vnicum diem ne vniuersae quidem Concioni, sed Prytaniae tantum praeesset, tamen constet fuisse Decretis inscriptum; maiori iure illius Archontis s. Nouemuiri, qui tunc fortuito Concioni praeerat, nomen adscribi poterat, praesertim cum non vno die, vt *Epistata*, sed toto anno Archontis munere fungeretur. Et hoc quidem sensu Decretum aliquod factum dicitur ἐπὶ Ἄρχοντος τοῦ δεῖνα, *sub Archonte quodam*, quia, illo Concioni praesidente, aliquid Decretum est, etsi ille Archon nec Eponymus erat, nec in Fastos Archontum Eponymorum referendus. Non possumus ab hoc de Archontibus loco discedere, nisi quaestionem aliquam, et superioribus annexam, et rei praesenti nostrae conuenientem, proposuerimus, et soluerimus. Scilicet cum in superioribus ostenderimus, Decretis publicis interdum Pseudeponymi nomen fuisse praefixum, restat, vt inquiramus, quo charactere, qua nota sine errandi periculo diiudicari possit, vtrum Archon, Decreto adscriptus,

z) In Fast. Attic. Diss. VII. §. 5. sqq. a) In Fast. Attic. Diss. VII. §. 15. sqq.

ſcriptus, *Eponymus* ſit, atque adeo in Faſtos referendus, an potius *Pſeudeponymorum* loco ſit habendus. Eius autem rei dignoſcendae, diiudicandaeque duo characteres ſunt, quorum alter eſt hic: *Si ex ipſius Decreti tempore, quo factum eſt, certis indiciis oſtendi poteſt, eodem anno, quo id Decretum factum eſt, fuiſſe Archontem alium, nempe Eponymum, adeoque in Faſtos relatum, ſine omni fere errandi periculo concludere licet, illum Archontem, qui Senatui aut Concioni Populi praeſediſſe dicitur, cum illud Decretum factum eſt, in numerum Pſeudeponymorum Archontum eſſe referendum:* alter autem hic eſt: *Si ab aliquo ſcriptore ſimpliciter Archontis nomen additur, tanquam perſpicua anni, temporisque nota, quo res aliqua, a ſcriptore commemorata, contigerit, tunc ille Archon habendus eſt Eponymus.* Hae ſunt duae regulae, raro fallentes, ad quarum normam omnis huius rei diiudicatio et inſtituenda et exigenda eſt. Quodſi acciderit, vt interdum hae regulae fallere videantur, tunc ad coniecturarum opem decurrendum eſt, et alia quadam ratione eius rei cognitio inquirenda et inueſtiganda: quomodo autem in ea re verſandum ſit, egregie, vt omnia, docet CORSINVS. b) Quae huc vſque diſputauimus, ea nobis certam quandam, et non fallacem regulam normamque ſuppeditant, ad quam et inſtituenda et componenda eſt quaeſtio, ex quo *Archontum* genere *Agathocles*, cuius nomen huic Decreto praefixum conſpicimus, fuerit. Scilicet cum ex Faſtis Atticis edocti ſciamus, eum annum, quo Decretum hoc factum eſt (qui, qualis fuerit, paullo poſt docebitur) nomine huius *Agathoclis* fuiſſe ſignatum, ad intelligendum perquam facile eſt, hunc *Agathoclem*, non Archontem *Pſeudeponymum*, et *Eponymum*, annique ſignatorem fuiſſe. Iam cum ſatis conſtet, et in ſuperioribus a nobis iam dictum ſit, *Archontis Eponymi* nomen ea de cauſa publicis Senatus, Populique Decretis, legibus, et aliis rebus geſtis fuiſſe inſcriptum, vt certa quadam temporis nota annus, quo quid contigerit, inſigniretur, et ab aliis diſcerneretur, ipſum adeo Archontem illum cognominatum fuiſſe *Eponymum*, quia ciuili anno, cui quaſi praeerat, notam et nomen imponeret, non difficile erit ad inueſtigandum, quo anno hoc Decretum fuerit factum, ſi Olympidem, illiusque annum, quo *Agathocles* Archon Eponymus fuerit, inuenerimus, cum eo tempore, quo haec in honorem *Hyrcani* decreta

b) In Faſt. Attic. tota Diſſert. VII.

ta sunt, annus ciuilis s. Archonticus et Olympiacus vnus idemque esset. Nam ante Olympiadem LXXXVII. ciuilis s. Archonticus annus ab Olympiaco quidem diuersus erat, a *Gamelione* semper incipiens; post Olympiaden autem LXXXVII annus ciuilis s. Archonticus idem erat qui Olympiacus, vterque initium ducens ab *Hecatombaeone*: De qua re CORSNIVS. [c]) Iam cum Viri, in hoc reconditae doctrinae genere versatissimi DODWELLVS [d]) et CORSINVS [e]) ex temporum, Fastorumque Atticorum ratione luculenter ostenderint, *Agathoclem* Athenis Archontem Eponymum fuisse Anno 2 Olymp. CLXXXIII, qui fere incidit in annum Vrbis Rom. Conditae 707; facile quiuis ipse intelliget, quo tempore hoc Decretum fuerit factum. Huius autem Eponymi dignitas Athenis maxima erat, adeo vt HADRIANVS, etsi iam Imperator, tantum de maiestate sua remiserit, vt, dissimulata Imperatoris persona, Archontis et Agonothetae munus susceperit, de quo legendus SPARTIANVS, [f]) et ad eum CASAVBONVS [g]) et SALMASIVS [h]) quod factum est anno 3 Olympiad. CCXXVII seu anno Christi 132, non vt PAGIVS, [i]) mendo Chronici Alexandrini deceptus, 122. Caeterum haec de *Archontibus* disputatiuncula admonet nos cuiusdam loci in N. T. in quo vox *ἄρχοντος*, occurrit, qui qualis ibi intelligendus sit, diligentissimus WOLFIVS ne verbo quidem docuit, neque caetera, quae ibi occurrunt, verba ita a Viris doctis illustrata sunt, vt satis fecisse videantur: quem locum si hac occasione illustrare studeamus, huius digressiunculae veniam, opinor, Humanissimi Lectores nobis dabunt. Est autem is apud D. LVCAM: [k]) *Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τȣ̃ ἀντιδίκȣ σȣ ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτȣ̃· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλῃ εἰς φυλακήν.* De singulis paucis videamus. Illud *ὡς* idem hic est, quod apud MATTHAEVM [l]) *ἕως*. Hoc sensu est apud SOPHOCLEM, [m])

Κατεῖχ'

c) In Fast. Attic. Diss. II. §. 22. sqq.
d) De Cyclis Veter. II. Sect. 15.
e) In Fast. Attic. Diss. III. §. 10. et Diss. VI. §. 12.
f) In Vita ADRIANI c. 13. et 19.
g) Ad SPARTIAN. Hadrian. p. 122. Edit. Hackianae.
h) l. c. conf. eundem ad SPARTIAN. Adrian. p. 175.
i) In Dissert. Hypatica p. 88. Criticae Baronianae praefixa.
k) In Euangel. C. XII. v. 58.
l) C. V. v. 25.
m) In Electra v. 574.

Κατεῖχ᾽ Ἀχαιὺς ὡς πατὴρ ἀντίςαθμον
Τῦ θηρὸς ἐκθύσειε τὴν αὐτῦ κόρην.

et in notiſſimo illo, *ὡς ἔτι καιρός*: quod non mirum, cum alterum ex altero ortum ſit, vnde *ἕως* interdum pro *ὡς*. Neque illud *γὰρ* h. l. cauſale eſt: cuius ratio hac particula reddatur: quod quamuis videret BEZA, mirum tamen, quantopere hic argutetur: *Hanc particulam*, inquit, *hoc loco cauſalem non eſſe conſtat, vt quae non ſoleat iungi cum Imperandi modo. Itaque vel eſt expletiua, vel ponitur pro ἂν.* Non multum ſani his ineſt. Non intelligebat, ſiue potius tunc non recordabatur BEZA, *τὸ γὰρ* h. l. transitionem ad aliam rem, cum antecedentibus non magnopere coniunctam, indicare: qua notione ſaepe ab optimis Auctoribus eam particulam, vti a Latinis *Nam* vſurpari, ſciunt omnes, niſi qui tantum ex vulgaribus Lexicis, maxime infidelibus ſane Graecae Linguae Magiſtris, ſapere didicerunt. Sed hoc leue et *ὡς ἐν παρόδῳ*: illud autem paullo grauioris quaeſtionis eſt, quis hic *Archon* ſit intelligendrs (cum ea vox nec in N. T. vna eademque notione occurrat) et quomodo a *κριτῇ* diſtinguendus? quod Lectorum ſcire intereſt, ideoque a WOLFIO, alias accuratiſſimo, praetermiſſum miror. Et LIGTFOOTVS [n]) quidem per *ἄρχοντα Iudices in infimis Synedriis*, per *κριτὴν* autem *Iudices in ſummo Synedrio* intelligit: ſed hic aeque minus audiendus videtur, ac alius vir quidam doctus, qui putat, *ἄρχοντα* hic eum eſſe, *qui non Iudicis, ſed arbitri munere functus, ad lites pecuniarias componendas, Synagogae curam adminiſtrauerit.* Sed non ſunt *ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς*, et *ἄρχοντες τῶν Ἰυδαίων*, ſaepe etiam nude *Ἄρχοντες* dicti, confundendi, et permiſcendi, quorum munera longe diuerſiſſima fuere. Mihi quidem non dubium eſt, quin *ἄρχων* h. l. intelligendus ſit magiſtratus ciuilis in vrbe quadam Galilaeae primaria conſtitutus, qui lites et controuerſias dirimeret. Erant autem *Ἄρχοντες Ἰυδαίων* Magiſtratus ciuiles, in prouinciis et oppidis vltra et citra patriae ſuae fines conſtituti, qui controuerſiarum iudices ſedebant, et pro virili ſua popularium ſuorum ſaluti, commodisque proſpiciebant. De his *Archontibus Iudaeorum* docte, accurateque, vt ſolet, egit praeſtantiſſimus P. WESSELINGIVS, [o]) docuitque, hos Archontes longe multumque differre ab iis, qui in ſacris litteris *ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς* vocantur,

n) Hor. Hebr. ad Matth. V. 25.
o) In Diatribe de Archontibus Iudaeorum ad Inſcriptionem Berenicenſem.

tur, quos multi, etiam Doctissimi Viri, interdum cum illis confundunt, et pro iisdem habent. Sed ad locum Lucae redeundum. Christus igitur, saepe et diu in Galilaea, et ad lacum Tiberiados versatus cum id consilii daret, vt, qui cum aduersario ad *Archontem* profecturus, ibique disceptaturus est, potius omni cura cum aduersario in gratiam redire studeat, quam carceris periculo se exponat, quidni existimetur ad morem et formam Reipublicae, quae in primaria Galilaeae vrbe obtinebat, respexisse? ex qua *Archon*, Senatus, decemque primi erant constituti. Et in iudiciis quidem, in quibus causae paullo grauiores disceptandae erant, videtur Archon ipse, summus iudex ac praeses, praefuisse, vti in municipiis Dictator aut Duumuiri, de qua re copiose SIGONIVS: p) Sin autem res erant leuiores, quae in disceptationem venerant, neque litigatores inter se ipsi componere volebant, prope verum est, ab hoc *Archonte* vnum aliquem iudicem ex decem primis fuisse datum, qui controuersiam dirimeret. Ex quo illustranda haec verba, *μήποτε κατασύρῃ σὲ πρὸς τὸν κριτὴν*, *ne ad iudicem te trahat*, quis autem? aduersarius? ita quidem vulgo accipi video, sed vereor vt orationis series id patiatur: Sensus potius est, *ne ad iudicem te trahat* Archon: non quo ipse reum, collo obtorto correptum, ad Iudicem, quem ei rei disceptandae constituerat, pertraxerit, (id enim persona ipsius fuisset indignum) sed quia illum hominem ad Iudicis tribunal duci iusserit, loquendi more scriptoribus cum sacris, tum profanis vsitatissimo. Sic apud ipsum LVCAM q) Paullus et Silas, de Duumuiris Philippensibus loquentes, dicunt, *δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν*: quae omnia non nisi auctoritate et iussu Duumuirorum facta erant. Plura de hoc loquendi more dabunt PERIZONIVS r) et WESSELINGIVS. s) Quod autem ad illa verba, *δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ*, nimis longe petita, ne dicam inepta, est SALMASII t) interpretatio, *Da illi vsuram debiti, vt libereris ab eo*, recte adeo a plerisque omnibus reiecta. THEOPHYLACTVM eodem modo exposuisse, non mirum, cum, latinae linguae quippe ignarus, non viderit, in his verbis esse latinismum.

p) De Antiq. Iur. Italiae Lib. II. c. 8.

q) Act. Apost. C. XVI. 37. cf. C. XXII. 25. 29. 30.

r) Ad Aelian. V. H. Lib. XIV. c. 49.

s) In Diatr. de Archontt. Iudaeor. p. 107.

t) De Foenore Trapezitico p. 478.

nisinum. Recte igitur vulgatus *Da operam.* Nec in his ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ exponendis vna omnium est, eademque eruditorum sententia. BEZA reddit, *vt libereris ab eo*, quod displicet ELSNERO,[u]) qui mauult, *vt discedas ab eo*, aut etiam, *vt dimittaris ab eo placato.* Mior, Viros doctos non aduocasse huc locum parallelum MATTHAEI [x]) διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ. Διαλλάττεσθαί τινι et ἀπαλλάττεσθαι ἀπό τινος sunt ἰσοδυναμοῦντα. Quid igitur est διαλάττεσθαί τινι? Nempe ex vsu Ebraicae vocis רעה, posterioribus temporibus recepto, *in gratiam aliquem restituere, placare iratum*, vt dudum docuit OLEARIVS [y]) et HOTTINGERVS. [z]) Reddendum igitur, *da operam, vt iratum aduersarium tuum places, et in gratiam restituas.* Neque profanorum Auctorum loquendi ratio a sacra hac in re discrepat. Eodem sensu καταλλάττεσθαι est apud PHILONEM,[a]) cui ibi opponitur ἀσπονδεῖν et πολεμεῖν. Apud DIODORVM [b]) ἀπαλλάττειν dicuntur, rei, *qui ex iudicio, quocunque modo dimissi, abeunt.* Eleganter quoque apud DEMOSTHENEM [c]) ἀπαλλάττεσθαι dicuntur, *qui accusationem, quam alicui intentare volebant, placati omittunt:* et apud eundem [d]) ὅπως ἂν διαλλάξῃ αὐτῷ Δημοσθένην *vt sibi reconciliaret Demosthenem*, vnde διαλλαγαὶ *reditus in gratiam* apud eundem in eadem Oratione. In quibus omnibus locis notionem *placandi iratum, et in gratiam restituendi* inuenias. Denique πράκτωρ in hoc LVCAE loco non alius est, quam qui MATTHAEO [e]) ὑπηρέτης dicitur, h. e. lictor, aut alius quicunque vilioris sortis minister Magistratus; qui poenam quamcunque a condemnato, auctoritate Iudicis, exigit. Respondet πράκτωρ Ebraeo נֹגֵשׂ, quod LXX seniores per πράκτορα reddiderunt: [f]) quamquam et saepe apud DEMOSTHENEM aliosque πράκτορες de pecuniae mulctatitiae exactoribus occurrunt.

Εὔλης Μενάνδρου Ἀλιμούσιος ἐγραμμάτευε) Male hic Interpres Latinus partes suas egit, cum reddidit, *de quo Eucles Menandri Alimusius scriba retulit*, quem caue audias: vertendum erat, *Eucles Menan-*

u) Obseruatt. Sacr. T. I. p. 237.
x) C. V. v. 24.
y) De Stylo N. T. p. 95. in Syntagm. Rhenferdiano.
z) De Vsu Scriptt. Hebraicor. in N. T. p. 399. Syntagm. Rhenferd.

a) In Lib. de Decalogo p. 757.
b) Lib. I. p. 58. Edit. Rhodom.
c) Orat. in Midiam. p. 406. et 412.
d) Orat. in Midiam. p. 402.
e) C. V. v. 25.
f) Ies. C. III. v. 11.

Menandri filius *scriba erat* f. *scribae munere fungebatur.* Moris autem fuisse, *scribae* etiam nomen Decretis adscribere, cum ex multis aliis, tum ex duobus illis ex THVCYDIDE[g]) et ANDOCIDE[h]) supra a nobis allatis, dilucide apparet: ad quem morem festiue, vt solet, allusit ARISTOPHANES,[i])

Ἔδοξε τῇ Βȣλῇ τάδε
Τῇ γυναικῶν. Τιμόκλει' ἐπεστάτει·
Λύσιλλ', ἐγραμμάτευεν· εἶπε Σωστράτη.
Placuerunt haec Senatui
Mulierum: Timoclea praeses erat:
Lysilla scribae munere fungebatur: Dixit Sostrata:

cf. ad h. l. Enarrator Graecus et KVSTERVS. Hic vero inquirendum est, ex quo *scribarum* genere Eucles fuerit, cum Athenis varios ordines γραμματέων fuisse sciamus. Erat enim Γραμματεὺς βȣλῆς f. βυλευτῶν *Scriba Senatus* f. *Senatorum*, a Senatu electus; isque duplex, quorum alter, τȣ̃ δικαστηρίȣ γραμματεὺς quoque dictus, Leges, alter Psephismata, publicasque literas curabat; erat etiam Γραμματεὺς δήμȣ, in Populi Concione electus, qui Senatui et Populo recitaret, vnde etiam interdum dicitur Γραμματεὺς βȣλῆς καὶ δήμȣ *scriba Senatus et Populi*: quae omnia disertis verbis tradit POLLVX.[k]) Γραμματεὺς, ὁ κατὰ πρυτανείαν κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βȣλῆς, ἐπὶ τῷ (τὰ) γράμματα φυλάττειν *scriba, qui iuxta prytaneam f. singulis Prytaneis, a Senatu sorte eligitur, ad tabulas seruandas et Decreta:* alter, ἐπὶ τȣ̀ς νόμȣς ὑπὸ τῆς βȣλῆς χειροτονȣ́μενος *a Senatu electus ad Leges seruandas:* tertius denique ὑπὸ τȣ̃ δήμȣ αἱρεθεὶς, ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βȣλῇ *a Populo electus praelegit populo et Senatui.* Cf. in eam rem SIGONIVS,[l]) VALESIVS,[m]) et CORSINVS:[n]) illud vnum addidisse hic iuuerit, γραμματέα δήμȣ *scribam Populi* non diuersum esse ab eo, qui interdum v. c. apud THVCYDIDEM[o]) γραμματεὺς τῆς πόλεως vocatur: de quo etsi paullulum dubitat cultissimae doctrinae Vir, VAN DALEN;[p]) tamen ab Illustri SPANHEMIO[q]) tam luculenter, Veterum auctoritate, confirmatum est, vt nullus dubitationi locus relictus

g) Lib. IV. c. 118.
h) Orat. de Mysteriis p. 220.
i) Thesmophoriaz. v. 380.
k) Lib. VIII. f. 98.
l) De Republ. Athen. Lib. IV. c. 3.
m) Not. ad Harpocrat. p. 35.
n) Fast. Attic. Diss. XI. p. 153.
o) Lib. VII. p. 451. Edit. Duker.
p) Ad Antiquitatt. et Marmor. Diss. V. p. 437.
q) De Vsu et Praest. Numisf. T. I. Diss. IX. p. 705. sq.

lictus videatur. Cum igitur diuersi *scribarum* ordines fuerint, non inepte quis quaerat, qualis γραμματεὺς hic sit intelligendus. Et VALESII [r]) quidem auctoritatem si sequi vellemus, dicendum esset, Euclem fuisse *scribam Senatus:* huius enim nomen Decretis fuisse adscriptum, quemadmodum contra ea Legibus γραμματέως τοῦ δήμου, ille vir eruditissimus contendit: Sed non est, quare, auctoritate tanti viri moti, eius sententiae subscribendum putemus. Cum enim, quicquid in honorem HYRCANI decretum esse hic commemoratur, non Senatus Consultum, sed Plebiscitum sit, facile intelligitur, *scribam Populi* s. *Prytaniae* Tribus πρυτανεύοντης in ea re officio suo functum esse, vt dudum obseruatum DODWELLO. [s]) Dignitatem autem horum *scribarum* apud Athenienses multa multorum Auctorum testimonia confirmant fuisse vilem, ac fere nullam. DEMOSTHENES [t]) ὑφ' ἑνὸς γραμματέως, ὃς ὑπηρέτης ἦν, ὥς φασι, τυραννηθήσεσθαι, *eos vnius scribae, quem apparitorem fuisse dicunt, potestati subiectos esse*, vbi VLPIANVS [u]) εἴρηται δὲ ὑπό τινων, ὡς οἱ παρὰ τοῖς Συρακουσίοις γραμματεῖς σεμνοί τε καὶ ἔνδοξοι, καὶ οὐχ οἱ παρ' Ἀθηναίοις. ὅθεν τὸ ὑπηρέτης συνέζευξεν, ἵνα εἰς ἔννοιαν τοῦ παρ' αὐτοῖς γραμματέως ἀφίκωνται, *Dictum autem est a quibusdam, scribas apud Syracusanos fuisse splendida quadam, illustrique dignitate praeditos, non autem apud Athenienses; vnde Orator coniunxit vocabulum Apparitoris, vt quo loco scriba apud hos esset, intelligerent.* Apud eundem [x]) conuiciis proscindendus AESCHINES vocatur σπερμολόγος, περίτριμμα τῆς ἀγορᾶς, ὀλέθριος γραμματεὺς, *homo nequam, circumforaneus, perniciosus scriba:* ad quem locum conferendus Enarrator Graecus: vnde γραμματεύειν *scribae munere fungi* conuicii loco apud eundem saepe adhibetur. Pluribus de *scribarum* apud Athenienses vili sorte disputat Illustris SPANHEMIVS. [y]) Hoc vnum hic videtur attingendum, errare quosdam viros doctos, qui, auctoritatem VLPIANI [z]) secuti, contendunt, *scribarum* munus non hominibus liberis, aut ciuibus Atheniensibus, sed seruis, aut bello captis fuisse commissum. Quae sententia cum multis aliis conuelli potest, tum *Aeschinis*

r) Ad HARPOCRAT. p. 35.
s) De Cyclis Vet. Diss. III. p. 190.
t) Orat. in LEPTIN. p. 382.
u) Ad Orat. in LEPTIN. p. 149.
x) De Corona p. 331.
y) De Vsu et Praest. Numis. T. I. Diss. IX. p. 704.
z) Ad Orat. de Falsa Legat.

ſchinis exemplo, quem DEMOSTHENES[a]) ſcribae munus obiiſſe teſtatur, cum tamen *Aeſchines* ciuitatis iure ſaltem fuerit condecoratus. Illud autem verius, et monumentis veterum conuenientius VLPIANVS[b]) ſcribit, ſcribis publicis fuiſſe victum in Tholo ſ. Prytaneo praebitum, in quam rem is ita, Θόλος τόπος ἦν, ἔνθα ἐσιτοδοτοῦντο οἱ τοῦ δημοσίου γραμματεῖς, *Tholus locus erat, vbi ſcribis publicis victus praebebatur.* Quid? quod τῷ γραμματεῖ τῆς βουλῆς interdum grauis cuiusdam rei cognitionem commiſſam fuiſſe legimus: de quo eſt apud DEMOSTHENEM[c]) περὶ δὲ τῶν ἀδυνάτων ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων Στρατηγὸς, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς βουλῆς *De impedimentis autem non tollendis iudicet rerum militarium curator, et Praetor Vrbanus, et ſcriba Senatus*, vt adeo huius ſcribae ſaltem dignitas non infima fuiſſe videatur. Quicquid eius ſit, ex aliis inumeris DEMOSTHENIS, aliorumque locis conſtat, *ſcribas* apud Athenienſes fuiſſe loco non adeo honeſto: Neque honeſtiori loco eosdem apud Romanos fuiſſe, vel ex CICERONE[d]) edocti ſcimus. Habebant ſcilicet Romae non ſolum Magiſtratus, ſed Pontifices etiam ſcribas: qui quidem Pontificum ſcribae interdum, vt hoc obiter dicamus, *pontifices minores* appellantur, quod et LIVIVS[e]) diſerte tradit, et CAPITOLINVS[f]) egregie confirmat: *Eundem*, inquit, *quum ſcriba pontificum eſſet, quos hodie pontifices minores vocant, Pontificem Max. appellauit*: vt adeo non ſit audiendus GVTHERIVS,[g]) qui Pontifices maiores *patricii*, minores autem *plebeii generis* eſſe contendit. Ab his autem publicis Magiſtratuum Roman. ſcribis accurate diſtinguendi ſunt priuati ſcribae, alias *a manu*, aut *ab epiſtolis* dicti: et hos quidem ſcribas priuatos quin intellexerit CORNELIVS,[h]) ſecus ac multorum eruditorum fert opinio, mihi quidem non eſt dubium: *Itaque eum habuit ad manum ſcribae loco: quod multo apud Graios honorificentius eſt, quam apud Romanos. Nam apud nos quidem reuera, ſicut ſunt, mercenarii ſcribae exiſtimantur.* Cf. in eam rem SPANHEMIVS.[i]) Multo maiorem autem dignitatem, auctoritatemque τῶν Γραμμα-

τέων

a) Orat. de Falſ. Legat. p. 242.

b) Ad Orat. de Falſ. Legat. p. 114.

c) De Coron. p. 318.

d) Lib. III. in Verr. c. 78.

e) Lib. XXII. c. 57.

f) In Opilio Macrin. T. I. p. 757. Edit. Hackianae.

g) De Iur. Pontif. I. 17, 22.

h) In Eumen c. I.

i) De Vſu et Praeſt. Numiſ. T. I. Diſſ. IX. p. 704.

τέων in Asiae vrbibus fuisse, cum veteres Auctores, tum Nummi nos docent. Nam quemadmodum Athenis in Actis publicis consignandis nomen Ἄρχοντες ἐπωνύμε addebatur: ita ciuitates Asiae res, publice consignandas, monumentorumque ope posteritatis memoriae commendandas, Γραμματέως nomine insigniri curabant: Ex quo satis apparet, quanta *scribarum* dignitas ibi fuerit. Hanc γραμματέων dignitatem cum aliorum populorum, tum Ephesinorum Nummi testantur, de quibus fuse et docte SPANHEMIVS [k]) et VAN DALEN.[l]) Ex qua re intelligendus et exponendus D. LVCAE [m]) locus, vbi Γραμματεὺς plebeculam Ephesinam, bacchantium fere more furibundam, oratione, ad eam habita, sedasse, concionemque dimisisse dicitur; quod non nisi a Viro Summae dignitatis, auctoritatisque fieri potuisse vnusquisque ipse intelligit. Quod autem paullo ante dicebamus, Ephesi monumenta publica Γραμματέως, vt summi Magistratus, nomine fuisse insignita, id non ita dictum volumus, quasi hoc semper factum fuerit, cum alius quoque Magistratus nomen Actis publicis interdum praefixum fuisse inueniamus. Cuius rei illustre exemplum est apud IOSEPHVM [n]) in Epistola Dolabellae ad Ephesios: Ἐπὶ Πρυτανέως Ἀρτέμωνος Ληναιῶνος πρώτῃ Δολαβέλλας αὐτοκράτωρ Ἐφεσίων βελῇ καὶ ἄρχεσι καὶ δήμῳ χαίρειν *Prytane Artemone die primo Lenaeonis Dolabella Imperator Senatui Ephesiorum et magistratibus et populo salutem:* cf. ad h. l. IAC. GRONOVIVS [o]) Caeterum, (vt ad Decretum nostrum reuertamur) in his verbis, Εὐκλῆς Μενάνδρε Ἀλιμέσιος, *Eucles*, qui scribae munere functus dicitur, non solum Patris nomine, sed etiam Δήμε (quod quid sit paullo post dicemus) insignitur, vt tanquam charactere aliquo non fallaci, ab aliis ciuibus eiusdem nominis discerni possit, quod ex more, Atheniensibus recepto, factum est. Scilicet in Atheniensium institutis hoc fuisse accepimus, vt pater liberos non minus ex legitimo matrimonio sublatos, quam adoptionis iure sibi adscitos, primum ad Φράτορας f. *cognatos*, deinde ad δημότας f. *populares* aduceret, et, iureiurando interposito, affirmaret, hos liberos vel naturae necessitate, vel adoptionis voluntate esse suos: Cui rei cum et cognatorum testimonium, et patris iusiurandum fidem fecisset, illi liberi Athe-

k) l. c.

l) Differt. V. ad Antiquitatt. et Marmor. p. 425. sq.

m) Act. Apost. C XIX. v. 35.

n) Lib XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.

o) Ad Decreta Asiatic. p. 33.

Athenienſes ſecretis ſuffragiis cognatorum in Φρατριὰν; Popularium autem ſuffragiis in Δῆμον recipiebantur, atque adeo albo et *Phratorum*, κοινὸν γραμματεῖον dicto, et *Popularium* ληξιαρχικὸν appellato, inſcribebantur. Exinde ſolennis ille mos, quo vnusquisque ciuium Athenienſium non ſolum proprio, et patris, ſed Δήμυ etiam nomine inſigniebatur; et quamquam Athenis ipſe habitabat, nomine tamen alicuius Δήμυ diſcernebatur, quoniam vnusquisque Athenienſium ad Δῆμον quendam referendus, eique inſcribendus erat, etſi in illo Δήμῳ habitare non cogebatur. cf. de hac re pluribus diſputantem CORSINVM.[p]) Vox autem Δῆμος, quae exprimendis Atticae Populis adhibetur, tam varii, et ampli ſignificatus eſt, vt non facile in latina lingua aliquam inuenias, quae illi ex aſſe reſpondeat. Non itaque eſt, quod mireris, viros etiam doctiſſimos in eius interpretatione latina in tam diuerſas easque diſcrepantes ſententias abire. Sunt enim qui Δῆμον reddunt *Tribum*, alii *Municipium*, alii *Curiam*, alii *Vicum*, alii *Pagum*, alii denique *Oppidum* aut *Vrbem* aut *Locum:* qui quidem omnes quemadmodum non inuenerunt vocem latinam, graecae accurate exprimendae aptam; ita illi quam longiſſime a vero receſſiſſe putandi ſunt, qui *Tribum* interpretati ſunt, confuſis duabus rebus, natura ſua maxime diuerſis accurateque adeo a ſe inuicem diſtinguendis. *Tribus* enim non ſolum pauciores erant quam Δῆμοι ſ. *Populi*, ſed vnaquaeque etiam ex pluribus Δήμοις, tanquam partibus, compoſita erat. Prae reliquis omnibus mirifice nobis vocis Δήμυ interpretatio CORSINI,[q]) probatur, cuius in hanc rem verba, ex praeſtantiſſimo opere, apud nos quidem paullo rariori, huc transſcribere iuuat: *Vt in tanto Interpretum diſſidio ambiguitas illa dirimatur, ſimulque vera* Populi *notio definiatur, obſeruari maxime velim, quod* Δήμυ *aut* Populi *nomine non Vrbs, aut Oppidum, aut Pagus, aut Vicus aliquis intelligi profecto debet; ſed certus quidam incolarum, Ciuiumque Athenienſium coetus, qui, cum peculiari quodam aut ſanguinis, aut domicilii, aut alio quocunque ſocietatis genere coniuncti forent, ab aliquo Atticae loco nomen ſortiebantur, quocunque demum nomine hic ipſe locus vocandus eſſet. Sic, vt exemplo res clarior fiat, Eleuſinii, Melitenſes, Ceramenſes, aequali prorſus iure, ac praerogatiua inter Atticae Populos habebantur; Eleuſina tamen Atticae* Ciuitas, *Melita* Oppidum, *Ceramicus vere neque* Oppi-

p) In Faſt. Attic. Diſſ. V. p. 197. ſqq.

q) In Faſt. Attic. Diſſ. V. p. 195.

Oppidum *neque* ciuitas; *sed* Locus *erat.* Ab his igitur Δήμοις, in quos Attica descripta et distributa erat, quosque forte non inepte *Cantons* appellare possis, ab iis, inquam, ciues Athenienses nominabantur, v. c. Καλλισθένης Φαληρεὺς, Αἰσχίνης Κοθωκίδης, Δημοσθένης Παιανιεὺς, et in hoc Decreto nostro Εὐκλῆς Ἁλιμούσιος a Δήμῳ f. *Populo* Ἁλιμοῦς dicto, pertinente ad Tribum *Leontidem*, auctoribus DODWELLO [r]) et CORSINO. [s]) Hunc Atheniensium morem secuti videntur Romani. Nam quemadmodum apud illos ciuium nominibus ὁ πατὴρ et ὁ δῆμος adscribebatur, vt diserte tradit DEMOSTHENES; [t]) ita Romani *Tribus* nomen, cui quisque adscriptus erat, addebant, v. c. Lucius Calpurnius *Menenia*, Seruius Papinius *Lemonia*, Caius Sentius *Aemilia*; et infinita alia apud vnum IOSEPHVM. [u])

Μουνιχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας) Hunc locum viri docti mancum putant, rati, diem aut mensis, aut Prytaniae desiderari. Et PETAVIVS [x]) quidem suspicatur librarii culpa diei numerum excidisse, siue Munychionis, siue τῆς πρυτανείας, cum τὸ ἑνδεκάτῃ et ad Munychionis, et Prytaniae tempus referri possit. Huius auctoritatem secutus HAVERCAMPIVS [y]) legendum censet, Μουνιχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ δεκάτῃ τῆς πρυτανείας, *Munychionis trigesima, ac decima Prytaniae die.* Sed falluntur hic viri illi optimi, immeritoque hunc locum de mendo suspectum habent. Nam dies et mensis ciuilis et Prytaniae diserte simul exprimebatur ille quidem tunc temporis, quo *duodecim* quidem menses, sed non nisi *decem* Prytaniae aut Tribus erant; adeoque necesse erat, vt et diem mensis, et Prytaniae peculiariter adnotarent, quia ciuilis mensis dies cum Prytaniae diebus non concurrebant, sed longe diuersissimi a se erant. Postea vero cum anno 3. Olympiad. CXVIII. Tribuum numerus esset auctus, vt XII essent, atque adeo earum quaelibet integro mensis ciuilis spatio Prytaniae munere fungeretur, nihil caussae erat, quare et mensis et Prytaniae dies simul diserte adderetur, (nisi annus esset embolimaeus) quia scilicet et *mensis*, et *Prytaniae* dies vno ordine, vnaque serie progrediebatur, atque adeo idem dies et *mensis* et *Prytaniae* erat, illoque designato, sine vllo

errandi

r) De Cyclis Vett. Diss. III. p. 190.
s) in Fast. Attic. Diss. V. p. 224.
t) Orat. in Boeotum de Nomine p. 577.
u) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.
x) Doctr. Tempor. Lib. I. p. 77.
y) in Notis Flauian. ad h. l.

errandi periculo quiuis poterat intelligere, quinam esset dies Prytaniae. Iam cum in superioribus ostenderimus, hoc Decretum nostrum anno 1 Olympiad CLXXXIII, atque adeo longo tempore post, quam Tribuum numerus ad XII creuerat, esse factum; facile intelligitur, nihil necessitatis adfuisse, quare hic et dies mensis et Prytaniae simul diserte exprimeretur. Quid autem *Prytaniae* nomine sit intelligendum, omnium optime disertis verbis docet POLLVX: [a]) Πρυτανεία δέ ἐστι χρόνος, ὃν ἑκάστη φυλὴ πρυτανεύει, καὶ ὅτε μὲν δέκα ἦσαν, πλείους ἑκάστη φυλὴ τὰς ἡμέρας· ἐπεὶ δὲ δώδεκα ἐγένοντο, ἑκάστη φυλὴ μηνὸς πρυτανείαν ἔχει. *Prytania vero tempus est, quo vnaquaeque Tribus praesidet. Et cum decem essent, singulae Tribus pluribus diebus praesidebant; postquam autem duodecim factae sunt, singulis mensibus singulae praesidebant.* Idem fere tradunt HARPOCRATION, et qui eum exscripsit, Auctor Etymologici Magni. Scilicet cum Olympiade LXVII decem solum Tribus factae essent, earum quaedam 36, quaedam autem 35. dierum spatio senatui praesidebant, vt annus Atticus ciuilis, 354 diebus constans, harum Prytanearum imperio finiretur: ad quae tempora respexit HARPOCRATION*) his verbis: Πρυτανεία ἐστὶ ἀριθμὸς ἡμερῶν ἢ τριάκοντα ἕξ, ἢ τριάκοντα πέντε, ἃς ἑκάστη φυλὴ πρυτανεύει. *Prytania est numerus dierum vel triginta sex, vel triginta quinque, et quaelibet Tribus Prytaniae munere fungebatur.* Postea quam vero anno 3. Olympiad. CXVIII. duodecim Tribus factae essent, vnaquaeque earum vnum mensem tantum imperabat, Prytaniaeque adeo cuiusque imperium mensis spatio circumscribebatur. Caeterum fallitur illustris SCALIGER, [b]) cum contendit, eo tempore, quo decem tantum Tribus fuerint, earum quamlibet non nisi 35 diebus imperasse, vt adeo, omnium Prytanearum imperio exacto, et diebus 350 elapsis, quatuor illi dies reliqui fuerint ἀναρχοι f. *sine magistratibus*, qui habendis Comitiis, quibus noui Magistratus eligerentur, essent tributi. Sed haec sententia, auctoritati Veterum minime conueniens, iam dudum a DODWELLO, [c]) et CORSINO [d]) confutata et reiecta est. Hic vero facile aliquis suspicetur, in his verbis, [illegible] τῆς πρυτανείας, esse mendum,

a) Lib. VIII. f. 115.
a) In [illegible]
b) De Emend. Tempor. II. p. 62. et III. p. 229.
c) De Cyclis Vet. Diss. I. 8. 9.
d) in Fast. Attic. Diss. II. p. 100. sqq.

dum, et nomen *Tribus*, cuius Pry-
cidisse. Neque diffiteor, mihi ipsi
legenti, hunc locum mancum fuisse
re nomen Tribus [illegible] addi
scriptum v. c. [illegible] 'I-
oν 'Ονήλεν, et, quod magis ad h
'Ιππωθοωντίδος: fuisse mihi ipse persua-
bus, quae tunc in prytaneam fuere
culpa, nescio cuius, excidisse. Ita q
es huius sententiae meae me poenitu
omni mendi suspicione liberum puta
quoque Decretis nomen Tribus, cui
v. c. in Decreto, a PLVTARCHO f) e
[illegible]
[illegible]
sima Prytaneas &c. Demonicus Alopec
Pallenenses erat Epistata. Andro dixit:
pressus est, nomine Tribus [illegible]
video, necesse erat, semper nomen T
cum ex nomine scribae, diserte expre
geri posse, cuius Tribus [illegible] fu
Prytania suum scribam habebat, et dise
eligebatur ex ea Tribu, quae *prytanea*
non dictam id munus obibat, quam di
et quemadmodum in Prytaniarum seri
batur, ita quoque unus scribae alterum
scire indicare videtur DEMOSTHENE
[illegible] mentionem facit. Isan
thus, o [illegible] ut dicitur, in Al
tidem pertinuerit, et docet CORSINV
doctus eo pervenire potest, et depreh
praefedisse hic dicitur, fuisse *Leontidem*
PLVTARCHO paullo ante allato. Tribus
sum facile statuari potest ex nomine scr
[illegible] semper electi. In enim cu

e) in Orat. de Corona.
f) in X vitis Rhetor. p. 1532. Edit. Stephan.

Prytania esset, cuiusdam culpa ex-
i ipsi, primum hoc Decretum per-
fuisse visum. Nam cum semper se-
addi apud DEMOSTHENEM g) ob-
'Ιππωθοωντίδος, [illegible]
d hunc locum, [illegible]
persuadebam, et hic nomen Tri-
uerit, additum fuisse, sed postea
a quondam suspicabar: Sed post-
aicuit, locumque integrum, et ab
uto. Cognoui enim in multis
cuius Prytanes erat, omitti. Si e
) exhibeo. [illegible]
[illegible] 'Αλωπεκῆθεν [illegible]
[illegible], Placuit Senatui, [illegible]
[illegible] Alopecensis scriba fuit, Philostrat
Vbi duas Prytaniae diserte ex-
[illegible] omissa. Neque, si quid
Tribus [illegible] addere,
en
expressa, non difficulter inuest i-
fuerit. Scilicet vnaquaeque
diserte tradit POLLVX, i) qui
[illegible]ae munere fungebatur, in qui
m illa Tribus in *prytaneam* erat:
serie vna Tribus aliorum seque-
rum excipiebat quod non ob-
ENES h) vbi τῷ Γραμματεύς τῷ
iam cum *Isides* fuerit Halimu-
s Δῆμος autem ad Tribum *Leon-*
INVS i) facili coniectura quis
prehendet, eam Tribum, quae
[illegible]tidem. Sic in illo Decreto, ex
ribus [illegible] nomen omit-
ne scribae Prytaneae, ex Tribu
m cum fuerit *Alopecensis*. Δῆμος autem

g) Lib. VIII. seg. 98.
h) Orat. in Timocrat.
i) in Fast. Attic. Diss. V. p. 234.

autem Ἀλωπεκῆ (Ἀλωπεκῆς) ad Tribum *Antiochidem* pertinuerit: non, opinor, quis erraverit, si dixerit, Tribum *Antiochidem* illam fuisse, cuius πρυτανείας ibi fit mentio. Et hac quidem ratione hunc Decreti nostri locum a mendi suspicione liberari posse existimamus. Sed iudicent acutiores, et harum rerum nobis peritiores! Caeterum quod hic dicitur Μουνυχιῶνος ἑνδεκάτῃ, notandum, *undecimum* cuiusque mensis diem fuisse unum ex illis tribus solennibus et legitimis, Concionibus populi habendis constitutis, de quo te VLPIANVS: k) Ἰστέον, ὅτι κατὰ μῆνα τρεῖς ἐκκλησίας (πρυτάνεις) ἐποιοῦντο, βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, εἰ μὴ ἄρα ἀνάγκη τις κατέλαβε πολέμου· τότε καὶ περὶ τούτου ἄλλην ἐκκλησίαν ἐποιοῦν πλὴν τῶν ὡρισμένων· καὶ ἐγίνετο ἡ πρώτη ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνός· ἡ δὲ δευτέρα περὶ τὴν εἰκάδα· ἡ δὲ τρίτη, περὶ τὴν τριακάδα: *Sciendum est, Prytanes singulis mensibus ternas habuisse conciones, de publicis negotiis deliberantes, nisi quae belli necessitas incidisset, ut de ea etiam, praeter statas illas, alia concio esset indicenda. Habebatur autem prima undecimo die mensis, altera circa vigesimum, tertia circa trigesimum.*

Ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ, τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν) Ita omnino locus interpungendus, ut, distinctione minori post θεάτρῳ posita, τῶν προέδρων sequentibus annectatur. Inepta autem est haec vulgata interpunctio, *ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν προέδρων*. Vestram fidem Antiquarii! Concurrite, et docete, quod tandem sit illud θέατρον τῶν προέδρων? λέγε, λέγε! Nullum est *Proedrorum* theatrum, eo quidem nomine insignitum. Scilicet intelligendum hic est, ut saepe alibi, θέατρον Διονυσιακὸν, de quo est apud THVCYDIDEM l) et POLLVCEM. m) de quo possent commodius. Recepta autem hac interpunctione vulgata deceptus est Interpres Latinus, ut redderet, *concilio iudicum facto in theatro*: quasi vero πρόεδροι essent *iudices*, et ἐκκλησία de eorum *conventu*, et non potius de Concione populi usurparetur! Reddendum igitur, *concione populi facta in theatro*: τῶν προέδρων sequentibus adiungendum est, et statim dicetur

Τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἀμφίδωρος Ἐργεὺς καὶ οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ) Haec verba ita esse coniungenda, paulo ante monebamus. Sensus est, *ex Proedris suffragii ferendi potestatem fecit populo*

k) ad Orat. contra Timocr. pag. 227.

l) Lib. VIII 93.

m) Lib. VIII. f. 133.

pud Dorotheus Eubiensis, et reliquos qui reddidit, suffragia colligit Dore[illegible] minime audiendus est. prava interp[illegible] melior illa interpretatio Latina in Ed[illegible] τῷ δήμῳ plane neglectum est. Ita su[illegible] Editionibus. Havercampiana etiam, dum et interpungendum, item vid[illegible] CORSINVS [illegible]) Simili modo pecc[illegible] LAENTIVM [illegible]) quod vulgo ita exhibe[illegible] [illegible] καὶ εἰσαγῇ τὰς ψηφοφορίας, ἐκκλησ[illegible] [illegible], Ἵππων, Κρατιστολίδης, Ζωπυρο[illegible] [illegible] Αγχυρις ἄρχων, interpunctione me[illegible] Interpretem Latinum induxit. vt inte[illegible] ne non bonam: hunc autem Laertii [illegible] SAVSONO [illegible]) sanitati reddidit, in HEMSTERHVSIVS [illegible]) et CORSINVS [illegible] [illegible] - - in comitiis [illegible] rogauit Hippo, siue vt HEMSTERHVS[illegible] in suffragia misit ex Proedris Hippon[illegible] dum, item RVHNI inde tempore inu[illegible] [illegible] libros et Editiones conuenisse [illegible] [illegible], cum [illegible] Αρχηγέτις exhibetur. [illegible], et in deprehendendis locorum [illegible] graue hoc vitium non obseruasse, qui in scriptis suis laudarunt. v. c. DODWE[illegible] HEMSTERHVSIVS, [illegible]) ne dicam de IO[illegible] [illegible] tam vitiosae lectionis dec[illegible], [illegible] feliciter seruata est CORSINO [illegible] [illegible] genere facile principi, qui pr[illegible] [illegible] [illegible] vel Ἐγχεῖς, quam emen[illegible] [illegible], in Textum recipere non dubitau[illegible] [illegible] suum acceptam lectionem Α[illegible] quibus nomen quidem Ἐχίνους. Scrib[illegible]

G

[illegible]

n) Ad LVCIAN. Timon. p. 157. Edit. Reitz.

o) In Fast. Attic. Dissert. VI. p. 280.

p) Lib. VII. Seg. 10.

q) Ad LAERT. loc. cit.

r) Ad LVCIAN. Timon. loc. cit.

s) [illegible]

t) [illegible]

u) [illegible] Diss. XI [illegible]

x) A[illegible]

y) In [illegible]

[illegible]liqui Proedr. Interpres Latinus, [illegible] Dorotheus, et assessores ex populo Huic [illegible] interpunctione deceptus est. Nec in Editione Havercampiana in qua [illegible] autem hunc locum, in omnibus [illegible], perturbatum, esse continuent[illegible] [illegible] vidit HEMSTERHVSIVS [illegible]) et [illegible] peccatum est in illo Decreto apud [illegible] ibent: Ἐπὶ Ἀγέλλου ἄρχοντος [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] maxime peruersa, quae ad eo [illegible] interpretationem nobis daret [illegible] [illegible] locum, ex parte iam a CA[illegible] [illegible] in integrum iis restituerunt [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] suffragia per [illegible] [illegible] ex Proedris suffragia per[illegible] [illegible] [illegible], concionem loquimur [illegible] Turpissimum autem men[illegible] omnes [illegible] inuectum, postea que in omnes [illegible] [illegible] huic Decreto nostro inhae[illegible] [illegible]. Ex hoc mirum, viros acu[illegible] [illegible] oculis perspicacissimos [illegible] qui haec Decreti verba saepe [illegible] WELLVS, [illegible]) SPANHEMIVS, [illegible]) [illegible] IOSEPHI Interpretibus Hu[illegible] [illegible] IOSEPHO resti[illegible] [illegible] vtroque IOSEPHO [illegible] [illegible] [illegible]) viro in elegantiorum [illegible] do[illegible] [illegible] pro Ἀρχηγέτις legendum [illegible] [illegible] emendationem, quippe [illegible] [illegible] [illegible]. Ipsa solennis P[illegible] [illegible] Ἀρχηγέτις vitii conuincit, in [illegible] [illegible] f. Populi, inter[illegible] [illegible] dum Scriptae, [illegible]

G

s) In Fast. Attic. Diss. VI. p. 283.

t) De Cycl. Vet. Diss. III. p. 191. [illegible]

u) De Vit. et Proc. Numif. [illegible] Diss. XII. p. 418.

x) Ad LVCIAN. Tim. p. 117.

y) In Fast. Attic. Diss. VI. p. 280.

dam etiam patris exprimitur, nunquam autem, quantum equidem sciam, illorum dignitas indicatur, nisi ea ad concionem spectarit. Deinde, quod maxime valet ad ineptam illam lectionem reiiciendam, nunc temporis, quo hoc Decretum factum diximus, nempe a anno Olympiadis CLXXXIII Ἀρχωρίας dignitas ne Athenis quidem fuit, ubicunque Ἀρχωρὶς in monumentis Atticis legitur, qui sequioribus demum temporibus, Caesarumque aetate apud scriptores occurrit. Pluribus contra vitiosam illam lectionem disputat EDVARDVS CORSINVS in aureo suo opere, *Fasti Attici* inscripto, cuius, apud nos quidem rarissimi, copiam nobis fecit IO. AVG. ERNESTI. Vir vel nomine suo laudatissimus, cui Doctori quippe nostro olim fidelissimo, quicquid in his literis profecimus, id omne debere nos non officiose magis, quam lubenter profitemur. Cogitanti autem mihi, unde pro Ἐρχιεὺς illa peruersa lectio Ἀρχωρὶς in hoc Decretum irrepere potuerit, causa haec fere videbatur. Scriptor librarius oscitans, oculis forte in lineam sequentem coniectis, ubi est ἀρχωρὶς καὶ ἐπιδέχεται, illam vocem arripuit, et τῷ Δημάδου inepte adiunxit: qui error postea siue non obseruatus ab eo, siue, metu literas pictas non deturpandi, non emendatus in alios Codd. irrepsit: quem librariorum oscitantiam multa eiusmodi vitia peperisse non possunt ignorare, nisi qui in hoc doctrinae genere plane hospites sunt. Sed postea tamen cognoui, saepe voces Ἐρχιεὺς et Ἀρχωρὶς s. Ἀρχιεὺς fuisse permutatas, ubi talis errandi causa nulla adesset. Apud AESCHINEM [a]) v. c. legebatur Θράσων ὁ Ἀρχιεύς, ubi SALMASIVS [b]) felici coniectura restituit Ἐρχιεύς. Apud LAERTIVM [c]) legebatur Ἀρχιεὺς ubi optime CASAVBONVS legendum docuit Ἐρχιεύς. Apud PLVTARCHVM [d]) vulgo legitur, Ἰσαγόρας [illegible] Ἀρχωρίας, male: legendum Ἐρχιεὺς vel Ἐρχιεῖς, ut dudum vidit MEVRSIVS [e]) Δημάδου autem dicitur Ἐρχιεὺς a Δήμῳ s. Populo Ἐρχιεῖς, quae pertinet ad Tribum Aegeidem, ut docet CORSINVS [f]) sed satis de hoc. Vocem συνδείξαν Interpres reddidit, *suffragia colliget*, quem cave audias: mentem alibi occupatam habuerit necesse est, cum ista scriberet. Sed talia in eo mirari desinemus, ubi vide-

a) Orat. Contra Ctesiph. p. 354.

a) In Exercitat. p. 695.

b) Lib. II. Seg. 48.

c) In ISOCRAT. p. 1578. Edit. Steph.

d) Pop. Attic. in Erchia.

e) In Fast. Attic. Diss. V. p. 229.

videbimus Illuftr. SPANHEMIUM, errore non effe immunem. Adde scribit, Dorotheum *fuffragia colleg* aliorum Interpretum in hac voce operae pretium videtur. Scilicet *in fragium mittere, f. populo fuffragii fer* THUCYDIDEM [f]) Καὶ σύ, ὦ πρύτανι Prytani, (quo nomine ibi intelliger *populum in fuffragium mitte*, ubi ma *trum confirma*, nec melius Scholiaftes ibi monuit DUKERUS. [h]) et iam antea THUCYDIDIS loci interpretationem aliter verior videtur. Apud AESCHI ὁ πολίτης, ἀλλ' ὁ ταῦτα ἐπιψηφ eft eodem fenfu. Apud XENOPHON τάτης effet, dicitur noluiffe ἐπιψηφίσαι alio loco exponit, cum dicit, SOCRA noluiffe ἐπιψηφίσαι τῷ δήμῳ ψηφίσασθαι *ad poteftatem contendere*: quae duo loc genuinam vim τοῦ ἐπιψηφίζειν poteftater rum, ex viris doctis, qui de hac voce eam rem adducto. Interdum occurrit apud AESCHINEM, [m]) fenfu non diver ψηφίζειν nihil aliud, quam *populum in f* KUSTERO[p]) videtur, *fententias corrum dere, ad populi fuffragia revocare*. A dicitur ἐπιψηφίζειν h. e. *populi fententiae populis fuffragiis addit*: quem vocis figu probat VALESIUS, [q]) fed ea fignificat genuina, eaque eleganti notione vocis STEPHANUM, [r]) qui hic non in omnibus pr

f) De Vfu et Praeft. Numif. T. II. Diff. VII. p. 418.
g) Lib. VI. c. 14.
h) Ad THUCYD. l. c.
i) De Verbis Med. p. 69. Ed. Wolfii.
k) Diff. VI. p. ...
l) Contra Ctesiph. p. 587.
m) Memorab. SOCR. Lib. I. c. 1.

...um, [r]) et quantum virum! ab hoc ... deducto eam hac IOSEPHI loco, ... legiffe, quod nollem ei excidiffe, ... errores notare nec iuvat, nec ... ἐπιψηφίζειν eft *populum in fua f*... *ferendi poteftatem facere*. Apud ... *frans, παρά ἐπιψηφίζειν, Et tu, o* ... *ligendus Eunuchus) de his rebus* male Interpres, *de confilio fent*... aftes, δοκίμασε ψῆφος τιθεῖν, ve... ... KUSTERUS. [i]) aliam huius ... em effe fcio CORSINI, [k]) fed ... HINEM [l]) ... ψηφίσας ... : ubi ἐπιψηφίζειν ... ONTEM [n]) Socrates, cum ... *ferat*; quod quid fit διακρίνω ... NATEM, ... ἐν τῷ δήμῳ ... *Graec* h. e. *populo fuffragia ferrer*... loco, inter fe collata, differe ... lateremque docent, et ideo mi... voce expofuerunt, non effe in ... erit τοῦ ψῆφον ἐπιψηφίζειν v. c. ... iuerfa. Eft enim ψῆφον ... *in fuffragium mittere*, non, ve... *orum*, qui publice aliquid fta... Alio quoque fenfu ἐπιψηφίζειν ... *fententiam praebere*, quatenus fuas ... fignificatum multis exemplis ... ificatu hic minime utimur. De ... ocis ἐπιψηφίζειν praeter H. STE... ... us probandum, egregie et docte difpu...

n) Lib IV. Memorab. SOCR. c. 4. p. 182. Ed. Ernest.
o) Orat. contra Ctefiphont. p. 29..
p. 290.
p) De Vfu Verb. Med. p. 69.
q) Ad HARPOCRAT. p. 74.
r) In Thes. Gr. L. T. IV. p. 730.

disputarunt, viri in hoc doctrinae genere felicissime versati, VALESIUS, δ) KUSTERUS, ε) HEMSTERHUSIUS, ζ) CORSINUS η) et ERNESTI: θ) ex quibus fontibus quisque, plura exempla petiturus, abunde haurire poterit. Illud unum hic addidisse in gratiam studiosorum literarum graecarum forte operae pretium fuerit, pro ἐπιψηφίζειν interdum apud Atticos scriptores occurrere ἐπιχειροτονεῖν et ἐρωτᾷν sensu eodem. Sic AESCHINES ι) ὅτ' ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπεχείρουν τὴν γνώμην, quod male Clericus, *Quando ego non sum rogatus sententiam:* redde, *cum non suffragii ferendi potestatem concederem.* DEMOSTHENES κ) ταῦτ' ἐπήρετο ὁ ἐπιστάτης, διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος et paullo post, αἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς καὶ ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων Ἐπιστάτης ἐρέσθαι καὶ διαχειροτονίαν διδόναι. Quamquam autem in hoc Decreto nostro non diserte exprimitur, quae dignitas *Dorothei* fuerit, tamen sine vllo errandi periculo contendere possumus, eum Ἐπιστάτην fuisse. Apparet id primo ex eo, quod *Dorotheus* ἐπιψηφίσας, s. *populo suffragii ferendi potestatem concessisse* hic diserte dicitur: hoc autem munus et ius, quamquam interdum etiam aliorum, tamen inprimis Ἐπιστάτου fuisse, vel ex locis, paullo ante adductis, dilucide elucescit. Deinde πρόεδροι et συμπρόεδροι, *Dorotheo* tanquam collegae et assessores adiuncti, dubitationem omnem eximunt, quin *Dorotheus* fuerit Ἐπιστάτης. Ne dicemus de solenni Decretorum concipiendorum formula, in quibus fere omnibus diserte Ἐπιστάτης conspicitur, vt diserte testatur AESCHINES, λ) Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους, καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ τοὺς ἐπιψηφίσαντας ἐν τοῖς δημοσίοις γράμμασι φυλάττουσι. *Athenienses tempora, et Psephismata, et eos, qui suffragii ius dederunt, in publicis monumentis conservant.* Quod cum hic non sit factum, ex voce ἐπιψηφίζειν colligendum est, *Dorotheum* fuisse Ἐπιστάτην. Sed in hac quidem re non facile quemquam habituros nos esse putamus, qui a nobis dissentiat, vt adeo putidum esset, ei immorari. Hic vero disceptanda est quaestio haec, de quo et *Epistatar*, et *Proedrorum* genere in hoc Decreto nostro sermo sit. quae duplicis generis et *Epistatas* et *Proedros* fuisse ex iis, quae paullo post dicemus,

δ) Ad HARPOCRAT. l. c.
ε) De Vsu Verb. Med. l. c.
ζ) Ad LUCIAN. Tim. p. 157.
η) In Fast. Attic. Diss. IV. p. 373. sqq.
θ) Ad XENOPHONT. Memorab. Socrat. Lib. I. c. 1. et Lib. IV c. 4.
ι) In Axiocho p. 102. Ed Clerici.
κ) Orat. in Androtion. p. 413. 419.
λ) De Fals. Legat. p. 258.

... apparebit. Quae quidem re[illegible] non solum Veteres ipsi mirifice in[illegible] tiores quoque SIGONIVS,[a]) PETA[illegible] in diuersas sententias fuerint distra[illegible] hanc disputationem paullo altius rep[illegible] dae, illustrandaeue aliquid conferre [illegible] uibus, praemittere. Iam primum e[illegible] bus disputabimus, satis constat, ex [illegible] XII essent, quinquaginta cuius forte [illegible] anni spatio Senatoris munere fungeren[illegible] que Tribuum imperium ita descripta [illegible] vnaquaeque earum aequali temporis sp[illegible] adeo vniuerso Senatui praesideret, sort[illegible] tebatur, quae ex omnibus Tribubus p[illegible] sic deinceps, Prytanum munere fungi, [illegible] beret: quoniam autem Atticus ciuilis a[illegible] dierum spatio circumagebatur, imperau[illegible] tauerunt, cum tamen X erant, 36 v[illegible] stitutae essent, 30 diebus finiebatur. [illegible] res, ex eadem Tribu forte designati, q[illegible] fere mensis spatio praesidebant, dicebar[illegible] munera cum multa et grauia essent, eq[illegible] latis feliciter a ministrari posse viderent[illegible] quinquaginta Prytanes in quinque classes [illegible] ita vt vnaquaeque decuria decem Prytan[illegible] Proedrorum nomine insigniebantur. Po[illegible] ria septem designabantur, quorum quis[illegible] Proedris eius Tribus quamque diem un[illegible] quondam die imperium erat, Prytanum, [illegible] lium Ἐπιστάτης appellabatur. Iuuat hu[illegible] nis, siue alius cuiuscunque Auctoris, qu[illegible] DEMOSTHENIS contra Androtionem no[illegible] diximus, fidem faciant, auctoritatemq[illegible] [illegible] [illegible]

a) De Republ. Athen. Lib. II. c. 3. b) Doctr. Temp. Lib. II. c. 3. c) De[illegible]

[illegible] res est paullo difficilior, cum [illegible] in ea sibi aduersentur, sed recenti[illegible] TAVIVS,[d]) et DODWELLVS, [e]) [illegible] distracti. Iuuabit igitur, omnem [illegible] repetere, et, quae ei intelligen[illegible] [illegible] re possint, ea, quamquam bre[illegible] [illegible] ex iis, quae supra de Prytani[illegible] ex singulis Tribubus, siue X, siue [illegible] ex singulis Tribubus designatos, qui integro [illegible] te fuisse designatos, qui integro [illegible] rentur. Iam vero cum omnium [illegible] orum et distributum esset, vt [illegible] s spatio ceteris omnibus, aeque [illegible] urium arbitrio sortis commit[illegible] s primo loco, quae secundo, et [illegible] ngi, Senatumque moderari de[illegible] [illegible] annus, quippe lunaris, 354 [illegible] orium vnamquamque Tribum aequ[illegible] 6 vel 35, cum XII autem con[illegible] ur. Quinquaginta illi Senato[illegible] i, qui vniuerso Senatui vnius [illegible] ebantur PRYTANES: quorum [illegible] eaque ab omnibus simul non [illegible] entur, hi ipsi quoque quin[illegible] [illegible] V. decurias describebantur [illegible] Prytanes comprehenderet, qui [illegible] Porro, et vnaquaeque decu[illegible] quisque ceteris Prytanibus et [illegible] imperabat, is autem, cuius [illegible] et Proedrorum contribu[illegible] [illegible] huc transferre verba LIBA[illegible] [illegible] qui Argumentum Orationis [illegible] nobis reliquit; vt iis, quae [illegible] emque addam. [illegible] [illegible] Φυλὰς [illegible] [illegible] [illegible]

e) De Cyclis Vet. Diss. III Sect. 43.

πεντήκοντα καθ' ἕκαστον εἰς τὸ ἄρχειν ἦσαν, οἱ δέκα κατὰ κλῆρον μιᾶς ἡμέρας τῶν ἑπτά. ὁμοίως δὲ ἕκαστος τῶν ἄλλων ἀνὰ κλῆρον ἦρχε τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις ὃ ἀναπληρῶσιν αἱ ἑπτὰ ἡμέραι. καὶ συνέβαινε τοὺς ἄρχοντας τρεῖς μὴ ἄρχειν. Ἐκαλεῖτο δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο Ἐπιστάτης· οἱ μὲν πεντήκοντα ἐκαλοῦντο Πρυτάνεις, οἱ δὲ δέκα Πρόεδροι, ὁ δὲ εἷς Ἐπιστάτης. *Quingenti decem in partes, pro Tribuum numero, se diuiserunt, ut decuria quaelibet quinquagenos contineret; hos enim unaquaeque Tribus designabat. Vnde fiebat, ut quinquageni illi 35 dies reliquis imperarent. . . . Cum autem ipsi etiam quinquageni plures essent, quam ut commode simul magistratu fungerentur, illi decem sortito unum septedus diem, similiter et reliqui suum quisque diem imperabant: donec septem illi dies complerentur. Ita fiebat, ut tres e numero magistratuum non imperarent. Vnusquisque autem eorum, qui unum diem imperabat, dicebatur* Epistata. *Quinquageni vocabantur* Prytanes, *decem vero* Proedri, *unus ille vocabatur* Epistata. *Huius Epistatae* erat, non solum de rebus, e Republica gerendis, ad Senatum referre, eiusque sententias perrogare, sed etiam Acropolis claues, monumenta publica, pecuniasque seruare, ut diserte POLLUX[f]) Ἐπιστάτης ἔχει τὰς κλεῖς τῶν ἱερῶν, ἐν οἷς τὰ χρήματα, καὶ τὰ γράμματα: eadem habet LIBANIUS[g]) et SCHOLIASTES[h]) Et hoc quidem primum genus est *Epistatarum* et PROEDRORUM; alterum autem, non satis cognitum videtur fuisse Viris etiam eruditissimis, qui de Antiquitatibus Graecis aut data opera, aut occasione quadam ad hunc locum delati, exposuerunt. Scilicet cum ea tempora inciderent, ut Senatus vel legitime, vel extra ordinem cogeretur, et Populus vel sua sponte diebus statis conueniret, vel rerum necessitate exigente, in concionem conuocaretur; *Prytanes Epistatae* ex singulis nouem Tribubus, prytaniae munere tunc non fungentibus, *Proedrum* unum, atque ex his nouem Proedris, non ad unam Tribum pertinentibus, alium *Epistatam* eligebat, quorum sibi, et curae mandabatur hoc, ut res in Ἐκκλησίαις (Concionibus Populi decernendas proponerent, Populumque in suffragia mitterent. De hoc *Epistatae*, et *Proedrorum* genere, a priori illo maxime diuerso, diserte exponit HARPOCRATIO:[i])

Πρόεδροι

f) Lib. VIII. Sect. 96.

g) Argument. in Androtionem.

h) Ad ARISTOPHAN. Thesmophoriaz. v. 390.

i) In voc. πρόεδροι.

Πρόεδροι ἐκληροῦντο τῶν πρυτανευ... φυλῆς, πλὴν τῆς πρυτανευούσης ... ἐπιστάτης ... ἐκ τῶν προέδρων ... Ἀριστοτέλης.

...tantibus prytania qualibet, unus ex quae tunc praesidebat, resque illi ... Quod vero dictus Epistata illos eligere ... Epistatas constituerit, hic quidem ex Prytanibus, ille ex Proedris, quorum uterque munere ... ut ostendit Aristoteles. Sed multo hic et Proedrorum discrimine SUIDAS: ... ὁ λαχὼν Ἐπιστάτης ἐλέγετο ... φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς, ... καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. Ἐπιστάτης ... τὴν βουλὴν, ... ὁ Ἐπιστάτης ... πλὴν τῆς πρυτανευούσης. Ἐπιστάτην ἕνα κληροῦ, ... flata; Unus e Prytanibus forte electus ... vero his Epistatam esse non licebat. Custodiebat ... in quo publicae pecuniae asservabantur ... sigillum. Cum vero Prytanes Senatum ... flata Proedros novem e singulis Tribubus ... excepta illa, quae Prytaniae munus obibat ... unum Epistatam sortiebatur, et negotia ... in iudicium introducebat, et curabat ... Ex his satis, opinor, apparebit, Epistatarum et Proedrorum genus ... decem Proedri erant constitutae, ... πρυτανευόντων pertinentes, ex quibus posterioris autem generis novem Proedri ex novem aliis electi erant. Illi Proedri munere fungebantur, et unusquisque ... die Epistata appellabatur: hi autem ... nisi eo tempore id muneris, honoris ...

H

k) In voc. Ἐπιστάτης

... καθ' ἑκάστην πρυτανείαν, ... ἐπιστάτης, ... τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν ... ἐπιστάτης κληροῖ αὐτοῖς ... Ἐπιστάτην. ὁ μὲν ἐκ πρυτανέων ... ἐκ ...

... Proedri seligebantur ex Prytanibus, ex Tribubus singulis, ... in concionibus ... demonstrabant ... Prytanibus sortito electum ...

... χρήματα. ...

... Epistata dicebatur. ... Custodiebat autem claves templi ... Eundem ... tur, praeterea vero et publicum ... tum et Populum convocabant, Epistatam ... tribubus singulis sortiebatur, ... obibat: Et rursus ex his unum ... oria ei tradebat; ipse vero lites ... bat, ut ex legibus omnia fierent. ... quale discrimen inter duplex fuerit. Scilicet prioris generis ... ad unam Tribum, eamque ... us Prytaniae Epistata eligebatur; ... Proedri non eiusdem Tribus, sed ... Proedri septem diebus continuis suo ... isque eorum uno tantummodo ... Proedri, et eorum Epistata non ... orisque habebant, quo Concio Populi

H 2

Populi habenda erat. De duplici hoc *Epistatarum* et *Proedrorum* genere, de quo plerique fere omnes, qui in Antiquitatibus Graecis exponendis, illustrandisque versati sunt, ne cogitarunt quidem, fuse et docte, vt solet disputat CORSINVS.[l]) Quae cum ita sint, haec quaestio expedienda superest, vt, qui *Epistata*, qui *Proedri* in hoc Decreto nostro intelligendi, ostendamus. Ex DODWELLVM[m]) quidem non poenitet eius sententiae esse, vt putet, hic de *Epistata Prytanum*, *Proedrisque*, eius contribulibus, esse sermonem. Laudato enim hoc Decreto addit: *Certe qui* Ἀρχιερεὺς sacerdos maximus *Psephismate Iosephi, is non alius ab eo fuisse videtur, qui olim Prytanum Epistates appellari solebat. Decem Prytanes, qui Populum in suffragia mittebant, Proedri appellati, vt docet Prologus in Demosthenem contra Androtionem: et qui reliquis Proedris praesidebat, proinde merito Symproedrus, is Epistates eodem Attico more audiebat; vellet ipse* ἐπιψηφίζοντας *Decreta rata faciens, post Populi iam commissa suffragia.* Hunc bona fide sequitur HAVERCAMPIVS,[n]) illius verbis religiose exscriptis. Sed hallucinatus errant vterque vir doctissimus. Supra enim iam ostendimus, vitiosam illam, maximeque ineptam lectionem Ἀρχιερεὺς furcillis esse eiiciendam, et omnino legendum Ἐρεχθεὺς vel Ἐρεχθεῖα. Itaque hic *Dorotheus* ad Tribum *Aegeidem* pertinebat, cuius alter erat Ἐρεχθεῖα et Ἐρεχθεῖα. cum vero *Eucles* scriba dicatur *Halimusius*, quem ad Leontidem Tribum referendum esse supra ostendebamus: ea ipsa Leontis Tribus prytaniae munere functa sit necesse est tunc, cum hoc Decretum factum est. Ex quo intelligitur, hunc Dorotheum non fuisse ex Tribu πρυτανευούσῃ, sed ad Proedros alios non contribules, tanquam eorum principem et Epistatam esse referendum, atque adeo non in Senatu, sed in Populo praesedisse, eique suffragii ferendi dedisse. Munus igitur Principis Prytanum ‖ Proedrorum contribulium, h. e. *Epistatae Prytanum* erat ἐπιψηφίζειν ἐν τῇ βουλῇ· illius autem Epistatae, ex Proedris aliis non contribulibus electi, erat ἐπιψηφίζειν ἐν τῷ δήμῳ *populum in suffragia mittere*: vt adeo *Prytanum Epistata* et *Proedri* contribules res, ad Senatum referendas, proposuerint, Senatoresque ipsos in suffragia miserint: alter autem Epistata, et Proedri non contribules res a Populo decernendas, Senatus Decre-

tum

l) In Fast. Attic. Diss IV. § 4 seq.
m) De Cyclis Veter. Diss. III. S. 40.
n) In Not. Flavian. ad h. l.

tum [illegible] ad Populum ferrogarent, eique suffragii ius conc[illegible] Decreto nostro dicitur, [illegible] qui una cum eo Proedri erant, ea [illegible] Eminitur interdum [illegible] dicitur. [illegible]NEM. [o]) [illegible] ubi [illegible] non dicitur. Idem apparet ex his Decr[illegible] [illegible] ex Proedris Doro[illegible]fit. Proedrorum igitur numero incl[illegible] est. Neque illud insolens, aut ab A[illegible] videri cuiquam debet, quod hic dic[illegible] [illegible] suffragio [illegible] Proedris. Nos enim populum ex suffr[illegible] Proedros, tam multa multorum scri[illegible] lus deliberationum locus relictus esse vi[illegible] [illegible] dem [illegible] consulere veteres litere [illegible] sententias perrogare, dicendique facult[illegible] PLVTARCHVM [q]) [illegible] Proedros populum ut suffragia mittere [illegible] supra ostendebamus. Ceterum [illegible] non [illegible] pendeat. Latinum Interpretem [illegible] populo, non moror: nec interpretat[illegible] ne curo, in qua vocis [illegible] nulla quidem hic locus, omissa una vocul[illegible] [illegible], et ita sanandus, ut legeretur. Quemadmodum enim apud DEMOS[illegible] [illegible], et apud XENO[illegible] [illegible] ut non inepte dici p[illegible] [illegible] ΈΝ [illegible]. Sed poste[illegible]

H

o) Orat. contra Ctesiphont. p. 285.
p) De Fals. Legat. p. 255
q) In Aristide p. [illegible] Ed. Stephan.
r) Orat. contra Androtion. p. 419.

[illegible] ferrent, et Populum ipsum inter[illegible] [illegible]ncederent. Quod autem in hoc [illegible] [illegible] Dorotheus, et ex eo est exponendum, quia ipse [illegible]tur. Sic v. c. est apud AESCHI[illegible] [illegible] non alius, quam e qui alias [illegible] decreti nostri [illegible] Dorotheus populo [illegible] in suffragia [illegible] inclusus fuerit Dorotheus [illegible] Atheniensium [illegible] dicatur, [illegible] [illegible] ferendo populo [illegible], et ceteri [illegible] suffragium mittendo [illegible] habuisse etiam [illegible]criptorum loca testantur, ut nul[illegible] videntur. AESCHINES [t]) [illegible] [illegible] Sequentis vero Proedros qui[illegible] [illegible]ultatem non concederet: et apud [illegible] [illegible] Sen[illegible]iorus esset: hoc enim esse [illegible] [illegible] in his verbis, [illegible] [illegible] statim apparet: unde ille Dati[illegible] [illegible], qui reddidit, assessores EX [illegible]tationem in Ecsie. Hauercampia[illegible] [illegible] ratio est habita. Et primum [illegible]cula, mihi videbatur male affe[illegible]ctur [illegible] ΈΝ [illegible] [illegible]STHENEM [s]) legeram, [illegible] [illegible]NOPHONTEM [t]) [illegible] [illegible], et apud DEMOSTHENEM [u]) [illegible], et [u]) alibi, [illegible] [illegible]i posse putabam [illegible] [illegible]stea Celeberr. ERNESTI literis humani[illegible]

I 3

s) Memorabil. Socrat. Lib. I. c. 1. et Lib. IV. c. 4
t) Orat. contra Timocrat. p. 464.
u) AESCHIN. de Fals. Legat. p. 258.

humaniter me admonuit, non esse. quare ad hanc emendationem conjecturam confugerem, ILLIVSque monitu cognoscebam, HEMSTERHVSIVM. [x]) docuisse, τῷ δήμῳ pendere ab ἐπιψηφίζειν. Cui rationi, coniectura mea reiecta, cur non subscribam, non video. Nam non solum ἐπιψηφίζειν nude, et sine ullius vocis adiectione dicitur, sed saepe etiam est ubi adiunctum habet εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τῇ ἐκκλησίᾳ, τῷ δήμῳ. Sic THVCYDIDES [y]) τοιαῦτα λέξας, ἐπεψήφιζεν αὐτὸς Ἔφορος ὢν ἐς τὴν ἐκκλησίαν. AELIANVS [z]) καὶ διὰ ταῦτα ἐν ἐπιψήφισαν Ἀθηναῖοι τὸν νῦν ὄντα [illegible], ut ex MSS. ABR. GRONOVIVS legendum docet. Alia in eam rem suppeditabit HEMSTERHVSIVS. Igitur reddendus hic locus: *Ex Prosedri populo ferendi suffragii potestatem fecit Dorotheus Eleusinius, et reliqui Proedri.*

Γνώμας Δημάδης εἶπεν) Vox εἰπεῖν in hac re solennis, et DEMOSTHENI, aliisque scriptoribus Atticis vfitatissima, pro *ad Senatum vel Populum ferre, vt Senatus Consultum aut Decretum fiat.* THVCYDIDES. [a]) οἱδὲ[illegible] καὶ [illegible] ζημίας τῷ εἰπόντι, ἢ ἐπιψηφίσαντι, *poenas sustulerunt, constitutas ei qui de ea re retulerit, aut populum in suffragium miserat.* Sic enim locus reddendus. Nam quae vulgo circumfertur versio, male fida est. Sed hic significatus tam vulgatus, tam tritus est, vt putidum esset, quaedam ei confirmando exempla addere. Alias εἰπεῖν est *censere*, seu sententiam de re relata proferre, vnde εἰπεῖν apud DEMOSTHENEM et alios *alicuius sententiae accedere*, sed is significatus ab hoc loco est alienus. Quoties autem εἰπεῖν ea notione occurrit, semper subintelligendum γνώμην. THVCYDIDES, [b]) τὸν [illegible] [illegible], ἐκεῖνο γνώμην. PLVTARCHVS [c]) Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος. LVCIANVS [d]) in Psephismate illo fictitio festiuo, ὁ Ἑρμῆς τὴν γνώμην εἶπεν. Ceterum attinet hoc adiicere, relationem fieri non potuisse fine Senatus auctoritate, interdum etiam, fine Senatus Populique sententia: De quo est apud DEMOSTHENEM, [e]) Ἄρχων Δημόνικος Φλυεύς ... γνώμῃ βουλῆς καὶ δήμου Φρεάρριος εἶπεν, *Ex sententia Senatus Populique Callias Phrearrius retulit:* paullo post, Καλλίας Φρεάρριος, πρυτάνεων λεγόντων βουλῆς

x) ad LVCIAN. Timon p. 157.

y) Lib. I. c. 87.

z) V. H. III. 17.

a) Lib. VIII c. 15.

b) Lib. VIII. c. 67.

c) in Demetr. p. 1640.

d) in Deor. Concil. T. II. p. 715.

Ed. Graev.

e) Orat. de Corona.

... *Curiae Phratriae* ... *tentia Prytanibus*, non ut ibi interp... *tentia Senatus consultum*. Denique punctum ponendum, totaque haec autem, ut vulgo fit, verbo [illegible] [illegible] coniungenda sunt. E... dum a verbis [illegible] etc. ... nisi quandam notam temporis conti... fit, additis eorum nominibus, quor... to faciendo fuerant.

[illegible] formula maxime solemnis in Veterum ... rem facta. Sic in illa relatione ... bus, Demostheni decernendis, factis, ... et paullo post, [illegible] ... In celeberrima illa ... olim illustr... v. c. iterum ... etc. ... apud IOSEPHUM[h]) in Dec... Hyrcanum ... Tritum autem est, quam ut ac... Verbi Participio iuncto, ... neque quicquam fere est frequ... Ab hac ... Cl. HOOGEVEEN,[i]) ... cedit, esse familiaris videtur, illa NAT... *tum fuerit fecisset prae*... solis memoriae Vn, et quem semper in hac loquendi formula, quod ins... cum nihil ibi observauerit. Iam dudu... vidit, [illegible], Participio [illegible] qui non temere alibi, apud veterum ... tuatur: ad cuius sententiam accedo.

f) Apud DEMOSTH. de Coron.
g) in Diss. de Archont. Iudaeor. p. ...
h) Lib. XIV. [illegible] c. 17.

... *urbius, iubentibus ex Senatus sen*... terpres latinus, *Prytanibus ex sen*... que post [illegible] distinctio maior, seu nec periodus claudenda est, non ... [illegible] cum sequentibus ... Initium Decreti ipsius facien... quae autem praecedunt, non ... ntinent, quo Decretum factum ... iorum quondam [illegible] ...

[illegible] Est haec ... honorum Decretis, ...) de honori... CTESIPHONTIS ... illa Inscriptione Berenicensi, ... strata et edita, nuper autem ... m eruditorum commodo [i]) [illegible] ... Neque aliter de hoc ipso Decreto Pergamenorum pro ... admonendum fit, verbum ... ctum, significare *semper, perpe*... quentius: exempla in eam rem ... c loquendi ratione multum se... ATTHAEI,[k]) [illegible] ... *accipiendi*. WOLFIUS, immor... er honoris causa nomino, nihil insolens fit, inuenisse videtur, udum autem STEPHANUS ... tum, hic habere significatum, an praesertim scriptorem, inue... Neque enim mihi, quam... nis

i) ad Vign. de Iscriptis. Gr. L. p. 181.
k) C. XL I.
l) in Thes. Gr. L. T. III. p. 1378.

tis curioso, in Veterum lectione, eiusmodi exemplum occurrere memini. SCHWARZIVS m) in *Commentariis Criticis et Philologicis L. Gr. in N. T.* haec verba reddidit, *Iesus omnia omnino praeceperat discipulis suis*, de sensu magis, quam de verbis sollicitus, nullaque ratione τοῦ ἐτέλεσεν in interpretatione habita. GLASSIVS, n) cui in Philologiae Sacrae studio facile principatum esse deferendum omnes fatentur, qui in his literis aliquid valent, hanc loquendi rationem defendit illa PAVLLINA o) *οὐ παύομαι εὐχαριστῶν non desino gratias agere:* Sed hae duae longe dissimillimae sunt. Nam παύομαι, ex graecismo paullo exquisitiori, tantum non semper, loco Infinitiui, Participium adiunctum habet, quod in τῷ τελεῖν secus est: neque tam spectandum est, quid Analogia ferre possit, sed quid vsus loquendi, qui in his rebus fere dominari solet, permittat. Mihi igitur haec loquendi ratio ab LXX. Senioribus repetenda videtur, qui saepe voci τελεῖν loco Infinitiui Participium iungunt. Sic v. c. p) illa וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ reddiderunt, *συνετέλεσε δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν* q) alibi. *συνετέλεσε Μωυσῆς γράφων*, et r) *καὶ συνετέλεσε προφητεύων*, et innumeris aliis locis. Interdum autem iidem ex optimo loquendi more Veterum Graeci loquuntur, vt in his. s) *ὡς ἐπαύσατο λαλῶν πρὸς*. Quemadmodum autem haec loquendi ratio ἐτέλεσεν διατάσσων aliquid insueti habere videtur, ita illa apud MATTHAEVM, t) *οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις Ἰσραήλ*, ab vsu loquendi profanorum Scriptorum recedere quibusdam viris doctis visa est. H. STEPHANVS u) certe de ea ita: *Hoc tamen certe talis huius verbi τελεῖν vsus alibi reperitur.* Et sane videntur docti Viri in hanc loquendi rationem offendisse, eamque paullo insolentiorem habuisse. quae res fecit, vt interpretationes afferrent, nulla veri specie commendabiles. Quam coacta enim, et contorta est HESYCHII et HOMBERGII interpretatio, qui *τελεῖν* per *doctrina perficere* exponunt? Scio quid praesidii ad eam confirmandam ab Ebraico כָּלָה petatur, sed id hic quidem nihil efficit. Quam longe petita, et ab omni veri specie destituta illa OLEARII? accipientis τὸ τελεῖν pro *cessare, desinere, auferri*, vt

m) p. 1314.
n) Philol. Sacr. Lib. III. Tract. IV. can. 7.
o) Ephes. I. 16.
p) Genes. XVII, 22.
q) Deuteron. XXXI, 24.
r) 1 Reg. X, 13.
s) Genes. XVIII, 30.
t) Matth. X, 23.
u) Thes. Gr. L. T. III. p. 1377.

sensus sit: [illegible] [illegible] [illegible] possit, hebetior fuit, quam [illegible] huic locutioni illustrandae [illegible] [illegible]. Aptius huc faciunt Polybio addunt, sed nec is doc[illegible] et similis [illegible], [illegible] signif[illegible] [illegible] hac re se videtur. Scilic[illegible] simile aliquod Verbum sua vi [illegible] [illegible] habent, sed eam accipiun[illegible] [illegible] formulis [illegible] sol[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] XENOPHON [x]) [illegible] [illegible] sa autem haec voce dixit POLYBIU[S] [illegible] χώραν [illegible] peragr[illegible] non solum vox ὁδὸς sed etiam Pra[e]po additur, ut integra oratio haec τῶν [illegible] [illegible] χώραν. Sec[illegible] multis, ut et hinc accidit, ut, cru[illegible] concisius fuerit expressa, adeo ut [illegible] pro *peragrare regionem, urbes*, di[illegible] breuitas loquendi in illa locutione [illegible] locum, ut apud THUCYDIDEM [y]) [illegible] *peruenit*, neque aliter apud LUCI[ANUM] [illegible]; quod cum non esse[illegible] [illegible] in ὁδὸν, quam lectionem re[illegible] [illegible] [z]) alio LUCIANI loco de[illegible] vulgari loquendi more recedere mi[illegible] [illegible], quem optime et usui lo[illegible] conuenientissime scripsisse puto, et [illegible] in verbis, [illegible] [illegible] [illegible] inuenire potuisse, quae sunt e[illegible] et ellipseos supra admonitae, [illegible] 'ΟΔΟΝ ΔΙΑ τὰς πόλεις *non conficere* [illegible]

x) In Obseruat. [illegible] T. I. p. [illegible]
y) In Annotat. POLYBIAN p. 6[illegible].
et XENOPHONT. p. 27.
z) [illegible] lib. IV. p. [illegible].

[illegible] *nobis urbes, non [illegible] in iis*, [illegible] [illegible], qui quomodo ex graecis dici qui videre possim. Quae exempla [illegible] Celeberr. [illegible],[a]) ea sunt [illegible], quae Rev. RAPHELIUS [b]) ex [illegible] docuit, quomodo [illegible], [illegible] significatum obtinere possint. Mihi [illegible] licet neque [illegible], neque [illegible] [illegible] et indole [illegible], peragrandi no[illegible] [illegible] ab via et iterum abeunt voce, ita [illegible] solita. Ita primum satis constat, [illegible] ὁδὸν, pro *iter conficere*. Sic v. c. [illegible] *magnum iter confecerunt*: omis[illegible] [illegible] [c]) [illegible] τὴν [illegible] [illegible] *peragrauerat* [illegible] *regionem*: ubi [illegible] compositio [illegible] omissa est, quae fie[illegible] [illegible] sit, [illegible] 'ΟΔΟΝ ΔΙΑ τὰς [illegible] Sed quod multis aliis loquendi for[illegible] [illegible] usurpandi usu, breuitas et [illegible] [illegible], [illegible] τὴν χώραν, πόλεις [illegible] diceretur. Eadem βραχυλογία [illegible] [illegible] τελεῖν εἰς [illegible] *venire in aliquem* [illegible] [illegible] [illegible] *Pharsalum* [illegible] CIANUM [d]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publici [illegible] [illegible] [illegible] recte reiicit TAN. FABER, rece[illegible] defendit. Haec duo loca magis [illegible] mihi videntur, quam illa [illegible] loquendi Optimorum Auctorum [illegible] ut adeo mirum subierit, H. STE[PHANUM] [illegible] pro *obire urbes*, aliquid in[illegible] [illegible] ex optimo loquendi usu dicta, [illegible] ita exponenda: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iter per urbes [illegible] *non perag[illegible]* [illegible]

a) P. 330. Edit. Oxoniens.
b) Lib. VI. c. 78.
c) In Trim. p. 98. Ed. Graeca.
d) De conscribenda Hist. p. 637.

graueritis vrbes. Huic MATTHAEI loco simillimus est ille POLYBII [e]) *ἀνύσας τὰς προειρημένας τόπους cum peragrasset loca ante dicta.* Ceterum vulgatus haec MATTHAEI reddidit, *non consummabitis vrbes Israelis*, non sane inepte, *παρ' ἐμοίγε δοκεῖν.* Nam eodem fere sensu voce *consummare* vsus est FLORVS, [f]) non optimus ille quidem latinitatis auctor, auctor tamen, cum dixit *consummare Italiam*, h. e. omnes Italiae vrbes, regiones et imperia victricibus armis obire, et in vnam ditionem redigere. Sed reuocat nos e diuerticulo in viam HYRCANVS, a quo, loci cuiusdam amoeni iucunditate inuitati, paullulum recessimus. Quamquam igitur plures in historia Iudaica, HYRCANI nomine insigniti, occurrunt; tamen hic non sollicite anquirendum est, de quo inprimis HYRCANO sermo sit, cum in ipso Decreto discernendi nota sit addita. Scilicet intelligendus est HYRCANVS, filius ALEXANDRI, alias IOANNAEI nomine celebratus. Hic HYRCANVS, mortuo patre, a matre ALEXANDRA, cui imperii administratio testamento commissa fuerat, Pontificis M. munere ornabatur, non tam quia natu maximus inter fratres erat, quam propter innatam segnitiem, vt auctor est IOSEPHVS. [g]) Quoniam erat virtutis, et honestae quietis amantissimus, eam de se concitauit opinionem, vt *βραδὺς* et *νωθρὸς tardi, pigrique ingenii homo* et haberetur et diceretur, vt est apud eundem [h]) auctorem. Tempus breue hoc Pontificatus honore fruitus erat, HYRCANVS, cum eius frater ARISTOBOLVS vt natu minor, ita rebus administrandis magis idoneus cum eo de principatu et sacerdotio [i]) contendebat, a quo haud dubie fuisset deiectus, nisi accessisset grauissima auctoritas POMPEII, qui HYRCANO honorem, paene iam iniuste ereptum, iustis vindiciis [k]) restituisset, quem, confirmatum postea a Caesare, [l]) ad illud tempus HYRCANVS obtinuit, quo a Parthis captiuus abductus, auribus detruncatus est ab Antigono, [m]) verito, ne populi fauore in regnum restitueretur. Cum autem in hoc Decreto HYRCANVS dicitur *ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων*, non conuenire id videtur ei honoris titulo, quo eum IOSEPHVS exornat. Quoties enim mentionem eius facit, semper fere *βασιλέα* vocat. Sic v. c. apud

eum

e) p. 497.
f) Lib. I. c. 18.
g) Lib. XIII. 'Αρχαιολογ. c. 24.
h) Lib. XIV. 'Αρχαιολογ. c. 2. et 17.
i) Lib. XIV. 'Αρχαιολ. c. 1.
k) Lib. XIV. 'Αρχαιολ. c. 8.
l) Lib. eod. c. 15.
m) IOSEPH. Lib. XIV. 'Αρχαιολ. c. 25.

cum ANTIPATER [n]) Iudaeos, res nouas molituros, ita ab hoc consilio auocare studet, vt dicat, nisi contenti sint imperio HYRCANI, habituros esse eum ἀντὶ βασιλέως τύραννον, et non multo post, [o]) ἄνδρες σύνεδροι καὶ βασιλεῦ, et [p]) alio loco, Ὑρκανὸν τὸν πρῶτον ἀρχιερέα γενόμενον, εἶτα βασιλέα, et sic innumeris aliis locis. Sed nulla hic pugna est. Scilicet is est scriptorum graecorum loquendi mos, vt βασιλέως voce non stricto semper sensu vtantur de eo, qui Regis titulo ornatus est, sed saepissime etiam de eo, qui cum potestate aliqua, et imperio alicui regioni praeest, etsi is, si accurate loqui volueris, Rex nominandus non erat. Sic, vt hoc inprimis vtar, ARCHELAVS, quem IOSEPHVS [q]) tradit nunquam ab AVGVSTO obtinere potuisse, vt *Regis* nomen consequeretur, sed *Ethnarchae* tantum titulo fuisse ornatum, is igitur ARCHELAVS, etsi a IOSEPHO saepe ἐθνάρχης, eiusque imperium ἐθναρχία dicitur, ab eodem tamen haud raro [r]) βασιλεὺς vocatur. Vnde lux D. MATTHAEO, [s]) a quo ARCHELAVS βασιλεύειν dicitur, cum tamen, vti iam dictum, βασιλέως nomen ab AVGVSTO impetrare non potuerit. Male igitur HARDVINVS, [t]) huic MATTHAEI loco innixus, hunc ARCHELAVM βασιλέως nomine esse decorandum contendit, licet IOSEPHVS diserte neget, magnificum illum honoris titulum ei ab AVGVSTO fuisse tributum. Quamquam igitur HYRCANVS aliquoties IOSEPHO βασιλεὺς dicitur, tamen id nomen non stricto, sed paullo latiori sensu sumendum, quo tribuitur etiam ei, qui ditioni cuidam cum imperio, potestateque praefectus est. Neque enim credibile est, Romanos permisisse, vt HYRCANVS, [u]) Hierosolymis a POMPEIO M. captis, et, libertate amissa, Romanorum imperio subiectis, tam magnifico *Regis* nomine superbiret; sed propius verum est, ἐθνάρχου tantum titulo eum fuisse ornatum. Huic sententiae meae magnam fidem facit hoc, quod hic HYRCANVS in omnibus Decretis apud IOSEPHVM, [x]) auctoritate Senatus Rom. in Iudaeorum commoditatem factis, nunquam, quod equidem sciam, βασιλεὺς, sed vti in hoc Atheniensium Decreto, ἀρχιερεὺς καὶ ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων appelletur. Hoc ἐθνάρχου titulo ornatur quoque in nummo quodam,

I 2

n) Lib. XIV. c. 16.
o) Lib. eod. c. 17.
p) Lib. XV. Ἀρχαιολογ. c. 1.
q) Lib. XVII. Ἀρχαιολ. c. 13.
r) Lib. XVII. Ἀρχαιολογ. c. 17.
s) C. II. v. 22.
t) in Numis Herodiad.
u) IOSEPH. Lib. XIV. Ἀρχαιολ. c. 8.
x) Lib. eod. c. 16. et 17.

dam, ab Ill. SPANHEMIO [y]) allato, HERODES M., postea a Senatu Romano, AVGVSTI, ANTONIIque inprimis suffragatione, *Regis* nomine condecoratus: quod ἐθνάρχου nomen, VT SPANHEMIVS, coniectura valde commendabili ductus, existimat, medio illo tempore sibi arrogasse videtur, quo, HYRCANO, a Parthis in captiuitatem abducto, solus Iudaeae praeerat, vt apud IOSEPHVM [z]) est, *Regis* autem titulum tunc nondum assecutus erat. Est autem Ἐθνάρχης alicui genti, siue maiori illi, siue minori, regendae praefectus: idem qui interdum ἐπίτροπος vocatur. Sic V. C. ASANDER, qui Bosporos, nomine, auctoritateque Pharnacis regebat imperio, DIONI CASSIO [a]) ἐπίτροπος τοῦ Βοσπόρου dicitur. Sed idem *Asander*, eadem de causa, apud LVCIANVM [b]) ἐθνάρχης vocatur. Is, qui Iudaeis, Alexandriae habitantibus, praeerat, IOSEPHO [c]) dicitur ἐθνάρχης, quem ita describit: ὃς διοικεῖ τε τὸ ἔθνος καὶ διαιτᾷ κρίσεις, καὶ συμβολαίων ἐπιμελεῖται καὶ προσταγμάτων, ὡς ἂν πολιτείας ἄρχων αὐτοτελοῦς. *Qui, suae gentis res administrat, controuersias ex iure dirimit, et contractus atque pacta rata habet, non aliter, quam fit in absoluta Republica.* His Alexandrinis Iudaeis ab AVGVSTO permissum erat, vt in defuncti Ethnarchae locum alium, suis suffragiis electum, substituerent, auctore IOSEPHO. [d]) Plures alii ἐθνάρχαι, multitudini gubernandae constituti, erant in Aegypto, quamquam his non grauia fuerunt negotia commissa, vt tradit STRABO. [e]) Ex quibus illustrandus locus D. PAVLLI, [f]) vbi *Ethnarcha* Damascenus, Regis ARETAE, PAVLLO vincula iniicere voluisse commemoratur. Nullus enim alius ibi per ἐθνάρχην intelligendus, quam qui nomine, auctoritateque Regis ARETAE Damascenis praeerat, illiusque loco imperio eos regebat. Non igitur ad rem praesentem faciunt, quae ibi eruditissimus WOLFIVS attulit, nec SPANHEMII, ab eo in hanc rem citati, disputata ad locum Paullinum pertinent. De qua re alibi commodius, vbi etiam difficultates, quae ad hunc locum a Viris doctis motae sunt, pro virili tollere, conabimur. Ceterum vox σπουδὴ, quae mox sequitur, idem est, quod Latinis *studium* h. e. *paratus animus*

y) De Vsu et Praest. Numis. T. I. Diss. VIII. p. 521.
z) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 25.
a) Lib. XLII. p. 206.
b) T. II. p. 471. Ed. Graeu.
c) Lib. XIV. Ἀρχαιολ. c. 12.
d) Lib. XIX. Ἀρχαιολ. c. 4.
e) Lib. XVII. p. 1149. Edit. Almelou.
f) 2 Cor. XI, 32.

animus de alio, quocunque modo, cum voluptate quadam bene merendi: quo ſenſu ſaepe σπȣδὴ in [g]) N. T. quoque occurrit.

Ὡς αὐτὸν ὑποδέχεται φιλοφρόνως) Verba ὡς αὐτὸν, quorum nullam rationem Interpres Latinus habuit, reddenda ſunt, *apud ſe*, ita ſaepe ὡς, Accuſatiuo iunctum, vſurpatum inuenias, vt idem quod πρὸς denotet, non quo ὡς naturam Praepoſitionis induat, idemque adeo, quod πρὸς, ſit, vt viri quidam etiam doctiſſimi putant, ſed quia, vbi ὡς Accuſatiuo nude adiunctum eſt, ellipſis τȣ̃ πρὸς eſt. Quod dilucide ex eo apparet, quod ſaepe ὡς πρὸς Accuſatiuo iuncta inueniuntur; v. c. apud XENOPHONTEM, [h]) Ἴωμεν ἐπὶ τȣ̀ς πολεμίȣς, ȣ̀ς ἐγὼ σαφῶς ἐπίσταμαι αὐτὸς ἰδὼν ἰδιώτας ὄντας ὩΣ ΠΡΟ'Σ ὑμᾶς ἀγωνίζεσθαι, et ſexcenta alia in hanc rem exempla ſuppeditabit IENSIVS: [i]) ex quibus luculenter apparet, vbi ὡς et πρὸς ſimul Accuſatiuo iungantur, τὸ ὡς otioſum eſſe, vbi autem ὡς, omiſſo τῷ πρὸς, Accuſatiuo additum inueniatur, ellipſin eſſe Praepoſitionis πρός. Neque in eo ſatis accurate viri docti, et inter eos Celeberr. DVKERVS, [k]) cum putant, ὡς, pro πρὸς adhibitum, non niſi de rebus animatis vſurpari: qui opinionis error facile tolli poteſt vel iis exemplis, a IENSIO adductis, quibus addendum hoc XENOPHONTIS, [l]) πολλῶν φυγόντων ὡς τὸν Πειραιᾶ, vbi dignus eſt, qui legatur Celeberr. ERNESTI. Eſt vir quidam doctus, qui ὡς hac notione ſumendum putat in illo MATTHAEI, [m]) ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, vt ſenſus ſit: *Mitto vos AD agnos inter lupos diſperſos.* Sed recte id reiicit eruditiſſimus WOLFIVS, cum ὡς hac notione in N. T. quantum quidem recorder, non occurrat, et communior ſignificatus ei loco melius conueniat. Eſt autem ὡς αὐτὸν ὑποδέχεται *apud ſe ſ. domo ſua hoſpitio excipit*, pro quo apud D. LVCAM [n]) eſt ὑπεδέξατο εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Nam πρὸς ἑαυτὸν ſaepe idem eſt, quod πρὸς ſ. εἰς οἶκον. Apud IOSEPHVM, [*]) ἀπιέναι πρὸς ἑαυτὸν *domum reuerti*, apud eundem [o]) φεύγειν πρὸς ἑαυτȣ̀ς *domum confugere*, et alibi [p]) γενόμενοι παρ' ἑαυτοῖς de iis, *qui domum reuerſi ſunt*, et innumeris

g) Rom. XII, 11. 2. Cor. VII, 12.
h) Lib. I. Cyropaed.
i) In Lectt. LVCIAN. Lib. I. c. 5.
k) Ad THVCYDID. Lib. V. 56.
l) Memorab. SOCR. Lib. II. c. 7.
m) X. 16.
n) C. X. 38.
*) Lib. X. Ἀρχαιολογ. c. 11. et Lib. VI. c. 8.
o) Lib. VII. Ἀρχαιολογ. c. 11.
p) Lib. VII. Ἀρχαιολογ. c. 10.

pene locis aliis. Ex quo Viri quidam docti exponi posse putant, illa D. LVCAE [q]) de Pharisaeo, σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, qui voces πρὸς ἑαυτὸν, τῷ σταθεὶς iungunt, et interpretantur *seorsim*, vt respondeat Ebraico לבדו. Sed vereor, vt linguae ratio hanc interpretationem admittat. Confundunt Viri docti πρὸς ἑαυτὸν et καθ' ἑαυτόν: hoc scio apud PHILONEM, [r]) PLVTARCHVM, *) aliosque saepe denotare *seorsim*, illud autem nunquam. Nec ii Viri docti vllum exemplum attulerunt, quo docuissent, πρὸς ἑαυτὸν significare *seorsim*, nec mihi, quamuis curioso, in legendis scriptoribus vllum occurrit, praeter hoc Sophocleum, **)

Ἐγὼ δ' ὁρῶσ' ἡ δύσμορος κατὰ στέγας
Κλαίω, τέτηκα, κἀπικωκύω πατρὸς
Τὴν δυστάλαιναν δαῖτ' ἐπωνομασμένην
Αὐτὴ πρὸς αὐτήν.
Ego vero misera videns talia domi
Fleo, labesco, ac deploro patris
Conuiuium illud, quod infelix dicitur,
SOLA MECVM.

Sed hunc quoque locum, si quis accurate perpenderit, huc non facere intelliget. Commodius igitur voces πρὸς ἑαυτὸν referuntur ad προσηύχετο, *orabat secum s. tacitus*: προσεύχεσθαι autem πρὸς ἑαυτὸν dictum, vt apud IOSEPHVM, [s]) ἐνθυμεῖσθαι πρὸς ἑαυτοὺς *secum cogitare*, et PLATONEM [t]) ἀναλαμβάνειν πρὸς ἑαυτὸν, *secum reputare*.

Προπέμπει τῆς ἀσφαλοῦς αὐτῶν ἐπανόδου προνοούμενος) *Deducit s. deducendos curat, incolumis eorum reditus curam gerens.* Προπέμπειν idem quod Latinis *deducere*, h. e. aliquem, iter aliquo suscepturum, ad locorum quoddam interuallum humaniter comitari, aut certe itineris comites ei dare. Quo sensu haec vox non raro in sacris literis, v. c. προπέμψατε [u]) δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, *deducendum incolumen, saluumque illum curate:* et alio loco, [x]) Zenam et Apollinem σπουδαίως πρόπεμψον *diligenter deducendos cura:* vnde προπεμφθέντες *qui aliorum comitatu deducuntur:* quo sensu equidem non dubito, quin capiendum sit in illis, [y]) οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας. Nam docti viri, qui eo loco προπεμφθέν-

q) C. XIIX. v. 11.
r) De Mundi Opific. p. 12.
*) De Genio SOCRAT. p. 1027. et p. 1057.
**) In Electr. v. 281.
s) Lib. XI. Ἀρχαιολ. c. 5.
t) In Hipp. mai. p. 288.
u) 1 Corinth. XVI. 11.
x) Tit. III. 13.
y) Actor. XV. 3.

πεμφθέντες idem esse volunt, quod *ἀπεσαλμένοι missi*, *deputati*, nulla ratione τῆ πρὸ habita; ii videant, vt eum significatum auctoritate Veterum confirmare possint. Quamquam enim non ignoro, *Praepositionum*, verbis iunctarum, saepe nullam vim esse, tamen in hoc quidem verbo nihil causae est, quare τῆ πρὸ nulla sit ratio habenda, cum προπέμπειν pro *deducere* sit solenne, non autem *mittere* significet. Videndum igitur est, quid linguae vsus, qui in his rebus dominatur, concedat.

Ἐμαρτυρήθη μὲν καὶ πρότερον περὶ τούτων) Hic locus misere corruptus et perturbatus est in Editione quoque Hauercampiana, inprimis ob haec post τὸ δεδέχθαι verba, καὶ νῦν Θεοδοσίε τῆ Θεοδώρε συνιέως εἰσηγησαμένε καὶ περὶ τῆς ἀνδρὸς ἀρετῆς ὑπομνήσαντες, κ. τ. λ. quae sane sunt praepostero loco posita, et sensum Decreti mirifice perturbant. De cuius loci corruptela, verborumque confusione cum per literas adhibuissem Celeberr. ERNESTI, eique ostendissem, qua ratione hunc locum, pessime affectum, sanandum, restituendumque putarem; humanissime, vt solet, rationem me docuit, qua huic tam perturbato loco consuli possit. Illius igitur ope adiutus, hunc locum ita restitui, vt in ipso Decreto, ex mea sententia emendato, exscribendum curaui. Scilicet a verbis Ἐπειδὴ Ὑρκανὸς etc. orationis filum ducendum est vsque ad illa τῆς ἀσφαλῆς αὐτῶν ἐπανόδε προνοέμενος, quae prior Decreti pars, vt in omnibus huiusmodi Decretis, laudes meritorum HYRCANI erga Athenienses continet: Initium autem posterioris partis Decreti f. consequentis, in quo honores HYRCANO decreti enumerantur, faciendum est ab his δέδοκται f. potius δεδόχθαι τιμῆσαι τὸν ἄνδρα etc. Ex quo intelligitur, illa verba καὶ νῦν Θεοδοσίε . . . . ὅτι ποτ' ἂν δύνηται ἀγαθὸν, quae ipsa quoque ad laudes HYRCANI pertinent, male posteriori Decreti parti immixta esse, cum sint omnino ad priorem f. Antecedens referenda, et vna cum illis, ἐμαρτυρήθη - - περὶ τούτων παρενθέως signo includenda, vt in ipso Decreto, a nobis emendato exhibuimus. Verba autem ἐμαρτυρήθη μὲν καὶ πρότερον περὶ τούτων Interpres reddidit, *idque multorum constat testimoniis*, quod mihi non probatur; redde, *ob has res cum antea laudatus est*. Elegans sane vocis μαρτυρεῖν vsus, Viris etiam doctis non semper obseruatus, quo μαρτυρεῖν τινι saepe est, non *testimonium alicui praebere*, sed *aliquem laudare*, *probare*. Sic apud XENOPHONTEM [z]) κἀγὼ μαρτυρῶ τούτοις *et ego haec laudo*, *probo*.

z) Memorabil. SOCRAT. Lib. I. c. 2.

probo. Nec aliter PHILO [a]) οἷς ἀρετὴν μεμαρτύρηκεν ὁ νομοθέτης *quos legislator ob virtutem laudare solet.* Latinus Interpres ibi non bene. Saepe eo sensu haec vox est apud IOSEPHVM. [b]) Nec desunt huius elegantiae exempla in N. T. Apud D. LVCAM [c]) πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ *omnes approbabant, laudabant eum.* Et alio loco [d]) μαρτυρούμενοι sunt *viri laudati*, quorum honesta fama et existimatio est apud omnes: neque necesse, cum viris doctis ibi subintelligere εὖ vel καλῶς, cum ea notio iam in τῷ μαρτυρούμενοι inclusa lateat, et Graeci hac voce nude ita vti soleant, cuius rei sexcenta exempla vel apud vnum IOSEPHVM [e]) sunt. Neque alio sensu D. PAVLLO [f]) dicitur, χήρα ἐν ἔργοις καλοῖς μεμαρτυρημένη *vidua ob honestae vitae rationem laudem consecuta.* Vnde μαρτυρία interdum pro *laudatione*, *praedicatione* v. c. apud IOSEPHVM. [g]) Ceterum eleganti quoque sensu homines dicuntur μαρτυρεῖν τῷ Θεῷ h. e. *Deo gratias agere*, quo sensu est apud IOSEPHVM, [h]) quod ipse paullo post εὐχαριστίας voce exponit. Nec minus venusto sensu apud eundem [i]) de Samsone, τῷ Θεῷ πάντα προσεμαρτύρει *omnia Deo accepta referebat.* Haec paullo fusius in tironum gratiam disputare placuit, vt elegantem huius vocis notionem cognitam sibi reddant, cum animaduerterim neque H. STEPHANVM in suo Thesauro satis accurate de hac voce egisse, neque in iis libris, qui fere in Iuuenum commoditatem scripti sunt, eam recte esse expositam. Sic v. c. PASOR in maiori illo N. T. Lexico, quo adiuti Iuuenes quot, et quas N. T. difficultates se superaturos non credunt? in illo igitur Lexico haec Lucae verba, πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ ita explicantur, *testabantur de eo, αὐτῷ pro περὶ αὐτοῦ, Hebraismus.* Belle sane! et nollem factum.

Θεοδοσίου τοῦ Θεοδώρου Σουνιέως εἰσηγησαμένου) εἰσηγεῖσθαι alias notione solenni est, *ad Senatum, vel Populum aliquid ferre, vt SCtum aut Decretum fiat.* Sic apud IOSEPHVM [k]) in Decreto Sardianorum, ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ δήμῳ στρατηγῶν εἰσηγησαμένων *magistratibus referentibus*, et in Decreto Ephesiorum apud eundem [l]) εἰσηγησα-

a) De Cherubim p. 114.
b) v. c. Lib. XII. Ἀρχαιολογ. c. 3. Lib. XIII. c. 18.
c) Euang. C. IV. 22.
d) Actor. VI. 3. et X. 22.
e) v. c. Lib. III. Ἀρχαιολογ. c. 2. Lib. XII. 3. XV. 13.
f) 1 Timoth. V. 10.
g) Lib. VI. Ἀρχαιολογ. c. 11.
h) Lib. IV. Ἀρχαιολογ. c. 8.
i) Lib. V. Ἀρχαιολογ. c. 10.
k) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.
l) l. c.

γησαμένων τῶν ϛρατηγῶν. Quoniam autem in hoc Decreto Dionyſius iam εἰπεῖν h. e. *relationem feciſſe* dicitur, facile intelligitur, vocis εἰσηγεῖσθαι hic aliam eſſe notionem. Scilicet εἰσηγησάμενος hic is dicitur, qui tantum cuiusdam rei mentionem fecit, etiamſi, quid eius rei cauſa faciendum ſit, non ſtatuat, vnde ſtatim καὶ ὑπομνήσαντος. Vox autem ἀρετὴ, non ſatis accurate ab Interprete per *virtutem* reddita, hic eſt *liberalitas*, quo ſenſu ſemper fere in Decretis. Sic apud DEMOSTHENEM,[m]) ὅτι ςεφανοῖ ὁ δῆμος Δημοσθένην ἀρετῆς ἕνεκα *ob liberalitatem*, et non multo poſt, ἐπαινέσαι ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκαγαθίας *ob liberalitatem et beneficientiam*, in Decreto Byzantior: et Perinthiorum apud eundem,[n]) ὅπως ἐπιςέωνται οἱ Ἕλληνες πάντες Ἀθηναίων ἀρετὰν h. e. *liberalitatem*, non accurate eruditiſſimus VAN DALEN *virtutem*. Neque aliter haec vox capienda in Pſephiſmate[o]) Sigeorum, in honorum Regis ANTIOCHI facto et a CHISHVLL edito, εἰς τὸ ἐπιαινέσαι μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῇ Ἀνδραγαθίᾳ καὶ ἀρετῇ, vbi CHISHVLL ex marmore Arundelliano affert ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας τῆς περὶ τὸ ἱερόν. Simili modo in Decreto Pergamenorum apud IOSEPHVM[p]) de hoc ipſo Hyrcano, Θεοδώρου ποιησαμένου μετὰ πολλῆς σπουδῆς αὐτοὺς λογοὺς, καὶ τὴν Ὑρκανοῦ ἐμφανίσαντος ἀρετὴν καὶ μεγαλοψυχίαν, qui locus huic noſtro eſt ſimillimus. Idem igitur hic ἀρετὴ, quod in aliis Decretis εὔνοια καὶ εὐεργεσία, v. c. in nobiliſſima illa Inſcriptione in honorem RVFII FESTI, Proconſulis, facta apud GRVTERVM.[q]) Et hac quidem notione ἀρετὴν accipi poſſe putem in notiſſimo illo PETRI[r]) loco, τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, quae verba BEZA reddidit, *qui vocauit nos ad gloriam et virtutem*, ſed mentem alibi occupatam habuerit neceſſe eſt cum iſta ſcriberet, cum τῷ διὰ ſignificatum affingat, toti Graeciae, credo, inauditum. Aliter explicat D. HEINSIVS,[s]) quem fere plerique omnes ſequuntur. Mihi verba ſic reddenda videntur: *qui nos vocauit per glorioſam benignitatem*, δόξης καὶ ἀρετῆς ſumptis per ἓν διὰ δυοῖν, vt Grammaticorum filii loquuntur. Quid? in alio eiusdem[t]) Apoſtoli loco nonne eadem ſignificatio locum habeat? ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαύμαςον αὐτοῦ φῶς,

m) Orat. de Corona.
n) In ead. Orat.
o) p. 100
p) Lib. XIV. Ἀρχαιολογ. c. 17.
q) Theſ. Inſcriptt. p. 464. Num. 7.
r) Epiſt. II. C. I 3.
s) In Prolegomen. ad Ariſtarch. Sacr
t) Epiſt. I. C. II. 9.

φῶς, quae redderem, ut *praedicetis benignitatem s. beneficia illius, qui vos vocavit.* Certe et hac significatio his locis probe conuenit, et sensus verborum aliis Scripturae S. locis confirmatur. Sed iudicent doctiores! Ceterum Theodosius dicitur Σουνιεὺς *Sunieus* a δήμῳ s. pago Σούνιον, qui pagus ad Tribum Leontidem pertinebat: de quo CORSINVS. α)

Ὅτι προαίρεσιν ἔχει πολλὴν ἀγαθὴν, ἢ, τι ποτ' ἂν δύνηται ἀγαθὸν) Interpres reddidit, *et quam propensus sit ad bene merendum,* de sensu magis, quam de ipsis verbis graecis sollicitus, quibus si presius insistere velis, ita reddideris: *Eum habere voluntatem s. studium beneficus, quibuscunque possit, nos afficiendi.* Nam προαίρεσις *voluntas, studium* est. Apud DEMOSTHENEM προαίρεσις saepe est *secta s. partes vel Optimatium, vel Popularium, quas quis in Republica sequitur.* Ita haec vox capienda in his. β) ὄντων πολλῶν προαιρέσεων ἐν ταῖς πολιτείαις. *Cum multa sint in Republ. instituta, quorum alius hoc, alius aliud sequitur.* Posses hanc προαίρεσιν recte et eleganter *sensum* cum CICERONE reddere, apud quem saepe haec vox ea notione: ut in his, γ) *sed te non praeterit, quam difficile sit, SENSVM in republica, praesertim rectum et confirmatum deponere*, et alibi, δ) *nostri SENSVS congruebant.* Eodem sensu προαιρεῖσθαι est apud DEMOSTHENEM ε) τὰ αὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς. Deinde προαίρεσις *quodcunque vitae institutum* denotat. DIODOR. SICVLVS b) ἐποίει τῷ βίῳ προαίρεσιν *idem vitae institutum:* porro, *quodcunque consilium, quod quis in aliqua re sequitur*, ut apud eundem DIODORVM c) ἀποδεξόμεθα, ὡς ἂν μάλιστα, τὴν προαίρεσιν αὐτῶν *eorum* (historicorum) *consilium, quo ad licet, laudamus.* A quo significatu non multum recedit ille, quo *alicuius rei studium et amorem denotat.* ut apud IOSEPHVM d) de Epaphrodito, προαίρεσιν ἀρετῆς ἀγαπώμενον *perpetuum studium, amoremque virtutis ostendentis:* unde προαίρεσις *voluntas, qua quis sua sponte ; libenterque aliquid facit.* Sic apud DIODORVM e) de rege Sesostri, oculis capto, ἐκ προαιρέσεως ἐξέλιπε τὸν βίον *sua sponte vitam deposuit*, et apud IO-

SEPHVM

α) In Fast. Attic. Diss. V. p. 243.
β) Orat. de Coron. p. 321.
γ) In Epist. ad Diu. L. 8.
δ) Pro Marcell. c. 6.
ε) Orat. de Coron. p. 358.
b) Lib. I. p. 66. Edit. Rhodom.
c) Lib. I. p. 3. et 68.
d) In prooem. ad Ἀρχαιολ. p. 2.
e) Lib. I. p. 53.

DIODORVS[f]) ubi populus Iudaeorum [illegible] Templi conferre aurum et ea [illegible] δοκιμάσας ἔχειν quantum quis aut vel [illegible] pro uno saepe est apud DIODORV[illegible] Iunonem, Studiumque beneficia alteri [illegible] in hoc Decreto capienda. Nec, [illegible] τῷ θεῷ προαίρεσιν, ἔχοντας ἕτοιμ [illegible] tur, ut rumore studeretur benefica [illegible] erga idem. Ex his facile intelligitur [illegible] NI[g]) dicti, quo ad stipem conferen[illegible] θεὸς προαιρούμενον τῇ καρδίᾳ Unusquisque [illegible] sicuti vult, atque adeo sponte et libe[illegible] ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης. Eadem est sent[illegible] DIODO exprimi diceremus his ver[illegible] quantum quisque vult. Nihil enim [illegible] LI loco, quam velle, qua notione [illegible] auctorem. Non enim placet viron [illegible] PAVLLI loco τὸ προ aliquam inesse [illegible] sive praeceptore, aut aliquid facere deliber[illegible] stat enim, optimis scriptoribus [illegible] θεῖ, ἐν etc. Verbis iunctarum, [illegible] adeo in interpretatione rationem [illegible] ignorarunt, certe non semper [illegible] multis eiusmodi vocibus composita [illegible] neasse sibi visi sunt. Quod facile [illegible] nisi ab instituto nostro nimis aliena [illegible] uno Verbo, quo nunc utimur, [illegible] vim esse nullam. Supra diceremus [illegible] partes vel Optimatium, vel Popular[illegible] est simplicis vocis αἱρεῖσθαι apud D [illegible] ρεῖσθαι antea visa fuerat προαιρεῖσθαι [illegible] προαίρεσιν DEMOSTHENI dicitur,[i]) [illegible] eit est. Neque aliter in Psephismate [illegible] adeo, προαιρεῖ ἐκλέξας τινὰ καλῶς αἱρεῖν [illegible] K

f) Lib. X. 'Αρχαιολ. c. 5.
g) Lib. I. p. 6. 64 et 72.
h) Lib. V. 'Αρχαιολ. c. 8.
i) 2 Corinth. IX. 7.

[illegible] a Rege iussu dicitur in reparatio[illegible] argentum ὅσον τις ἢ προαιρεῖσθαι ἢ [illegible] vellet, aut posset: Sic προαιρεῖσθαι [illegible] RVM:[k]) Denique προαίρεσις est vo[illegible] vere conferendi, quo sensu ea vox [illegible] minus IOSEPHVS,[h]) φιλοτιμ[illegible] πρὸς αὐτὰς προαιρεῖν, hortab[illegible] icam Dei voluntatem, ita affectam [illegible] itur verus sensus huius PAVLLI[illegible] erendam cohortatur, Unusquisque [illegible] isque det quemadmodum, i. quan[illegible] ibenter, sequitur enim, μὴ ἐκ λύ[illegible] ententia, quam paullo ante a IO[illegible] verbis, ὅσον τις προαιρεῖται ἔχει[illegible] im aliud προαιρεῖσθαι in hoc PAVL[illegible] ne saepe apud optimum quemque [illegible] orum doctorum ratio, qui in illo [illegible] volunt emphasin, ut προαιρεῖσθαι [illegible] liberatione ANTEA facta. Con[illegible] auctoribus, Praepositionum προ, [illegible] saepe nullam vim esse, nullamque [illegible] earum esse habendam: quod qui [illegible] ecordati sunt, saepe in N. T. in [illegible] tis emphasin, nescio quam, in[illegible] exemplis ostendere possemus, [illegible] num putaremus. Sed vel hoc [illegible] docebimus, Praepositionis προ [illegible] ous προαιρεῖσθαι esse in Republica [illegible] arium sequi: atqui ea ipsa notio [illegible] DEMOSTHENEM,[k]) qui προαι[illegible] eodem sensu usurpat. Sic quae [illegible],[l]) alio loco apud eundem αἱρε[illegible] ate[m]) Sigonium, a CICERVLL [illegible] Quod supra ex DIODO[illegible]

K 2 RO

k) Orat. de Coron. p. 352.
l) Ead. Orat. p. 337.
m) p. 98.

no afferebamus ἐν περιφέροντες, id Auctor n) Maccabaeorum per ἐξ αἰρέτως exprimit: quod pluribus exemplis confirmare possemus, nisi verendum esset, ne luxuriari in hac re, lasciuireque videremur. Haec obseruantiuncula etsi leuis videtur, tamen idonei harum rerum iudices non omnino eam contemnendam putabunt, cum satis constet, quam saepe viri etiam doctissimi in interpretandis N. T. locis lapsi sint, qui harum Praepositionum, verbis iunctarum, vim saepe vrserunt, in iisque emphasin quaesiuerunt, quam forte, ne machinula quidem admotis, extorquere possis. Sed de hac quidem re alio et tempore, et opere commodius. Ceterum pro ὅτι οὐκ ἐν δύναται, vt vulgo editur, malim ὅ, τι οὐκ ἐν δύναται *quodcunque modo possit*, vt apud XENOPHONTEM o) ὅ, τι ἐν βέλτιστον δυνατοὶ γενέσθαι; et apud DEMOSTHENEM, p) ὅ, τι οὐκ ἐν δύναται ἀγαθόν. Hic vero occasione vocis δύναμαι in memoriam redimus cuiusdam D. MARCI q) loci, variis Interpretum sententiis obnoxii, quem si hac occasione, linguae graecae ope, illustrarimus, studium et operam non lusisse videamur. En tibi ipsius verba: οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι. Varias interpretationes afferre nec otium, nec animus est. Communissima est, quae δύνασθαι ibi idem esse vult quod θέλειν, vt sensus sit: *Iesum noluisse miraculum edere*. Sed vellem viri docti hunc significatum idoneis exemplis confirmassent. Nam quae WOLFIVS in eam rem laudat, rem minime conficiunt, ipsa quoque dubiae interpretationi exposita. Nec THEOPHRASTI r) locus, a Celeberr. ALBERTI s) huc vocatus, quicquam ad rem, cum ibi δυνάμενος λοιδορεῖσθαι sit homo, *qui aequo seu potius dissoluto animo conuicia perpeti potest, qui non curat, proscindi conuiciis*. Sed sunt alia loca, eaque illustriora, quae docent, δύνασθαι interdum denotare idem quod θέλειν et contra ea. De significatu harum duarum vocum permixto et alternante omnino videndus EVSTATHIVS t) et CAMERARIVS. u) Sic quoque LXX Seniores μὴ δύνασθαι vtuntur pro *nolle*, cum Ebraicum מאנה *recusare*, *abnuere*, *nolle* exprimunt, v. c. in illo x) οὐ δύναται γάρ μου παύσασθαι ἡ ψυχή. Contra

Contra

n) Lib. I. C. VIII. v. 30.
o) Memorab. SOCR. Lib. IV. c. 2.
p) Orat. de Coron. p. 324.
q) C. VI. 5.
r) Characltr. c. 6.
s) In Observatt. Sacr. p. 168.
t) Ad Homer. Iliad. a. v. 358 p. 482. Ed. Rom.
u) Ad Sophocl. Electr. v. 463.
x) Iob VI, 7.

... interdum est ... THEOD. HORNIVS, ... in, ... Sed WOLFIO ... debent, an τὸ δύνασθαι unquam p... hic vero, ... doctissimo, hoc... nobis occurrunt loca, in quibus ... ponitur. Apud IOSEPHUM ... ante unde vocabatur ... desunt exempla in Sacris Literis ... apud eundem. [z]) ... Nec dicunt LXX [a]) Seniores ... verbo ... apud IOHANNEM [b]) ... , vt apud ... Contra ex τὸ θέλειν saepe ... PLVTARCHVS [c]) Quamquam ... ponuntur tamen ... hic δύνασθαι ... fuis ... nullum ... de caussis praeferenda ... duabus de caussis ... MATTHAEI [d]) simpliciter ... parallelo ..., quia τὸ δύνασθαι pro θέλειν ... aequidem ... occurrat.

... Decretis praefigi solitum ... Quod felix faustumque ... Decretis praefixum fuisse ... quod confirmant ... In Marmore, ex MVRA... ... Quod faustum sit, ... Demetrio Regi facto, apud ...

y) Ierem. XV. 18.
z) Lib. VII. ... c. 8.
a) ... C. VII. ...
b) C. XII. 39.
c) ... XIII. 18.
d) ... C. IV. ...

..., v. c. ...) ... potest ... WOLFIO ad locum MARCI lauda... , vt adeo ... idem eo nomine id non probetur, quia pleonastice ponatur. Sed miror, ... videri potuisse dubium, cum τὸ δύνασθαι dilucide otiosum ... dicitur ... , qui ... v. c. apud IOHANNEM [e]) ... , sequitur enim statim, ... pro ... nus Hebraicis expressis, pro ... obstant ... ur δύνασθαι pro θέλειν interdum pleonastice positum habere, vt ... quam interpretationem ... puto, primo, ... er est ... in loco ... in N. T. nunquam, quantum ...

Notandum hic, in aliis ... fuisse Ἀγαθῇ Τύχῃ Cum Athe... quam ... ominandi ... Bona ... PLVTARCHVS [f]) discrete ... Decreta immutatam ... temporis ... tradit: ... ORIO a CORSINO [h]) ... Populo, ... TARCHVS, [i]) In ... descri... ... hilima- ... τύχῃ ... δεδόχθω

f) Ad Atticum X. 8.
g) C. XII. 51.
h) De Repugn. Stoicor.
i) In ... Attic.
In Decret. ... 1639.

δέδοχθαι (f. δεδόχθαι) τῷ δήμῳ. Apud THVCYDIDEM [k]) Τύχῃ ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, vbi videndus HVDSONVS. Hac autem bene ominandi formula eam ob caussam in Decretis Athenienses vtebantur, quia Ἀγαθὴν Τύχην tanquam tutelarem aliquam Deam Vrbis colebant, et τῆς Ἀγαθῆς Τύχης *Bonae Fortunae* statuam iuxta Prytaneum posuerant, vt auctor est AELIANVS. [l]) Omnino autem scribendum puto δεδόχθαι, non, vt vulgo exhibetur, δέδοκται, quae lectio haud dubie vitiosa est, non quo structurae Grammaticae, aut sensui non conueniat, sed quia a solenni loquendi formula, in Decretis recepta, recedat. Obseruaui enim, semper in hac quidem re, Infinitiuum poni. Apud DEMOSTHENEM [m]) Ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλου - - δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, et apud eundem [n]) Ἐπὶ Χαιρώνδου Ἡγέμονος - - δεδόχθαι τῇ βουλῇ, et alio loco [o]) Ἐπὶ Καλλίου Φρεαρρίου - - δεδόχθαι τῇ βουλῇ, et sic innumeris locis aliis. Hanc coniecturam meam postea a Cod. Vatic. confirmatam deprehendi. Saepe in hac voce peccatum est, v. c. in Decreto Sardianorum apud eundem IOSEPHVM [p]) δέδοκται ἐν τῇ βουλῇ vbi scribendum δεδόχθαι, vt paullo ante in Decreto Halicarnas. et paullo post in Decreto Ephesiorum. In illo quoque Decreto, ex PLVTARCHO supra allato, non dubium est, quin pro δεδόχθαι scribendum sit δεδόχθαι. Caeterum haec vox maxime in Decretis solennis, ingentem exemplorum vim vel vnus DEMOSTHENES suppeditabit. Eodem modo in N. T. occurrit: [q]) τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι . . γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε. Totum fere locum, ob verborum structuram valde impeditum, hic exhibeo, vt quomodo expediendus mihi videatur, ostendam. Scilicet quisque, graecae linguae vel parum gnarus, ipse intelligit, τῷ ἔδοξε non satis accurate ex Grammatices regulis respondere ἐκλεξαμένοις et γράψαντες. Et priori quidem difficultati tollendae ita se succurrere posse putarunt viri docti, vt dicerent, τὸ ἐκλεξαμένοις hic significationem obtinere passiuam, nec ad ἔδοξε esse, sed ad ἄνδρας referendum. Sed, vti ille Aoristi vocis Mediae significatus est paullo insolentior, nec

k) Lib. IV. c. 118.
l) V. H. Lib. IX. 39.
m) Orat. de Corona p. 317.
n) Orat. ead. p. 324.
o) Ibid. p. 329.
p) In Decretis Asiatic. et Rom. Graecor. p. 82.
q) Actor. XV. 22. 23.

nec facile adeo admittendus, nisi ipsius orationis series docet, [illegible] dum. Scilicet ordinarie tota oratio [illegible] [illegible] - [illegible], [illegible] - - - [illegible], et [illegible] lum, quo erat connectenda. Iam [illegible] f. Participiorum studiosissim. [illegible] mittit, cuius rei exemplo [illegible] apud [illegible].¹) Sed tunc ex erat non [illegible] sed [illegible] sponderet. Vnde igitur, inquis, vnde? nempe ex more loquendi [illegible] familiari. Qui in Graecorum scripti est versatus, ignorare non potest, [illegible] nullius, inueniri. Apud DINARCH[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ΤΑΣ [illegible] - - [illegible] pro [illegible], quae hic [illegible] pro [illegible]. Contra ea De MOSTHENEM,²) [illegible] ΠΡΑΚΟΥΣΙΝ [illegible], pro [illegible] praecedentis subiecti [illegible] suppeditat Cl. HOOGEVEEN,³) [illegible] hac n. LVCAE constructione, quod [illegible] Auctoris abest. Illud autem [illegible], mutatione, et a Grammati[illegible] videtur. Vox enim [illegible] quam subiectum, referenda, atque [illegible]. Longe aliter [illegible] sentit WE[illegible] Gloriosum STOLBERGII factum, rendum esse ad praecedentem Infini[illegible] [illegible], quo in aliis abiegendus [illegible], et cum oratio maneat in eade[illegible] sequi solere Nominatiuum. Nollem [illegible] doctissimus, haec excidisse, qua[illegible] falsissima, omnique loquendi mori[illegible]

¹) In Lect. LVCIAN. C. VII. p. [illegible]
²) Orat. contra DEMOSTH. p. 106.

[illegible] nisi ipsius rei necessitas exigat, ita [illegible] ad [illegible] esse referen- [illegible] oratio [illegible] construenda: [illegible] [illegible] [illegible] ipsum est Apo- [illegible] haec orationis series, hoc fi- [illegible] vero cum Graeci sint [illegible] [illegible] Infinitiuus elegantius in Parti- [illegible] illorum ingenium accurium inue- [illegible] Grammaticas regulis dicendum [illegible], vt subiecto [illegible] [illegible] ille Accusatiuus [illegible]? [illegible] optimis temporibus per quam [illegible] legendis paullo diligentius [illegible] multa exempla, huic nostro G- [illegible] [illegible]) [illegible] ΤΜΗΝ [illegible] etc. vbi eadem structura [illegible] [illegible] [illegible] - - [illegible] [illegible] datiuus pro Accusatiuo apud DE- [illegible] [illegible] sed retulit [illegible] PE- [illegible]. Alia exempla in eam rem [illegible] quae docebunt, nihil esse in [illegible] a loquendi more optimi cu- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regulis longius recedere [illegible] ad [illegible] [illegible] adeo dicendum erat [illegible] tan- [illegible] [illegible], qui [illegible], au- [illegible] existimat, [illegible] modo refe- [illegible] [illegible] [illegible] vt [illegible] Apostoli, nempe Infini[illegible] persona, post [illegible] profecto [illegible] Viri [illegible] sunt, vt leuissime co[illegible] [illegible] ceterum maxime [illegible]

[illegible] Orat. de Coron. p. [illegible]
[illegible] Ad Vig. de Idiot. [illegible]

Adeo verum eſt, *bonos quandoque dormitare Homeros.* Scilicet, vt hoc in iuuenum gratiam dicamus, Graeci non ſolum Accuſatiuos, vti Latini, niſi Graecos imitati, ſed omnes caſus Infinitiuis iungunt, ſed non vbique et promiſcue, ſed eum caſum, in quo eſt ſubiectum, ad quod is refertur. Si quis v. c. haec *dico me eſſe felicem*, graece reddere vellet, elegantius, exquiſitiusue diceret ἐγώ φημὶ μακάριος εἶναι quam μακάριον, quia ſubiectum ἐγώ, ad quod praedicatum refertur, in Nominandi Caſu eſt. Contra ea ſi haec, *dico te eſſe felicem*, reddideris, φημὶ σὺ εἶναι μακάριος Soloeciſmi notam non effugeris; neceſſario enim dicendum φημὶ σὲ εἶναι μακάριον, quaeris? ratio eſt, in promptu ex iis, quae paullo ante dicebamus. Recte igitur, et ex loquendi more cultiſſimorum ſcriptorum ſcripſit D. PAVLLVS,[x]) φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, pro σοφοὺς: et alio loco,[y]) φιλοτιμούμεθα εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι pro εὐαρέστους. Et huius quidem generis exemplum illud HERODOTI eſt, ad hunc Actorum locum a B. WOLFIO laudatum, quod huc non facit. Sic interdum Infinitiuo iungi videas Datiuum Participii, loco Accuſatiui, ſi ſcilicet ille Caſus praeceſſerit, ad quem, tanquam ſubiectum, alter refertur. XENOPHON[z]) ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ Θεοὶ ΜΑΘΟΥΣΙ διακρίνειν elegantius, quam μαθόντας, quia ἀνθρώποις, ad quod refertur, praeceſſit, paullo poſt autem, ἃ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ Θεοὶ, non μαθοῦσι, quia Datiuus ἀνθρώποις non praeceſſit, vt bene ibi animaduertit Celeberr. ERNESTI. Plura in hanc rem dabit IENSIVS.[a]) Haec paullo fuſius in iuuenum gratiam de hac loquendi ratione, quam ne doctiſſimis quidem Viris ſatis cognitam fuiſſe hinc inde deprehendimus. Sic v. c. in his D. LVCAE,[b]) ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἐπιφᾶναι, HOMBERGIVS, mutata diſtinctione recepta, τὸ ἀνατολὴ iungendum vult τῷ ἐπιφᾶναι, ſatis audacter profecto et infeliciter! Ex eius enim interpunctione oratio erit haec: ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς (ὭΣΤΕ) ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἐπιφᾶναι, quam loquendi rationem cuius aures, dictioni graecae vel parum adſuetae, ferant? Retinenda omnino recepta illius loci interpunctio, isque ita reddendus: *Qua miſericordia permotus viſitauit nos Oriens ex alto* (ſol iuſtitiae Chriſtus) *vt illuceſceret* etc. Neque felicius in hac

x) Ad Roman. I. 22.
y) 2 Corinth. V. 9.
z) Memorab. SOCR. Lib. I. c. 1.
a) In Lectt. LVCIAN. C. VII.
b) Euang. C. I, v. 79.

hac re versatus est ERAS. SCHMIDIVS, Vir alioquin ἑλληνικώτατος in illis D. PAVLLI,[c]) ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθελιωμένοι: vbi cum Interpretes vidissent, voces ἐῤῥιζωμένοι et τεθελιωμένοι, ex linguae ratione, non posse ad Infinitiuum v. 16. κραταιωθῆναι referri, quia tum necessario dicendum fuisset, ἐῤῥιζωμένους et τεθελιωμένους; SCHMIDIVS adnotat, nominatiuos illos etiam post Infinitiuum locum habere posse, hac regula innixus: *Cum in eadem Persona maneatur, necesse non est, vt idem seruetur Casus, sed nominatiuo quoque locus est post Infinitiuum:* quae regula quam parum huc faciat, ex iis, quae supra tradita sunt, facile intelligi potest. Nec vllus locus, ex Grammaticorum regulis, Nominatiuo post Infinitiuum hic esse potest, quod facile intelligas, si verba ita collocentur: Ἵνα δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, (ὥστε) κραταιωθῆναι (ὙΜΑ͂Σ) - - ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθελιωμένοι: quae tandem esset haec loquendi ratio, ὥστε κραταιωθῆναι ὑμᾶς ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθελιωμένοι? Alia igitur ratione huic difficultati succurrendum est, quod quomodo ex linguae graecae ratione faciendum sit, ostendemus, si Deus sirit, in Animaduersionibus WOLFIANIS. Hic vero contra ea, quae supra dixi, non mihi quis afferat notissimum illud HOMERI,[d])

Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἀστράπτων ἐπιδέξι', ἐναίσιμα σήματα φαίνων.
Dico vero praepotentem Saturnium fulgurans
Ad dextram fausta signa ostendens.

Nam huius loci, et huius generis aliorum in HOMERO longe aliam rationem esse, intelligitur ex iis quae EVSTACHIVS[e]) et CLARKIVS[f]) obseruarunt. Maneat igitur, quod supra dicebamus, pro γράψαντες ordinarie dicendum fuisse γράψασι, vt τοῖς ἀποστόλοις responderet. Neque vero hoc ἀνακόλουθον grammaticum quemquam offendere debet, cum a loquendi more Graecorum non abhorreat, saepeque in optimis Auctoribus inueniatur. Iuuat in eam rem quaedam exempla, huic nostro simillima afferre, a nemine, quantum equidem sciam, adhuc adducta, eaque ex THVCYDIDE, cui exquisitam scribendi diligentiam omnes facile concedent, qui in hoc doctrinae genere aliquid vident.[g]) Is igitur, ἔδοξεν αὐτοῖς

- - ἐπι-

c) ad Ephes. III, 18.
d) Ιλιαδ. β' v. 350.
e) ad cit. Hom. loc.
f) ad Ιλιαδ.' β'. v. 681. γ'. v. 211. ζ'. v. 570. κ'. v. 224.
g) Lib. III. c. 36.

. . ἐπαναλύοντες, vt in Actorum loco, ἔθεξε τοὺς ἀποστόλους . . . . χρίσαντες, non enim duo similius.[h]) Alio loco, ἦσαν ἐνόντες τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ἐπιστεύοντες, τοὺς μὲν . τοὺς δὲ . συνῆλθον ὄντες συνθέσθαι· nec aliter in illo,[i]) τοὺς μὲν Συρακουσίους καὶ συμμάχους καταπλήξας ἐγένετο . . ἐρῶντες: denique[k]) τοὺς μὲν Ἀθηναίους . . ἐπιβοῶντες pro ἐπεβόων. Alia exempla desiderans larga manu dabit HOOGEVEEN.[l]) Cum igitur talia, pene innumera, in scriptoribus Graecis occurrant, qui id vnice spectasse videntur, vt accurate, diligenterque scribendi laudem consequerentur: quem talis constructio in N. T. a seuioribus illis Grammaticorum regulis recedens, offendat, aut in eam sententiam, male sanam, perducat, vt ea de causa auctoritati, dignitatique scriptorum sacrorum decedere aliquid putet, cum grata ille in scribendo negligentia, vt CICERO vocat, hominis, magis de re, quam verbis laborantis, non tam in vitio sit, quam in virtutibus scriptoris ponenda.

Τιμῆσαι τὸν ἄνδρα χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς κατὰ νόμον) Quamquam Athenis multa genera erant praemiorum, viris de Republica bene meritis constitutorum, de quibus POLLVX:[m]) nullum tamen fere nobilius, honorificentiusue fuit eo, quo NYCANTE condecoratus hic dicitur. De corona aurea. ἀρετῆς κατὰ νόμον h. e. *praemio virtutis legitimo & legibus confirmato*, multa in aurea illa DEMOSTHENIS de Corona oratione, ex qua satis intelligitur, in quanto pretio is fuerit honos. Formula autem τιμῆσαι χρυσῷ στεφάνῳ in Decretis solennis, vt in illo Marmore, ex MONTFAUCONIO a CORSINO[n]) descripto τιμηθῆναι χρυσῷ στεφάνῳ, et alibi saepe, quo diserte indicatur, quod inprimis honoris genus sit intelligendum. Saepe enim in Decretis et Inscriptionibus non τιμῆν simpliciter ponitur, non diserte honoris genere addito. Sic in illa Inscriptione, ex SPONIO ab eruditissimo VAN DALEN[o]) allata M. AVRELIVS dicitur τιμηθεὶς, h. e. *statua, in agora honorem posita, condecoratus*. Vnde in alia Inscriptione apud eundem[p]) τιμὴ est *ipsa statua*: quem significatum idem vir doctissimus pluribus

h) Lib. VI. 29.
i) Lib. VI. 62.
k) Lib. VII. p. 70.
l) ad Viger. de Idiot. Gr. L. p. 264. 267. 271.
m) Lib. VII. 42.
n) in Fast. Attic. Diss. VIII. p. 372.
o) in Dissertat. ad Antiquitat. et Marmor. p. 134.
p) in Diss. ad Antiquit. et Marmor. p. 496.

bus confirmet. Alias, inque non … est in his D. MATTHAEI, [q]) … τὸν πατέρα αὐτοῦ. ubi … non solo … do, sed praecipue etiam de liberaliter … sustentandos, praecedendi … dum esse, vel locus parallelus D. … est apud D. PAVLLVM. [r]) … honoris significatus, pro beneficio … est apud SVETONIVM, [s]) ubi cons. … χρυσῷ στεφάνῳ dicitur. id DE… expressit, quam Interpres reddidit … honore afficere seu potius corona … STHENES voce … idem expri… το στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ … pretatione viri etiam doctissimi … … Hic vero addendum, non fo… tandum etiam universum populum … Cuius rei illustre documentum ex… illo Marmore apud CORSINVM. [t]) fuisse legimus, et huius honoris me… nomine illius, cui erat tributus, cu… dibusque … Ita in illo Marm… descripto, στεφανῶσαι αὐτὸν κατ᾽ … τελουμένας θυσίας τῷ Πανδήμῳ … … , quae peragerentur Neptun… … apud WAESELINGIVM [u]) … … Sabbatis coronare, h. e. ut quoties … fa, conventione, laudes a TITII … tuo, corona dignissimum cum … Patiorum apud MONTFAVCONIV… … τῆς τιμῆς ἀπαγγέλλειν, conf. WE…

L

q) C. XV. 5.
r) C. VII. 12.
s) 1 Timoth. V. 3 et 17.
t) in August. C. XLV.
u) de Coron. p. 120.
x) ad Manger. Oeconom. pag. 156.
n. 193.

… adeo tritus significatus vocis τι… … μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ, … solum de honoris cultu praestan… … litate, munificentiaque ad parentes … , ut Graeci vocant, … MARCI [x]) docet. Eodem sensu … Nec denique Latinis hic vocis … afficere, insolens est. Sic … Interpret. Quod autem hic … ENOSTHENES [y]) voce … … laudauit. Malo ! … … domore. Ipse enim DEMO… … , quod paullo ante in eadem … tur. Saepe in huius vocis inter… … sunt, ut SELDENVS [z]) et … solum singulas homines, sed in… … χρυσῷ στεφάνῳ fuisse ornatum, … in DEMOSTHENE [a]) et in … Factum enim hoc interdum … memoria quoquis insinuaretur, … um honorifica mentione, hu… … nore ex SPONIO a CORSINO [b]) … χρυσῷ στεφάνῳ ἐν … … ipsum quotannis aureo co… … , sacrificiis. In Inscriptione … ἐπαινέσαι τε αὐτὸν καὶ … laudare et nominatim singulis … rebus Sabbathi, factorum cau… … rent, et, nomine eius praeci… … dicent. Et in … pulcherrima te… … [c]) στεφάνῳ ἐν τῷ … tum ex … SELINGIVS [d]) … hoc.

x) in Orat. de Coron. p. …
y) in Fast. Attic. Diss. VIII. … p. 372.
z) in Fast. Attic. Diss. … p. 370.
a) in Diatr. de Arch. p. 39. Iud… cor. p. 7.
b) id Diatr. Iudic …
c) in Diatr. de Archont. Iudaeor.

hoc honoris genere, viros bene meritos, corona aurea ornandi, profectum videtur, vt στέφανος pro quocunque honore, et decore, paullo insigniori, sumatur, vt apud D. PAVLVM e) Viri docti enim, qui ex ritu sacrificandi hunc vocis significatum repetunt, humanitus errant. Vnde στεφανοῦσθαι interdum est *honore affici*. Sic PHILOSTRATVS f) de Herode Attico στεφανωθεὶς δὲ καὶ τὴν τῶν παναθηναίων *Ornatus quoque Panathenaeorum celebrandorum munere*, non vt Interpres Latinus, *coronatus ob suscepturam ex Panathenaeis partem*. Denique ἀριστεῖα κατὰ τὸν νόμον Interpres reddidit *virtutis ergo*, parum accurate: redde, *praemia virtutis legibus constituta*, per appositionem: apud AESCHINEM g) ἀριστεῖα sunt *praemia fortitudinis bellicae*, et SOPHOCLAM h)

πῶς με τλήσεταί ποτ' εἰσιδεῖν
γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ.
Quomodo me sustinebit adspicere
Si absque praemiis virtutis ad illum venero.

vbi Schol. Antiqui ἀριστεῖα interpretantur per τῆς ἀρετῆς γέρατα.

Καὶ στῆσαι αὐτοῦ εἰκόνα χαλκῆν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ δήμου καὶ Χαρίτων) Et hoc honoris genus ex DEMOSTHENE, aliisque satis notum, quo viris, quorum opera quoddam beneficium in Rempublicam redundauerat, statua ponebatur: vnde χαλκῆ εἰκὼν τιμῆς saepe apud Graecos. Hoc honoris genus POLLVX i) vocat χαλκοῦν ἑστάναι *aeneum stare* s. statua aenea erecta condecorari. Neque vero is honos singulis solum hominibus, sed a ciuitatibus etiam toti alicui Reipublicae praestabatur. Cuius rei illustre exemplum est apud DEMOSTHENEM k) in Psephismate Byzantiorum et Perinthiorum: στᾶσαι εἰκόνας τρεῖς ἑκκαιδεκαπήχεις ἐν τῷ Βοσπόρῳ, στεφανούμενον τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, *erigere statuas in Bosporo tres, sedecim cubitorum, populum Atheniensium coronatum*: quae verba vltima, στεφανούμενον τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, per appositionem dicta, et ita reddenda sunt, *quae statuae repraesentare debent populum Atheniensium a Byzantiis et Perinthiis coronatum*. Indicatur scilicet, has statuas populi Atheniensis honori a Byzantiis et Perinthiis erectas, coronis fuisse ornatas, non aliter ac si ipse populus Atheniensis

e) ad Philipp. IV, 1. et 1 Thessal. II, 19.
f) in Vit. Sophist. Lib. II num. I.
g) Orat. contra Ctesiph. p. 304.
h) In Aiac. v. 464.
i) Lib. VIII c. 140. conf. VALES. ad HARPOCRAT. p. 69.
k) Orat. de Coron. p. 325.

nientis his coronis fuisse ornatae.

rum, quibus erant potitae, facile pta nobis est, quam vt admoneri EVSTATHIVM.[l]) De templo Dr SIVS,[m]) de voce autem τέμενος q e profanis vfibus feunctum, Dilucu de templo adhibita est, erudite LEISIVSIVS.[n])

Ἀνειπεῖν δὲ τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς, ἀναγορεῦσαι. Hoc coronae donatio publice pr eius rei curam autem habebant, T primis Tribus ἐπώνυμοι, et Ag siuat audire DEMOSTHENEM, tes mum. Is igitur ita.[o]) τῆς ἀναγορεύσεως ... φυλὴν, καὶ τὰς ... ἀνειπεῖν, In[p]) τῆς ἀναγορεύσεως ... in Pfephifmate.[q]) Signorum in ho ... θέατρον, καὶ τὰς ... additur, ipsum coronae, sitamque ciendum esse in theatro, id repeter dum Atheniensium lege, de qua δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἡ Βουλὴ στεφανοῦσιν ἀναγορεύεσθαι, si quos Pop coronis donet, hoc eos in theatro p Dionysiis. Confiterur, quod Athen Orator eo loco ostendit: περὶ τοῦ ... Ἀθη ... στεφανῶσιν ... στεφανοῦσθαι ... Οἱ γὰρ ...

His autem finalis, nomina eo vna cum meritis ipforum inscri debeat. Vide in eam rem HE Demi et Oberitum adeundus HEVR quae primo locum quemcunque aque confocamus ... noblicque ... pontissimus

... ἀνειπεῖν hic est, quod ... de quibus POLLVX.[a]) pronunciabant voce praeconis Thesmothetae, Prytanes, et ... gonothetae, de quibus singulis ... istem in hac re fame locupletissi ... et alio loco,[b]) τῆς ... τὸν Ἀγωνοθέτην. Neque aliter morem Regis Antiochi, ... Quod autem in nostro Decreto que positae praedicationem fa ndum et explicandum est qua DEMOSTHENES,[c]) ... Athenienses in ea re secuti fuerint ... idem ...

l) ad LVCIAN. Timon.
m) In Athen. Attic. Lib. II c. 11.
n) Ad Lamm. Des Antiquitat. Graec. p. 25.
o) Lib. VIII. c. 339.

a) Orat. de Coron. p. 335.
b) Orat. ... p. 335.
c) Ibid. p. 336.
... p. 100. Lib. ...
Orat. de Coron.

πονται, καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν μᾶλλον ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου. *Quod ad praedicationem in theatro factam attinet - - tam stolidus et imperitus es, Aeschines, vt id capere non possis, coronam illi, qui coronatur, eundem afferre honorem, vbicunque demum praedicetur; Si vero in theatro praedicatio coronae fiat, id coronantibus vtile futurum. Quicunque enim praeconium audiuerant, incitantur ad benefaciendum ciuitati, pluresque laudes in eos conferunt, qui tam honorem conferunt, quam in eum, qui coronam consecutus est.* Haec fuit caussa coronae in theatro praedicandae et pronunciandae. In vniuersum cum Athenis, tum in aliis Graeciae ciuitatibus hunc morem obtinuisse accepimus, vt de rebus paullo grauioribus, ad Rempublicam spectantibus, in theatris ageretur, conciones ibi haberentur, adeo vt ea propemodum fori loco fuisse videantur. In quam rem TACITVS,[a]) *Tum Antiochensium THEATRVM ingressus, VBI ILLIS CONSVLTARE MOS EST.* Spectant huc quoque illa IVSTINI,[b]) *populum in THEATRVM ad concionem vocari iubet*, et inprimis haec CICERONIS,[c]) *Illa vetus Graecia, quae quondam opibus, imperio, gloria floruit, hoc vno malo concidit, libertate immoderata, ac licentia concionum. Cum in THEATRO imperiti homines, rerum omnium rudes, ignarique consederant: tum bella inutilia suscipiebant, tum seditiosos homines Reipublicae praeficiebant, tum optime meritos ciues e ciuitate eiiciebant.* Hinc factum videtur, vt θέατρον apud Graecos interdum denotet non solum *ipsam hominum concionem, in theatro congregatam*, quo sensu apud IOSEPHVM[d]) est, sed etiam *forum*, vt apud LONGINVM,[e]) quia, vti Romae in foro, sic apud Graecos in theatris iudicia exercebantur: quos huius vocis significatus attingere hic placuit, cum in nullo Lexico, ne STEPHANI quidem Thesauro eos adnotatos viderim. Ex hoc autem Graecorum more, populum in theatrum conuocandi, ibique de rebus grauibus agendi, affundenda lux cuidam loco, paullo obscuriori, nec a praestantissimo WOLFIO collustrato, D. LVCAE:[f]) ἐπλήσθη ἡ πόλις ὅλη τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους τοῦ Παύλου. Qui morum Graecorum ignari sunt, haud dubie mirabuntur, quid

sic,

a) Histor. II. 80.
b) Lib. XXII. 2. cf. ibi Bernecc.
c) Pro Flacco c. 7.
d) Lib. XIX. Antiquit. c. 1.
e) Περὶ ὕψους S. 14 p. 104 Edit. Toll.
f) Act. Apost. XIX v. 29.

Et, quare ista [illegible] populi [illegible]
fuerit facta, et Caius, Aristarchus [illegible]
[illegible] admiratio, ubi cognoverim
[illegible] solum de rebus grauibus fuisse
[illegible] criminis reos, sed fuisse p-
[illegible]. Satis enim, auctoribus Ve-
[illegible] esset, eos saepe fuisse,
theatrum deductos, ibique poenas
non piget insignem PHILONIS *) lo-
cum afferre: [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] flagellabantur et medio thea-
[illegible], spectaculo [illegible]
[illegible] ludos [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible] ad ultimum supplicium. Pertinent
[illegible] per [illegible]
Vide [illegible] apud Graecos [illegible]
[illegible] ludibrio, tanquam in the-
[illegible] PAVLO, *) [illegible]
[illegible] Raphelius a W-
[illegible]. Quis autem
[illegible] ignominiae, ludibriique causa
etiam afficiebantur, inde esse deriva-
[illegible] non solum pro ignomi-
[illegible], [illegible], supplicii-
[illegible] quo quidem significatu [illegible]
[illegible] mihi [illegible]
Nos Apostoli non aliter tractamur, [illegible]
[illegible] in theatro producuntur,
spectaculum quoddam, exhibentur.
[illegible] ex eo more, quo
in theatrum cum [illegible], aut [illegible] de-

*) [illegible] p. 975.
*) In August. C. XLV.

[illegible]

concursatio in theatrum inprimis
[illegible] eo fuerint tracti. Eu-
[illegible], in Graecorum theatris
[illegible], sed homines etiam, cu-
[illegible], quia supplicia affe-
[illegible] qui supplicia
[illegible] quidem per
[illegible] paullo longiorem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], Nihil
[illegible] modum. [illegible]
[illegible] suspendebantur,
quoque [illegible] SVETONII, *)
[illegible]
[illegible] Ex quo
[illegible] exempla exPo-
[illegible] non so-
[illegible] supplicio
[illegible]
[illegible]

Ad Hebr. X. 33.
1 Corinth. V. 9.

nitus, ut levissime dicam, errant. Latini quoque vocabula ad ignominiam, suppliciumque designandum petunt ab ipso loco quo fiebatur. Quoniam v. c. apud Romanos in Comitio sontes puniebantur, orta inde illa loquendi formula apud PLINIUM g) *comitium et virgas pati*. Ceterum in nostro Decreto per *theatrum* intelligendum est θέατρον Διονυσιακόν, ut THUCYDIDI h) et aliis dicitur, seu theatrum Baccho sacrum, in Piraeeo constructum, in quo conciones populi fiebant. Hoc theatrum ab AESCHINE i) ἡ τοῦ Διονύσου Ὀρχήστρα, item τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου vocatur. De hoc theatro vide THUCYDIDEM, k) et ibi DUKERUM, POLLUCEM l) et SPANHEMIUM. m)

Διονυσίοις τραγῳδῶν τῷ καινῷ ἀγῶνι) De celeberrimis his Festis MEURSIUS peculiari aliquo opere expositurus erat, nisi mors eius consilium intercepisset. Hunc tamen actorum resarcire conati sunt alii Viri docti, CASTELLANUS, n) PALMERIUS, o) PRIDEAUXIUS, p) a CORSINO q) in eam rem laudati, quibus addendus SPANHEMIUS. r) Scilicet non unum genus Διονυσίων Athenis fuit. Quaedam enim dicebantur ἐν ἄστει *Urbana*; alia κατ' ἀγροὺς *rustica*, alia Λήναια *Lenaea*, quibus *Anthesteria* addenda sunt. Iuvat in hanc rem audire DEMOSTHENEM: s) Εὐήγορος εἶπεν, ὅταν ἡ πομπὴ ᾖ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεῖ, καὶ οἱ Κωμῳδοί, καὶ οἱ Τραγῳδοί, καὶ ἡ ἐπὶ Ληναίῳ πομπή, καὶ οἱ Τραγῳδοί, καὶ Κωμῳδοί. καὶ τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπή, καὶ οἱ παῖδες, καὶ ὁ κῶμος, καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ Τραγῳδοί. *Euagoras dixit: Quum Bacchi festivitas in Piraeeo est, et Comoedi et Tragoedi: et cum Lenaea pompa est, et Tragoedi et Comoedi, et cum in urbanis Liberalibus pompa est, et pueri et Comus, et Comoedi et Tragoedi.* Graviter igitur in hac re hallucinantur ULPIANUS t) et enarrator Graecus ARISTOPHANIS, u) quorum uterque tradit, duplex tantum Διονυσίων s. *Liberalium* genus fuisse, dudum eo nomine a SPANHEMIO x) aliquo loco castigati, ubi docta est de ea re disputatiuncula. Non autem me poenitet,

nitet,

g) Lib. IV. Epist. II.
h) Lib. VIII. 93.
i) Contra Ctesiph. p. 296. et 299.
k) Lib. VIII. 93.
l) Lib. VIII. C. 133.
m) Ad Argument. Ran. Aristophanis.
n) In Heortolog.
o) Exercitat. p. 617.
p) Marm. Oxon. p. 35.
q) In Fast. Attic. Diss. XIII. p. 325.
r) Ad Argument. Ran. Aristoph.
s) Contra Midiam. p. 386.
t) In Argument. ad Midianam.
u) Ad Acharnens. v. 202.
x) In Not. ad Aristoph. Ran. v. 297.

niaec eius esse sententiae, vt puter
stro intelligenda esse illa μεγάλα,
quae celebrabantur ante decimam
mensis Elaphebolionis vere ineunte,
apparet, quo tempore socii multi
cum tunc delaturi, Athenis confluer
sia vrbana fuerunt annua, non vt
trieterica: in quam rem luculentissim
vbi Xenocratem semper in Academ
ἡμέραν ἐν ᾗ καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς ἄστυ
dia, quo quotannis in Asty suo festi
tem erat, vt in omni Dionysiorum
Tragoediae docerentur, vel Comica
se certarent. Quod cum multa alia
paullo ante laudatus docet. Idem
to, τραγῳδῶν τῶν καινῶν ἀγωνίων, q
MOSTHENEM saepissime. τραγῳδο
diderit, cum nouae tragoediae agent
tionis DEMOSTHENIS de Corona
de certam, vt mauult HEMSTERH
terim, cum vtraque interpretatio fi
qua vnam, eandemque rem indice

Παναθηναίοις καὶ Ἐλευσινίοις) R
καὶ Ἐλευσινίοις, quae etsi ita defendi
ἐγράφετο hoc sensu, cum Panathena
men non dubitasi LOWTHII corri
Παναθηναίοις καὶ Ἐλευσινίοις, reciper
ma solemnia in hac re. Sic apud LA
Παναθηναίοις, Χύτροις. Sed haec in
celeberrimis istis Atheniensium Festis
libro MEVRSIVM copiose doctequ
in quibusdam non leuiter halluc
tem haec Panathenaea et minora,
dem fere ritu et pompa celebrata,
bis Praesidi, consecrata. Et minora
rari solebant, mense Hecatombaeon

γ) De Fest. Legat. p. 254.
δ) De Ludis p. 1070.

...tem, per διονύσια in Decreto no-
...κατ' ἄστυ [...] quoque dicta,
...um, certe post illam diem
e, quod dilucide ex AESCHINE γ)
...lci ex vrbibus vectigalibus, tribu-
...luebant. Haec autem DION v-
vt quibusdam Viris doctis visum,
...simus est PLVTARCHI δ) locus,
...mia morarum scribit, ...
...κατὰ Διονύσια, ...
...issimate Dionysiorum. Moreus...
...m genere nouae Comoediae et
...ici et Tragici nouis fabulis inter
...a, tum locus DEMOSTHENIS,
...mos tangitur in nostro Decre-
...quod idem est, quod apud OR-
...is καινοῖς: quae verba sive red-
...itur, vt Auctori argumenti Ora-
...placet, siue, cum non trager-
...VISIVS, ε) manum non ver-
...sua se auctoritate tueatur, vtra-
...et.

...ecepta lectio est, Παναθηναίων
...i possit, vt ... repetatur
...es et Eleusinia celebrantur; sa-
...ecturam, quippe verissimam,
Est enim haec loquendi for-
...ERTIVM ζ) ... Διονυσίοις,
... De Panathenaeis, ...v, ce-
... corumque ritibus ... peculiari
...exposuisse constat ... quamuis
...s deprehendatur, ... tant au-
...maiora, vtraque ... en eo-
...Mineruae, Athenis ... ipsis vr-
...quidem singulis annis ... instau-
...quo die autem non ... um satis
... certo

ε) Ad LVCIAN. Timon. ...
ζ) Lib. III. §. 56.

certo constat. Arridet tamen CORSINI c) coniectura, valde commendabilis, existimantis, ante vicesimum diem fuisse celebrata, cui coniecturae fane magnam auctoritatem conciliat non dubius Veterum locis in eam rem adductis. *Maiorum* autem *Dionysiorum* celebritas quarto quoque anno redibat. Mense *Hecatombaeone*, eiusque die *vicesimo octauo*. Quae maiora PANATHENAEA cum agerentur summa magnificentia, et varietate certaminum pluribus diebus; constituebantur decem *Agonothetae*, vt auctor est POLLVX, d) qui integro pentaeteridis spatio disponerent, quae huic Festo, splendidissime celebrando, necessaria essent. Cf. de *Panathenaeis* HARPOCRATION, e) SCHOLIASTES ARISTOPHANIS, f) PERIZONIVS, g) et, qui primus nominandus erat, CORSINVS h) De *Dionysiis*, τοῖς [illegible] dictis, haec pauca dicenda sunt. Erant nempe ipsa quoque *minora*, et *maiora*: celebrabantur *minora* mense *Anthesterione*, maiora autem *Boedromione*, et quidem, vt felici coniectura MEVRSIVS ductus, putat, *nouem dies*, ita vt eorum primus in *decimum quintum* huius mensis inciderat. Sed de his Festis fuse et accurate singulari libro disputante MEVRSIVS, i) et VAN DALEN k) De ludis Gymnicis, quorum hic mentio, passim in vere tessellato opere suo P. FABER. l)

Ἐπιμεληθῆναι δὲ τοὺς στρατηγούς) De his verbis, et *Strategorum* officio, diximus superius ad illa, [illegible] τοὺς στρατηγοὺς [illegible]. Infinitiuus autem hic pendet a τῷ δεῖ subintelligendo, quod in Decretis fere omitti solet. Sic apud DEMOSTHENEM m) [illegible] (δεῖ) [illegible]: et paullo post, τὸ ψήφισμα [illegible], et alibi, n) ἐπιμεληθῆναι τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρυτάνεις. Apud AESCHINEM, o) [illegible] - - [illegible] τῶν Ἀθηναίων. Sed nec in Decretis solum ea vox omittitur, sed alibi etiam, vt apud DEMOSTHENEM, p) [illegible] - - - [illegible] (δεῖ) [illegible], et alibi, q) [illegible] τῶν Ἀθηναίων [illegible], et innumeris locis aliis.

Haec

c) In Fast. Attic. Diss. XIII. p. 358.
d) Lib. VIII.
e) v. [illegible]
f) Ad Nub. v. 385.
g) Ad Aelian. V. H. XI. 8.
h) In Fast. Attic. Diss. XIII. p. 357 sqq.
i) In Eleusin.
k) In Dissertat. ad Marmor. et Antiquitat. VIII p. [illegible] sqq.
l) Agonistic. Lib. I. c. 5. et 16. Lib. III. c. [illegible]
m) Orat. de Corona p. 316.
n) Ead. Orat. [illegible]
o) Contra Ctesiph. p. [illegible]
p) Orat. de Corona, p. [illegible]
q) Orat. ead. p. [illegible]

Hæc ellipſeos ope expediends pur[illegible] impeditiora, [illegible] ubi WOLFIUS illos Infinit[illegible] [illegible] ſum more, poſitos exiſtimat, quod enim Infinitiuus et [illegible] Senſus autem huius loci, paullo int[illegible] tur; [illegible] ille ſuperiora [illegible] dum, [illegible] reſpiciunt illa [illegible] Interdum etiam Infinitiuus ita ponit[illegible] de regatur: quae res ſaepe fecit, vt aut errauerint, aut conſtructionem [illegible] Sic in illis D. MARCI,[*]) [illegible] ENATIA [illegible] videtur: quae quo [illegible] expediendo domus. Scilicet [illegible] ſed ita, vt non [illegible] ſequ[illegible] curatiuo regat, ſubintellecto τοῦ [illegible] [illegible] cuique ſcriptori, quam hoc, vt ver[illegible] eadem periodo duplici regimine ga[illegible] exemplis confirmare, ſi hoc nunc v[illegible] hanc conſtructionem, paullo impedi[illegible] expedire, factum eſt, vt multae edi[illegible] datae pro [illegible] exhibere lectionem, eth BENGELIUS in ſu[illegible] admittere tamen nullo modo poſſu[illegible] CAR. [*]) [illegible] [illegible] EXEIN. In vno BEZAE [illegible] reſpondeat; in alio autem verba [illegible] pendent a voc[illegible] tenendum eſt. Ipſe BEZA [illegible] ſumit[illegible] bet, Graecis familiari. Sed nec alii[illegible] alia ratione expediri poſſit. Scilicet [illegible] quod [illegible] repetendum eſt, ho[illegible]

M

*) Ad Philipp. III. 16.
*) C. VI. v. 8. 9.

[illegible] autem illa D. PAULI,[*]) paullo [illegible] nitiuos pro Imperatiuis. Utroque [illegible] mihi ſecus videtur. Vtroque [illegible] ſubintelligendo [illegible] [illegible] hoc mihi eſſe vide[illegible] [illegible] [illegible] edentia, [illegible] itur, vt non [illegible] videat, vn[illegible] t Viri doctiſ receptam lectionem non ſatis feliciter expedirent, [illegible] ΑΣΘΑΙ, conſtructio laborare la fit, in iuuenum gratiam, oſten[illegible] [illegible] repetendum [illegible] tur, ſed Infinitiuum cum Ac[illegible] [illegible] hoc ſenſu: Praecepit illis, [illegible] Nihil fere vitatius, optimo [illegible] bum aliquod ponat ita, vt in [illegible] udeat; quod facile poſſemus [illegible] nice egerunt. Cum autem [illegible] itorem, quidam non poſſent [illegible] a Celeberr. [illegible] ELIO lau[illegible] [illegible] ditione expendendum quam [illegible] Huc refero locum grauic, [illegible] [illegible] odice pro [illegible] eſt [illegible] vox plane omiſſa, ideo vt [illegible] ro [illegible] Sed neutrum admit[illegible] udiendus, cum enallage vt feri[illegible] nitiuus [illegible] pendet conſtructio [illegible] enſu: Dixit illis [illegible]

*) Euang. C. X. 3.

biscum sumite ad iter - - duasque tunicas habere interdixit: Oratione recta, vt saepe fit, subito in obliquam mutata. Miror, accuratissimum WOLFIVM vtroque loco nihil de hac structura orationis impedita monuisse.

Διαμένοντί τε αὐτῷ, καὶ διαφυλάσσοντι τὴν πρὸς ἡμᾶς εὔνοιαν) *διαμένειν*, hic nude et sine Datiuo positum, est *perseuerare in amicitia colenda:* vnde vox *διαμονὴ*, nullo auctore ab H. STEPHANO allata, est apud PHILONEM [u]) pro *continuatione*, *perseuerantia*. *Διαφυλάττειν τὴν εὔνοιαν* est *amicitiae conseruandae studiosum esse*. Alio autem sensu in N. T. *φυλάττειν* vsurpatur, v. c. *φυλάττειν νόμον*, quam locutionem pure Graecam esse scribit praestantissimus WOLFIVS [x]) ELSNERVM et SCHWARZIVM contra GATAKERVM et OLEARIVM probasse: sed ego, perlectis, probeque consideratis locis omnibus, ab ELSNERO, et SCHWARZIO in hanc rem adductis, induci non possum, vt credam, vtrumque Virum doctissimum praestitisse, quod voluerit. Dicunt Graeci, fateor, *φυλάττειν νόμους*. Sed probe tenendum est, profanos scriptores saepe videri idem dicere, quod sacri; re tamen ipsa longe aliud quid intelligunt. Scilicet *φυλάττειν νόμον* in sacris literis est, *facere quae Lex iubet, quae ipsa a nobis exigit, praestare, contra eam nihil committere.* Idemne apud profanos Auctores? immo longe aliud quid. His enim *φιλάττειν νόμους*, de Regibus inprimis et Magistratibus vsurpatum, est, *curam gerere legum, sedulo cauere, ne in desuetudinem abeant, irritae fiant, planeque abrogentur.* Sic v. c. est apud DEMOSTHENEM [y]) et LVCIANVM. [z]) Sic *φυλακὴ νόμων* apud PHILONEM, [a]) et *φυλακὴ τῶν ἰδίων ἐθῶν* apud eundem. [b]) Neque ipse SCHWARZIVS negat, hoc fere sensu hanc loquendi formulam apud *τοὺς ἔξω* sumi; sed affert tamen vnum et item alterum locum, quo efficere vult, eodem, quo in sacris literis, modo eam vsurpari: In quo vereor ne Viro doctissimo studium, et amor susceptae rei imposuerit. Idem dicendum de altera illa loquendi ratione, *τηρεῖν ἐντολὰς*, scriptoribus sacris frequentissima, quam ipsam quoque pure graecam esse WOLFIVS [c]) contendit, adducto in eam rem hoc DIODORI SICVLI [d]) loco: *τηρεῖν τοὺς τῆς πόλεως νόμους.* Sed is locus aeque minus, ac illa, quae VORSTIVS

u) De Mund. Opific. p. 2.
x) Ad Matth. XIX. 20.
y) Orat. adu. Midiam. p. 410.
z) In Iudic. Vocat. T. I. p. 47.
a) Legat. ad Cai. p. 1019.
b) l. c. p. 1022.
c) Ad Matth. XIX. 17.
d) Lib. XI. p. 10.

STIVS [e]) attulit, huc facit, cum ibi denotet, *studiosum esse retinendarum, conseruandarumque legum patriarum, et cauere, ne in contemptum, desuetudinemque abeant.* Denique etiamsi forte vnum et item alterum locum ex profanis afferas, vbi φυλάττειν νόμον, τηρεῖν ἐντολὰς eodem sensu, quo apud scriptores sacros, vsurpatur, tamen ob frequentiorem in N. T. vsum ea loquendi ratio Hebraica mihi videtur. Commode huc transtuleris, quod WOLFIVS, ὁ θαυμάσιος [f]) alia occasione dicit: *Mihi quidem ob vsum in N. T. frequentem phrasis haec in tantum Hellenistica videtur, qua tamen non dubitem Graecos quoque vti potuisse, et fortasse vsos esse.*

Ἐις τιμὴν καὶ χάριν τῆς ἀνδρὸς σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας) Χάρις hic est ἀνταπόδοσις f. *gratia pro accepto beneficio relata.* Quo sensu equidem non dubitem, quin ea vox sumenda sit apud D. LVCAM, [g]) ποία ὑμῖν χάρις ἐστί: vbi viri docti dissentiunt, quomodo capienda, cum duplici sensu vsurpetur. Et enim χάρις non solum beneficium, alteri tributum, sed etiam gratia, pro accepto beneficio relata: qui significatus vterque in notissimo illo Sophocleo. [h])

Χάρις χάριν γάρ ἐστιν ἡ τίκτουσ' ἀεί.

Quo respexit HESYCHIVS in suo omnis doctrinae graecae Prytaneo, Χάρις, δωρεὰ, καὶ ἀμοιβὴ μετ' εὐεργεσίαν. Fuse et docte de huius vocis vsu disputat SALMASIVS [i]) ὁ πάνυ. In hoc autem LVCAE loco χάρις omnino capienda de *gratia, pro accepto beneficio relata*, quod et totius orationis συνάφεια postulat, vel potius exigit, et locus parallelus MATTHAEI [k]) confirmat. HOMBERGIVS, qui χάριν ibi sumit pro *beneficio, alteri collato*, non est audiendus. Alio, eoque non adeo frequenti, significatu est in Epist. ad Philemonem, [l]) χάριν γὰρ ἔχομεν πολλήν: vbi χάρις est *gaudium*, vt in Libro Tobiae, [m]) Θάρσει τέκνον, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώη σοι ΧΑ'ΡΙΝ ἀντὶ τῆς λύπης: quo loco recepta apud D. PAVLLVM lectio defendi potest, vbi multi pro χάριν legunt χαράν. Φιλοτιμία porro, cuius hic mentio, proprie est *studium consequendi honoris et gloriae*, quod deinde pro quocunque studio et contentione, paullo acriori, ponitur. Hic autem est *liberalitas, f. studium de altero quocunque modo bene merendi:* quo sen-

su

e) Philol. Sacr. P. I. p. 191. sq.
f) ad Matth. X, 27.
g) Euangel. C. VI, 32.
h) in Aiac. v. 523.
i) de Vsur. cap. I.
k) C. V. 46.
l) v. 7.
m) C. VII. 17.

fa quoque est apud IOSEPHVM, n) et φιλανθρώπως apud DEMOSTHENEM. o) Conf. de hac voce PERIZONIVS, p) et Interprett. in Epistol. ad Romanos. q)

Ἵνα τούτου γενομένου φανερὸς ὁ δῆμος ἡμῶν ἀποδεχόμενος τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τῆς προσηκούσης ἀμοιβῆς ἀξιῶν) Interpres, de sensu qualicunque magis, quam de verbis ipsis follicitus, reddidit: *quo perspicuum sit omnibus populi nostri erga bonos viros gratitudo et beneuolentia.* Si verbis ipsis pressius insistere velis, ita reddideris: *vt, hoc facto, appareat, populum nostrum viros bonos s. bene meritos praedicare, magnifacere, et debita gratia referenda dignos.* Significatus τοῦ ἀποδέχεσθαι paullo exquisitior est, pro *laudare, magnifacere,* qui viros etiam doctissimos interdum fugit. Hac notione saepe est apud IOSEPHVM r) ὁ δὲ τοὺς παῖδας ἀπεδέξατο τῆς περὶ τὸν εἰργασμένον σπουδῆς, *hic vero collaudauit pueros ob gratum erga auctorem beneficiorum animum;* et alio loco, s) δικαία δὲ, ἀποδέξασθαι τῆς φιλοτιμίας τὴν γυναῖκα, *digna autem est mulier, quae ob liberalitatem laudetur.* Interpres Latinus ibi nihil vidit. Neque aliter in his ea vox capienda t) ἀποδεξάμενος τὸν δεξιότητα τῶν λόγων, *cum laudasset sermonis elegantiam et vrbanitatem.* Apud eundem u) ἐπαινεῖν et ἀποδέχεσθαι, tanquam συνώνυμα, coniunguntur, vti etiam apud PHILONEM. x) Neque alio sensu est in illo LVCAE, y) πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ - - πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα.

Καὶ ζηλωτὰς τὴν περὶ ἡμᾶς σπουδὴν ἐν τῷ [illegible]) Dormitauit hic Latinus Interpres cum reddidit: *ut honoratis honoribus plures ad bene merendum de nobis inuitentur.* Reddenda haec verba, vt Hyrcanus, *honores a nobis consecutus, imitatur nostram liberalitatem.* Decepit eum Graecismus, paullo exquisitior, τὴν περὶ ἡμᾶς σπουδὴν, quae verba sunt reddenda, *nostram liberalitatem, s. nostrum studium de aliis bene merendi;* dictum enim pro τὴν σπουδὴν ἡμῶν, sed illud elegantius. Ita IOSEPHVS, z) ἀνάκτησις ἡ περὶ τὸν ναὸν *templi recuperatio;* apud PLVTARCHVM, a) ἅμα τῷ παθεῖν τὰ περὶ Λεύκιον καὶ Κόϊντον *simul ac auiierant casum*

Lentuli

n) Lib. VI. Antiquitat. c. 15.
o) Orat. edit. Lipsiae p. 953
p) ad AELIAN. V.H. Lib. III. 5.
q) C. XV v. 20.
r) Lib. II. Ἀρχαιολογ. c. 5.
s) Lib. VI. Ἀρχαιολογ. c. 15.
t) Lib. IX. Ἀρχαιολ. c. 8.
u) Lib. VII. Ἀρχαιολογ. c. 2.
x) Legat. ad Caj. p. 1014.
y) Act. Apost. XXIV. v. 3.
z) Lib. XII. Ἀρχαιολ. c. 11.
a) In Vita Camilli.

Lentuli et Corbegi. Apud HERODOT et alio loco, c) τὰ περὶ Κλεομένεα τος ... κατά. Apud IOSEPHVM d) ... quae res gestas Pompeii de Inscriptione a MATTHAEI, τὰ κατὰ ... Matthaeum f. a Matthaeo libera SCHINEN, e) ... sunt bonae elegantiae exempla in N. T. ... f) et ..., ex quo graecismo illo τὰ ΡΑ ... ubi ... liberum, vt iam docuit Celeberr. tem, τὰ ..., denotant ipsi ... apud THVCYDIDEM, g) τὰ τῆς πόλεως ... exponit per ..., urbis dignitatem. Illud ..., redditum a nobis, honores cum ... honoribus ... est, ex Graecism exquisito dictum est, quo τὸ ... reddendumque est, quae, aut etiam, ... Sic apud ARRIANVM, h) ... Suffecit ..., quod ... tanquam ... est, ... factorum, Q ... gessissent, et quod tunc ipse ... forma THVCYDIDES, m) ...) ... propter ... discedit, sub ... dom fere significatum ... Deinde iunctum ..., ... quaedam ... MVS, n) ... Si ... ipse. POSTQVAM ... illustrandum ... MARCVS o) Ὁι γὰρ ...

b) Lib. I.
c) Lib. VI.
d) Lib. XIV. ... c. 8.
e) Orat. contra ... p. 399.
f) ad Rom. C. X. ...
g) ad Rom. C. XI. ...
h) ad Rom. IX. ...

i) in Praefat. ...
in Interpret. N. ...
k) L. ... II ...
l) de ...
m) Lib. IV.
n) in Tom.
o) C. VI. ...

55

... περὶ Κύρου τοῦ Cyri ... Eandem vicem ... Πομπηίου ... plane vt in illa ... Evangelium ... Sic apud ... ratio. Nec ... c. apud D. PAVLLVM, i) ... κατὰ φύσιν κλάδων ... illustranda. ... est ... Verba ... ERNESTI l) ... quomodo, ... quod Scholiastes ... id denique ... postquam ... continet, ... imo perquam ... item propter ... QVIA ... cum ... (alii ... quae ... durant. ... obtinet, vt possi... Sic est apud LVCA ... ita ... vt ... Ex quo ...

... Philosoph...
... T.
... 67.
... Abt. II. 7.
... 74.
... IV. ... Tom. II. p. 61.
... VI. 52.

tunc quidem intelligebant miraculosam potentiam Christi, *quam, quod paulo ante panibus acciderat, vidissent.* Est autem in his D. MARCI insigne βραχυλογίας exemplum, quales multae in primis apud Graecos. Nam ὀ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις dictum est pro οὐδὲ γὰρ συνῆκαν περὶ τοῦ θαύματος τοῖς ἄρτοις γενομένου: *Nihil enim intelligebant, ne tunc quidem, cum recens adhuc miraculum, in panibus editum, esset, idque ipsi vidissent.* Scilicet ex tam stupendo miraculo, paulo ante in panibus praestito, cognoscere potuissent, Christi omnipotentiam in omnibus suorum periculis esse praesentem. Conf HOOGEVEEN. p) Ceterum occasione vocis τετιμημένου iuvat proponere sententiam meam de loco quodam D. MATTHAEI, q) paullo difficiliori, in quo explicando non satis accurate versati videntur viri docti: Ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ: quae verba ultima BEZA ita reddidit, *quem aestimarunt, QVI SVNT ex filiis Israel.* Ante τὸ ἀπὸ subintelligi vult τοὺς I. οἱ, et verba ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ structurae ordine praeponi voci ἐτιμήσαντο. Eandem sententiae GLASSIUS r) est in nunquam satis laudando, etsi semper laudetur, Philologiae sacrae opere: utrique subscribere videtur praestantissimus WOLFIUS. s) Sed nescio sane, an eruditissimorum horum virorum iudicio sententiam adiungere possim meam, cum ipsius linguae ratio hanc interpretationem non admittere videatur. Nam primum in hac loquendi formula semper, quantum quidem recorder, Articulus diserte praeponitur. Sic eleganter, Graecaeque linguae convenienter D. PAULUS t) scripsit. Οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας *Itali*, s. *in Italia degentes*, et D. MATTHAEUS u) Οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς *Scribae Hierosolymitani*, et D. LUCAS x) Οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι *qui Thessalonicae commorantur*, et innumeris aliis N. T. locis. y) Neque aliter profani. AELIANUS. z) Χερρονήσιοι οἱ ἀπὸ Κνίδου: quem loquendi morem imitatus VIRGILIUS a) dixit, *Pastor ab Amphryso* i. e. Amphrysius. In quibus locis omnibus praepositum vides Articulum. Neque mihi

p) ad Viger. de Idiot. Gr. L. p. 447.
q) C. XXVII. 9.
r) Lib. III. Tr. II. c. 11.
s) ad Marc. VI. 43 et ad Gal. II, 6.
t) Hebr. XIII, 24.
u) XV, 1.
x) Actor. XVII, 13.
y) vid. v. c. Matth. XXI, 11. Marc. XV, 43. Joh. I, 45. XII, 21. XXI, 2. Actor. VI, 9. X, 38. XXI, 27.
z) V. H. Lib. II. c. 33.
a) Lib. III. Georg. v. 2.

mihi quis contra haec afferat illa D. [illegible] ... [illegible] ἀπὸ Ἀρχελάου. Nam [illegible] ... ferenda sunt ad ἐλθεῖν, ... Arimathaea [illegible] ... Ἄλβαρος ἀπὸ [illegible] ... D. MATTHAEUM, [c]) Μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν ... Magi ab Oriente venerunt Hierosolymam ... CAMERO, qui verba ἀπὸ ἀνατολῶν ... ut sit, Magi Orientales. Quod si quis ... difficilior, id in loco D. MATTHAEI, ... re nolit, propter locum parallelum D. ... Ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, usque adeo ἀπὸ Ἀριμαθαίας ... ferenda contendat, ei facilem me in eo ... nec tamen BEZAE, GLASSIIque sententiae ... de accedere puto. Quis enim non intelligit ... tionem, ἀνθρώπους πλάνους ἀπὸ Ἀριμαθαίας ... dus longe diversissimam, esse ab hac, ... quâ, quam assumeverunt sibi [illegible], ... Ecli enim in utraque Articulus deest, tamen ... est ratio, cum in priori Nominativus ... posteriori plane desideretur. Sic apud POL... τῆς Ἑλλάδος viri Graeci sine addito Articulo; ... [illegible] [g]) Ἀδέλφος ἀπὸ Ἰουδαίας: eadem ratio ... THAEI, [h]) et D. LUCAE, [i]) Dum igitur, ... ps est Articuli, eo quidem modo, quo BEZ... THAEI loco supplenda. Nec huius ellipseos ... quoquam vidi alterum. BEZAE enim, GLAS... rem adducta, hoc non faciunt. Deinde ... grato vario patitur, ut [illegible] dicantur οἱ ἀπὸ ... illud ἀπὸ ... [illegible] genitivo indicat, ut οἱ ... aut contentionem aliquam cum eo, quod ... minus, v. c. apud LUCIANUM [k]) οἱ ἀπὸ τῆς ... ἀρχῆς, οἱ ἀπὸ τοῦ [illegible] ... Academici, ...

b) C. XXVII. 57.

c) in Vita Pythagor. c. 19 p. 75 Ed. Küster.

d) C. II. 1.

e) C. XV. 43.

f) p. 1075.

g) [illegible]

h) C. XXV ...

i) [illegible]

k) in [illegible]

... THAEI [illegible]) ἦλθον ἀπὸ ... verba οἱ ἀπὸ Ἀριμαθαίας re... ut apud IAMBLICHUM [c]) ... Abaris ab Hyperboreis, et ... παραγένοντο εἰς [illegible] ... amas, ubi non audiendus ... nda contendit voci Ma... is, in concedendo paullo ... modo adducto, admitte... MARCI, [e]) ἦλθεν [illegible] ... [illegible] non ad ἦλθεν re... concedendo praebebo. ... ine auctoritate aliquid in... lligit, hanc loquendi ra... homo Arimathia oriun... [illegible] ἀπὸ [illegible] ... [illegible] reddi voluere. ... EZA aliique eadem ... men non utrumque praecedat, in ... nte τοῦ ἀπὸ ... POLYBIUM [f]) Ἀδέλφος αὐτοῦ ... ulo: Sic apud D. IOHAN... atio est locorum D. MAT... r. [illegible], elli... BEZA vult, in D. MAT... lipseos exemplum vidum ... GLASSIIque loca in eam ... lo nescio in Graecae lin... r οἱ ἀπὸ [illegible]. Nam ... r οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Itali. ... od per Genitivum expri... τῆς [illegible], οἱ ἀπὸ τῆς [illegible] ... [illegible]: nunquam autem

f) I. Gronov.

... 1075. ... XI. 1.

... XXVII. 57.

... XXIII. 51.

... Parisin. T. II. p. 252.

autem dici putem v. c. οἱ ἀπὸ τοῦ Ῥωμύλου *Romani, f. ab Romulo posteris oriundi.* Alius est, inque sane elegans τοῦ ἀπὸ significatus, vt apud AESCHINEM, [l]) ἀπὸ μὲν τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς - - τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μητρός, *quod ad auum maternum attinet - - quod autem ad maternum.* Nulla harum τοῦ ἀπὸ significationum interpretationem nostram iuuat. Quomodo igitur hic D. MATTHAEI locus expediendus? mihi mallem dici. Neque tamen dubito modeste proponere meam sententiam, iudicioque acutiorum diiudicandam submittere. Scilicet verbo ἐτιμήσαντο significatione Passiua sumenda putem pro ἐτιμήθη, hoc sensu: *acceperunt triginta nummos aureos, pretium* (per ἐπεξήγησιν, qui nummi fuerunt pretium) *aestimati, qui aestimatus est a filiis Israel.* Quae quidem interpretatio, ni fallor, optime cum ZACHARIAE [m]) verbis conuenit אֶדֶר הַיְקָר אֲשֶׁר יָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם *pretio, quo dignus aestimatus sum ab ipsis,* quod LXX. seniores reddiderunt ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν; accuratius AQVILA, ὑπερηρμένη τιμή, ἣν ἐτιμήθην ὑπὲρ αὐτῶν. Quod igitur in Ebraica voce Passiue expressum est, id D. MATTHAEVS reddidit ἐτιμήσαντο, more loquendi sacris scriptoribus vsitatissimo. Notandum autem forte est, quam vt moneri debeat, in sacris literis saepe verborum Actiuorum Personam tertiam Passiue vel Neutraliter sumi. Cui non cognitum illud D. LVCAE [n]) ᾧ παρέθεντο πολὺ *cui multum commissum est*, et paullo post, τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ, pro ἡ ψυχή σου ἀπαιτεῖται ἀπὸ σοῦ: plura exempla addere piget, cum res sit satis nota. De hac loquendi ratione, ex quorundam opinione Hebraismum redolente, videndus GLASSIVS, [o]) GATAKERVS, [p]) et VORSTIVS, [q]) quamquam DVKERVS, [r]) v. c. immerito eam adnumerari Hebraismis censet. De hac autem interpretatione nostra, nec non de toto hoc commentario nostro, doctiores iudicent! quos humanissime rogatos volumus, vt, si nos hinc inde a recto tramite deflexisse deprehenderint, humaniter admoneant, nosque adeo errantes comiter et modeste in viam reducant:

Hanc etenim veniam damus, petimusque vicissim.

Quod

l) Orat. contra Ctesiphont. p. 299.
m) C. XI. 13.
n) Euang. C. XII. 48.
o) Philol. Sacr. Lib. III. tr. III. can. 23.
p) de Stylo N. T. c. VII.
q) Philol. Sacr. P. II. c. 30.
r) ad THVCYD. Lib. VII. c. 69.

Quod non aequo solum, sed etiam
inque beneficii loco collocantri.
ipsius amore capti, et ab errandi peri
ria, valde delicata illa, et lubrica, ita
nihilque adeo reliquisse, quod viro
corrigi, aut limatius, politiusve forma
in hoc literarum genere, continue
mum agnoscamus illud,

Nunquam ita quisquam bene
(quidni etiam ad scribendum
Quin res, aetas, usus semper aliquas
Aliquid moneat: ut illa, quae te sci
Et, quae tibi putaris prima, in expe

Quo difficilior autem locus est, in quo i
eo faciliores in condonandis erroribus.
fo. Lectores habituros nos esse speramus.
quod harum literarum est, superbe contem
commentationem in meris nugis, tricisque
urbane! in circulis male feriatorum clama
nter rogasse liceat, ut, quoniam suo ipsos
hanc nostram nobis voluptatem non invid
tionem hanc legere dignentur, sed honestior
bus gravioribus fallant: quodsi hic precibus
et, quod non intelligunt, id magnifice con
hanc nobis, concedent, opinor, veniam,
et voculas non valde curemus, nobilissimo
dicto commoti.

Μὴ πρὸς δόξαν ὅρα, ἐθέλων σοφὸς αἶψα γεν
Μηδὲ φοβοῦ πολλῶν ἄκριτον καὶ ἀναιδέα δό
Οὐ γὰρ πλῆθος ἔχει συνετὴν κρίσιν, οὔτε δι
Οὔτε καλὴν, ὀλίγοις δὲ παρ᾽ ἀνδράσι τοῦτό κε
Ne speciem famam, dum vis sapiens esse
Terreat amentes nec te sapientia vulgi
Judicium sapiens et rectum non habet vulg
Vulgus, et in paucis viris hoc reperire lice

*) apud CLEM. ALEXANDR. Stromatt. Lib. ... V. p. 554.

* * *

... imo sumus laturi,
... Quae enim ita sumus nostri
... illo, in hac inprimis mate-
... omnes nos fuisse putemus,
... doctorum iudicio aut
... possit; cum, quo diutius
... versamur, eo magis verisi-

... subducta ratione ad unum
...) fuit.
... id apparere novi.
... re credas, nescias,
... eriundo et repudies.
... illustrando versati sumus,
... hinc inde forte commis-
... Qui autem omne, quie-
... omnium, nostrumque adeo
... que occupatam modeste, et
... nicant; eos perquam huma-
... ipsos ingenio frui patimur,
... uideant, nec commenta-
... ctum illud otium suum re-
... ibus nostris lectu nequeant,
... contemnere pergant; at
... iam, si ipsorum iudicium,
... dissimo illo CLEANTHIS*)

... γενέσθαι
... δόξαν,
... δίκαιαν,
... τοῦτό κεν εὕροις.
... esse expetens,
... ve volentes
... re docebis.

INDEX
RERVM ET VERBORVM.

Adiectiuum Tertiæ Personæ Plural. Passiue vel Neutraliter sumpta. p. [illegible]

'Αναπαύεσθαι Grammaticum: eius figuræ exempla. [illegible]

'Αναγόρευσις [illegible] quid? [illegible]

— quare in theatro facta? ibid.

Annus ciuilis et Olympicus post Olympiad. LXXXVII. vnus eidemque 40

'Αγαθῇ Τύχῃ ab Atheniensibus tanquam Tutelaris vrbis Atheniensium Dea colebatur. [illegible]

'Αγαθῇ Τύχῃ, quod bonum faustumque sit, in Decretis boni ominis caussa præfigebatur. [illegible]

[illegible] eius significationes variæ. [illegible] sq.

[illegible] diuersimode vsurpata [illegible] sq. [illegible] [illegible] sua forma. [illegible]

'Αναδιδάσκεσθαι quid? [illegible]

'Ανὰ cum Accusat. Præpositione quid significet? [illegible] sq.

'Αναδέχεσθαι lucubro. [illegible]

'Ανταλλάξαι quid? [illegible]

'Αρετὴ liberalitas. 73

'Αρωγὰ quid? [illegible]

'Αρχων ἐπώνυμος apud Athenienses quis? [illegible]

— illius nomen, temporumque notationem, Decretis adscribebatur. 16

Archontum apud Athenienses vario diuersi. [illegible]

Archontes nouem. [illegible]

Archontes Pseudeponymi qui? et quomodo ab Archontibus Eponymis diuersi? [illegible] sqq.

Archontis Eponymi dignitas summa. 40

'Αρχοντες [illegible] qui? [illegible]

'Αρχοντες τῆς [illegible] qui? ib.

[illegible] qui? [illegible]

Βασιλεὺς et βασιλεύειν sensu latiori quid? [illegible]

Βραχυλογίας [illegible] exemplum. [illegible]

Χαλκῶν [illegible] quid? 84

Χάρις et beneficium et gratia pro eo relata. [illegible]

Χάρις gaudium. ibid.

Commune pote quid? [illegible]

Δεῖ [illegible], et [illegible] in Decretorum formulis omissi fuere. [illegible]

Δῆμος quid? [illegible]

Δημιουργὸς quid? [illegible]

[illegible] quid? ibid.

[illegible] ibid.

[illegible] continuo. ibid.

[illegible] cum [illegible] verbi Participio quid? [illegible]

Δίδομαι volo. [illegible]

— [illegible] verbo [illegible] ab[illegible] 77

Δωρεαὶ varii generis apud Athenienses [illegible]

Δωρεὰ μεγάλη, κατ' [illegible] [illegible]

… non fuerunt triennio. sed annua. 69
In omni Dionysiorum genere nouae comoediae et tragoediae docebantur. 69
Ἐλθεῖν ἐχεῖν quid? 68
Ἐνεγκεῖν ad senatum vel populum referre. 60
Ἐναντίον conferre, senatorum de re … ibid.
Εἰσηγεῖσθαι ad senatum vel populum ferre 70
— quo aliquis tantum … 79
Ἐπιγνώμων ψηφισμάτων quid? 52
… ciues eum figurabant. 55
Ἐκκλησίας κυρίας quid? 48
— ter singulis mensibus habebantur. 52
Ἐπώνυμοι dicti κατ᾽ ἐξοχὴν Magistratus. 90
— erant Maiores et Minores. ibid.
Ἐπαινεῖν in Decretis est honore afficere, corona tamen donare. 19
Ἐπιψηφίζειν populum in suffragia mittere. 56
Ἐπὶ cum Datiuo … 95
Ἐπιστάτης quis? 57
Ἐπιστάται duplex genus. 58
— eorum munera quae? 60
Ἐπιψηφίζειν quid? 57
Ἐπιψηφίζειν εἰς ἐκκλησίαν et τῇ ἐκκλησίᾳ. 60
Ἐπιτρέπειν populum in suffragia mittere. 56
Γ … transitionem denotat. 41
H…
I…
K…
Λ…
M…
O…
… omicidii loco. 45
… ἦς βουλῆς ferebat 31
… psephismata Athenienses nec … 44
… κατὰ πρυτανείαν 55
… idem est quod … 44
… apud Athenienses nul… 45
… ere dignitas. 47
… um in Asiae vrbibus dignitas 69
… orare, pro beneficio afficere. 14
… Διονυσίοις quid? 75. et 90
… pro Indicatione in Decre… 80
… apud Graecos omnes … 95
… iungunt. 43
… elegans … 48
… γραμματεὺς quid? 78
… laudatio. 74
… psephismata ferentes ibid.
… scriptorum … ibid.
… repetendi sed … 92

ὡς pro ὅπως. 41
ὡς vocatiuo iunctum, omisso τῷ πρὸς, significat *ad* [illegible]
ὡς additum τῷ πρὸς otiosum est. ibid.
ὡς pro *ad* an de rebus animatis tantum usurpetur. ibid.

Pentatheteres maiora et minora [illegible]
— haec singulis annis, illa quinto quoque anno celebrata. [illegible]
Περί. elegans eius periphrasis [illegible]
Φ[illegible] quid? [illegible] sq.
Φ[illegible] quid? ibid.
Φυλακὴ [illegible] quid? [illegible]
Φυλάττειν νόμον in N. T. quid? [illegible]
Φυλάττειν νόμους apud Graecos quid? [illegible]
Pontifices minores qui? [illegible]
Praepositionem verbis iunctarum frequentius vaila vis. 75
Πράκτωρ quid? 43
Π[illegible]. eius significationes variae. [illegible] sq.
Π[illegible] varie accipitur. ibid.
in [illegible] sui ipsius. [illegible]
Π[illegible] quid? [illegible]
Πρόεδροι qui? [illegible]
— eorum duplex genus. [illegible]
— eorum munera quae? [illegible]
Πρόεδρος interdum idem qui ἐπιστάτης. [illegible]
Πρόεδροι ius habuere populum in [illegible] coerceri. 61
Π[illegible] quid? [illegible]
Πρὸς ἑαυτόν, ἑαυτοὺς quid? [illegible]
— an [illegible]? [illegible]
Πρὸς ἑαυτὸν [illegible]· [illegible], [illegible] quid? [illegible]
Πρυτάνεια quid? [illegible]
Prytanes qui? 18
— eorum munera quae? ibid.
Prytaneum Deum [illegible] quae? [illegible]
Prytanes in Graecae ciuitatis summi Magistratus. [illegible]
Πρύτανις πρῶτος, et περὶ πρώτων qui? ibid.
Πρύτανις et πρυτανεύειν quid? ib.
Πρύτανις interdum quoque [illegible] dictus, quare? 20
Prytanes Deae Vestae sacerdotes. ibid.
Πρυτανεῖον quid? ibid.
Πρύτανις interdum idem qui ἐπιστάτης. 58
Psephismata cur in Μητρῴῳ delata? [illegible]
Psephismatum formulae quae? 30
Psephisma ἐπὶ Ἄρχοντος τοῦ δεῖνα quid? [illegible]
Scripturae sacr. loca partim laudata partim illustrata.
Genes. XLIII, [illegible]. [illegible]
2 Regg. XXV, [illegible]. [illegible]
Iob. VI, 7. [illegible]
Ierem. XV, 18. [illegible]
Zachar. XI, 14. [illegible]
Tobiae VII, 17. [illegible]
1 Macc. VIII, [illegible]. [illegible]
Matth. II, 22. [illegible]
— X, 23. 64
— XI, 1. [illegible]
— XV, 5. [illegible]
— XXVII, 9. [illegible] sq.
Marc. VI, 5. [illegible]
— VI, 8. 9. 91
— VI, [illegible]. [illegible]
Luc. I, [illegible]. [illegible]

Luc.

Luc. IV, 22. 78
— VI, 30. 95
— IX, 3. 92
— XIV, 28. 40. sq.
— XVIII, 11. 70
— XXII, 4. 27
Ioh. VII, 3. 77
— XII, 39. 77
Act. Apost. VI, 3. 78
— X, 22. 73
— XV 3. 70
— XV, 22. 39. 76
— XIX, 29. 86
— XIX, 31. 47
— XXIV, 3. 94
ad Roman. I, 22. 80
— X, 2. 95
— XI, 21. ibid.
— XII, 11. 69
1 ad Corinth. V, 9. 87
— XVI, 11. 70
2 ad Corinth. VII, 12. 69
— IX, 7. 77
— XI, 32. 68
ad Ephes. III, 18. 81
ad Philipp. III, 16. 92
— IV, 2. 84
1 ad Thessal. II, 19. 84
2 ad Timoth. III, 19. 70
— V, 10. 72
— V, 3. 13. 85
ad Philem. v. 2. 93
ad Hebr. X, 33. 87
1 Petri II, 9. 73
2 Petri I, 3. 77
SCea Romana cur inauratum dicta? 92
Sensus in Republica quid? 74
Σεισμὸς quid? 68

Στρ[illegible] ... [illegible] quocunque honore in- 84
[illegible] ... honore affici. ibid.
[illegible] ... ejus significatus varii. 22
[illegible] ... γὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων, et ἐπὶ
[illegible] διοικήσεως qui? 22
Στρα[illegible] ... γὸς quicunque praefectus.
τῶν [illegible] 23
Στρα[illegible] ... γοὶ in Graeciae urbibus qui? 25
24
Στρα[illegible] ... γὸς ἐπώνυμος qui? 27. sq.
Στρατη[illegible] ... γοὶ τοῦ ἱεροῦ qui? 30
Στρατη[illegible] ... γὸς interdum κατ' ἐξοχὴν
Στρατη[illegible] ... ur qui alias στρατηγὸς πρῶτος 29
dicitur [illegible]
Strategorum [illegible] ... orum numerus quot? 30
Strategia [illegible] ... ex sectis Decemvirum im- 21
terdum [illegible] ... um commissa.
Στρατηγεῖν [illegible] ... quid? 64
Τελεσ[illegible] ... cum alterius Verbi Partici-
pio [illegible] ... quid? 65
Τελέω πόλ[illegible] ... πόλεως, εἰς τάξιν, εἰς τέ-
[illegible] quid? 85
Τύραννος qui [illegible] ... quid? 76
Θέλω nostrum [illegible] ... possum. 87
Θεατρίζειν [illegible] ... ignominia, supplicio que
afficere. [illegible] ... concio in 86
Θέατρον ipsa [illegible] ... ipsa hominum concio in
theatro [illegible] ... congregata. 86
Θέατρον forum [illegible] ... forum. 86
Θέατρον apud [illegible] ... apud Graecos is locus, ubi
gravissima [illegible] ... quaeque res, ad Rem-
publicam [illegible] ... spectans, peragebatur. 86
In Θεάτρῳ [illegible] ... de reis supplicia sum-
pta. 87
Θέατρον de [illegible] ... ipso homine, omnis
ignominiae [illegible] ... suppliciique genus 87
perpessio. [illegible]

Digitized by Google

Θύατρα Διονυσιακὰ quid? 88
Τριῶν στοὰς quid? 92
Τανία quid? 21
— a Prytaneo non diversus. Ibid.
Ταγὸς quid? 83
Τεμένη locum pofita condeceret? 82
Τιμαὶ ftatae in alicuius honorem positae. 81
— liberales, munificentia. 83
Τετραδιστικὴ quid? 89
Trittuum apud Athenienses numerus, earumque munia. 27

ERRATA

Quae cura Authoris absentis non potuerunt emendari.

Pag. 27. lin. 15. et 17. pro curandi et praefectus lege curandi et praefectus. Pag. 33. lin. 11. pro ita lege illa. Pag. 34. lin. 3. pro ALMAGONEM lege ALGAMALONEM. Pag. 34. lin. pro una lege usus. Pag. 38. lin. 13. pro Non lege Nam. Pag. 39. lin. 27. pro et lege sed. Ibid. lin. 29 pro Olympiadum lege Olympiadem. Pag. 41. lin. 16. pro intelligendis lege intelligendus. Pag. 52. lin. 13. pro et lege ut. Pag. 54. lin. 19. pro loco lege loca. Pag. 64. lin. 28. pro specie lege specie. Pag. 65. lin. 25. pro morum lege mutatum. Pag. 66. lin. 29. pro ARISTOBOLUS lege ARISTOBULUS. Pag. 74. lin. 2. pro hac lege haec. Pag. 81. lin. 27. pro EUSTACHIUS lege EUSTATHIUS. Pag. 82. lin. 10. pro festoribus lege sacerdotibus. Pag. 86. lin. 26. pro [illegible] lege [illegible]. Pag. 90. lin. 13 pro liberalis lege liberalem. Ibid. lin. 20. pro passim lege passim. Pag. 95. lin. 24 pro ἐπὶ lege ἐπ'.

EXERCITATIO … ISTORICA 4.

DE … MAGNO

INTERREGNO

NON INTER … REGNO

QVA

VIRO IVVENI PRAE … NOBILISSIMO

AC IVRE PERIT … ISSIMO

IOHANNI A … DAMO

QVENZE … RO

LICENTIATO IVRIS D … DIGNISSIMO

AMICO AC FAVTO … ORI SVO

PERQVAM COLEN … ENDO

HONORES DOCTORIS IVRI … RIS VTRIVSQVE

D. XXIX IVNII A. … CIↃIↃCCLI

PVBLICE SOLEMNITERQVE C … CAPESSENDOS

ANIMITVS GRATVLAT … LATVR

M. IOHANNES GODOFREDVS … VS BERNHOLDVS

ALVMN. ET OECON. INSP. SOC. LAT. … LAT. IEN. M. B.

ALTORFII

TYPIS IOH. GEORGII MEYERI ACA … ACAD. TYPOGR.